

Uzbr. 831/66

ARKUSZ POPRAWEK					
do wydawnictwa: „7,62 mm karabinek AKM, Opis i użytkowanie. Sposoby i zasady strzelania” — Uzbr. 831/66					
Str.	Rubr.	Wiersz		Jest	Powinno być
		od góry	od dołu		
13	—	18	—	suwadła	suwadiu
18	—	—	13	opory	oporę
22	—	13	—	dono-	donoś-
25	—	—	13	oraz przewodów i innych powierzchni	oraz innych przewodów i powierzchni
35	—	—	12	W celu przerwania ognia należy zwolnić spust	W celu przerwania ognia należy energicznie zwolnić spust
38	2	3	—	wyłazu	włazu
52	—	—	9	odpowiednim	odpowiednimi
73	—	6	—	ugrężnie	utknie
111	—	15	—	bradziej	bardziej

7,62 mm KARABINEK AKM
OPIS I UŻYTKOWANIE
SPOSOBY I ZASADY STRZELANIA

Warszawa, dnia 26 września 1966 r.

ZARZĄDZENIE nr 89/Uzbr.

Zatwierdzam i wprowadzam do użytku instrukcję „7,62 mm karabinek AKM. Opis i użytkowanie. Sposoby i zasady strzelania”.

SZEF DEPARTAMENTU UZBROJENIA MON
gen. bryg. inż. Mieczysław BRONOWIECKI

TREŚĆ

C z ę ś ć I

	Str.
BUDOWA 7,62 KARABINKA AKM, UŻYTKOWANIE I KONSERWACJA	
Rozdział I. Zasady ogólne	7
Przeznaczenie i właściwości bojowe karabinka	7
Krótkie wiadomości o budowie i działaniu karabinka	8
Rozdział II. Przeznaczenie, budowa części, mechanizmów, wyposażenia i naboju karabinka	11
Przeznaczenie, budowa części i mechanizmów karabinka	11
Przybory do karabinka	24
7,62 mm naboje wz. 1943	26
Rozdział III. Działanie części i mechanizmów karabinka	30
Położenie części i mechanizmów przed załadowaniem	30
Działanie części i mechanizmów podczas ładowania	31
Działanie części i mechanizmów podczas strzelania	34
Zacięcia podczas strzelania i sposoby ich usuwania	37

	Str.
Rozdział IV. Rozkładanie i składanie karabinka	40
Rozdział V. Przegląd karabinka i przygotowanie go do strzelania	56
Wskazówki ogólne	56
Przegląd karabinka dokonywany przez szeregowców i podoficerów	57
Przegląd karabinka dokonywany przez oficerów	59
Przegląd naboju bojowych	63
Przygotowanie karabinka do strzelania	63
Rozdział VI. Przystrzeliwanie karabinka	64
Wskazówki ogólne	64
Przystrzeliwanie	65
Rozdział VII. Czyszczenie, smarowanie i przechowywanie karabinków	69
Wskazówki ogólne	69
Czyszczenie i smarowanie	71
Przechowywanie karabinków i naboju	75

C z ę ś ć II

SPOSOBY I ZASADY STRZELANIA Z 7,62 mm
KARABINKA AKM

Rozdział I. Sposoby strzelania z karabinka	79
Wskazówki ogólne	79
Przygotowanie do strzelania	81
Strzelanie	87

	Str.
Przerwanie strzelania	93
Sposoby strzelania z podpórką i zza ukrycia	96
Sposoby strzelania w ruchu	99
Sposoby strzelania na nartach	100
Sposoby strzelania podczas jazdy	104
Sposoby strzelania do celów powietrznych	107
Rozdział II. Zasady strzelania z karabinka	109
Wskazówki ogólne	109
Obserwacja pola walki i wskazywanie celów	109
Wybór celu	110
Wybór celownika i punktu celowania	111
Wybór momentu otwarcia ognia	115
Strzelanie, obserwacja wyników strzelania i korygowanie strzelania	115
Strzelanie do celów nieruchomych i ukazujących się	116
Strzelanie do celów ruchomych	117
Strzelanie do celów powietrznych	119
Strzelanie w górach	122
Strzelanie w warunkach ograniczonej widoczności	123
Strzelanie w warunkach działania bojowych środków trujących i radioaktywnych	125
Strzelanie w ruchu	125
Zużycie i uzupełnianie amunicji w walce	126

Załączniki:

1. Dane balistyczne i konstrukcyjne 7,62 mm karabinka AKM i naboju wzoru 1943	127
2. Zdolność przebijania pocisków naboju wz. 1943	129

	Str.
3. Tabela podstawowa	131
4. Przewyższenie toru pocisku nad linią celowania	132
5. Charakterystyki rozrzutu	133
6. Liczba nabojów niezbędna do zniszczenia pojedynczego celu	134
7. Wyprzedzenie punktu celowania przed celem w zależności od prędkości wiatru bocznego i skrzydłowego (bocznego) ruchu celu	136

C z ę ś ć I

BUDOWA 7,62 mm KARABINKA AKM, UŻYTKOWANIE I KONSERWACJA

Rozdział I

ZASADY OGÓLNE

Przeznaczenie i właściwości bojowe karabinka

1. 7,62 mm karabinek AKM (rys. 1) jest to zmodernizowana, indywidualna broń konstrukcji Kałasznikowa, przeznaczona do zwalczania siły żywej nieprzyjaciela. Do walki wręcz z nieprzyjacielem nakłada się na karabinek bagnet.

2. Do strzelania z karabinka stosuje się naboje wz. 1943 z pociskami zwykłymi (z rdzeniem stalowym), smugowymi i przeciwpancerno-zapalającymi.

Z karabinka można prowadzić ogień ciągły i pojedynczy. Zasadniczym ogniem, który prowadzi się z karabinka, jest ogień ciągły. Prowadzi się go krótkimi (do 5 strzałów), długimi (do 10 strzałów) seriami i bez przerwy. Zasilanie nabojami podczas strzelania odbywa się z magazynka łukowego o pojemności 30 nabojów.

Najskuteczniejszy ogień z karabinka osiąga się na odległościach do 400 m. Odległość celowania — 1000 m. Odległość strzału bezwzględnego do figury popiersia — 350 m. Ogień ześrodkowany do celów naziemnych prowadzi się z karabinka na odległościach do 800 m, a do samolotów i spadochroniarzy — do 500 m.

Szybkostrzelność teoretyczna wynosi około 600 strzałów na minutę.

Szybkostrzelność praktyczna:

- seriami — do 100 strzałów na minutę;
- ogniem pojedynczym — do 40 strzałów na minutę.

Rys. 1. Widok ogólny 7,62 mm karabinka AKM

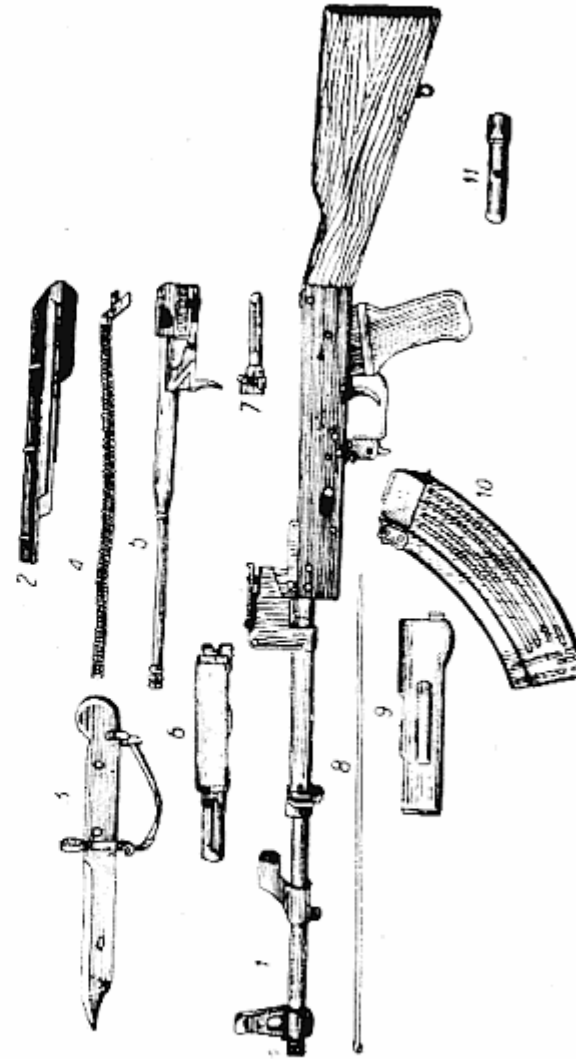
Ciężar karabinka bez bagnetu z załadowanym magazynkiem ze stopu lekkiego — 3,6 kG, a z magazynkiem stalowym — 3,8 kG.

Ciężar bagnetu-noża z pochwą 0,45 kG.

Krótkie wiadomości o budowie i działaniu karabinka

3. Karabinek składa się z następujących zespołów zasadniczych i mechanizmów (rys. 2):

- lufy, komory zamkowej z przełącznikiem, przyrządów celowniczych i kolby;
- pokrywy komory zamkowej;
- suwadła z tłokiem gazowym;
- zamka;
- mechanizmu powrotnego;
- rury gazowej z nakładką;
- mechanizmu spustowego;
- łoża;
- magazynka;
- bagnetu.

Rys. 2. Zasadnicze części i mechanizmy karabinka:

1 — lufa z komorą zamkową, przyrządami celowniczymi i kolbą; 2 — pokrywa komory zamkowej; 3 — bagnet; 4 — mechanizm powrotny; 5 — suwadło z tłokiem gazowym; 6 — rura gazowa z nakładką; 7 — zamek; 8 — wycior; 9 — łożo; 10 — magazynek; 11 — przyborek z przyborami

W skład wyposażenia karabinka wchodzi: przybory, pas i torba na magazynki.

4. Działanie karabinka polega na wykorzystaniu energii części gazów prochowych odprowadzanych z przewodu lufy i ich działania na tłok gazowy suwadła.

Podczas strzału część podążających za pociskiem gazów prochowych przedostaje się przez otwór w ścianie lufy do komory gazowej, działa na przednią ściankę tłoka gazowego i przesuwają go wraz z suwadłem i zamkiem do położenia tylnego. W czasie ruchu do tyłu zamek otwiera przewód lufy, wyciąga łuskę z komory naboju i wyrzuca ją na zewnątrz, a suwadło ściska sprężynę powrotną i napina kurek (zatrzymuje go na zaczepie kurka).

Do położenia przedniego suwadła z zamkiem powraca pod działaniem mechanizmu powrotnego. W tym czasie zamek wprowadza kolejny nabój z magazynku do komory naboju i zaryglowuje przewód lufy, a suwadło wyzębia zaczep spustu samoczynnego z zębem spustu samoczynnego kurka. Zaryglowanie zamka następuje wskutek jego obrotu w prawo; jego rygle zachodzą wtedy za opory ryglowe komory zamkowej.

Jeżeli ramię przełącznika jest ustawione na ogień ciągły, to będzie on trwał tak długo, jak długo jest przyciśnięty spust lub do chwili, gdy zabraknie naboju w magazynku.

Jeżeli ramię przełącznika jest ustawione na ogień pojedynczy, to po naciśnięciu spustu następuje tylko jeden strzał; w celu dania następnego strzału należy zwolnić spust i ponownie go nacisnąć.

Rozdział II

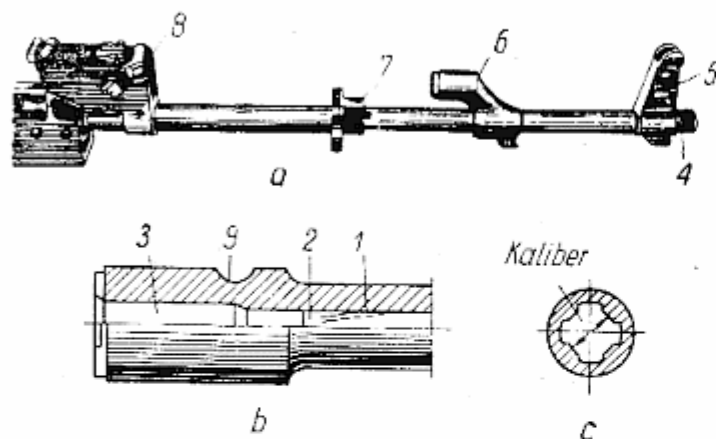
PRZEZNACZENIE, BUDOWA CZĘŚCI, MECHANIZMÓW, WYPOSAŻENIA I NABOJÓW KARABINKA

Przeznaczenie, budowa części i mechanizmów karabinka

5. **Lufa** (rys. 3) służy do nadania pociskowi kierunku lotu. Wewnątrz lufa ma cztery bruzdy prawoskrętne. Bruzdy służą do nadania pociskowi ruchu obrotowego. Odstępy między bruzdami nazywają się polami. Odległość między przeciwległymi polami (według średnicy) nazywa się kalibrem przewodu lufy. Kaliber przewodu lufy karabinka wynosi 7,62 mm. W części zgrubionej przewód lufy jest gładki i ma kształt łuski. Ta część przewodu jest przeznaczona do pomieszczenia naboju i nazywa się komorą naboju. Przejście od komory naboju do części gwintowanej lufy nazywa się stożkiem przejściowym.

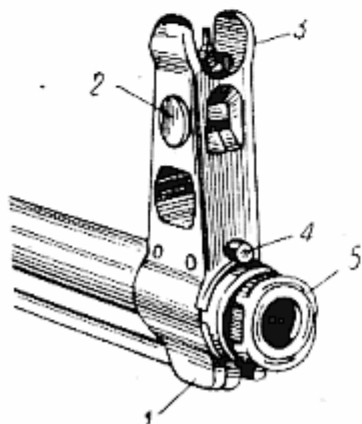
Na zewnętrznej części lufy znajdują się: gwint na części wylotowej, podstawa muszki, otwór gazowy, komora gazowa, pierścień oporowy łoża, podstawa celownika, a na ścięciu części zgrubionej lufy — wycięcie na zaczep wyciągu. Podstawa muszki, komora gazowa i podstawa celownika są zamocowane na lufie za pomocą kołków. Gwint (lewoskrętny) na części wylotowej lufy służy do nakręcania tulejki do strzelania nabojami ślepyimi. Gwint ten jest zabezpieczony przed uszkodzeniem nakrętką lufy.

Podstawa muszki (rys. 4) ma występ do mocowania wycioru i rękojeści bagnetu, otwór do obsady muszki, osłonę muszki i zatrzask nakrętki lufy ze sprężyną. Zatrzask zabezpiecza nakrętkę lufy i tulejkę do ślepego strzelania przed odkręceniem się, a nakładkę przed przekręcaniem się podczas czyszczenia lufy.

Rys. 3. Lufa:

a — widok zewnętrzny; b — przekrój tylnej części lufy; c — przekrój poprzeczny lufy; 1 — część gwintowana; 2 — stożek przejściowy; 3 — komora nabojoowa; 4 — gwint do nakręcania nasadki; 5 — podstawa muszki; 6 — komora gazowa; 7 — pierścień oporowy łoża; 8 — podstawa celownika; 9 — wyżłobienie półokrągłe do kołka lufy

Rys. 4. Podstawa muszki:
1 — występ do mocowania wycioru i bagnetu; 2 — obsada muszki; 3 — osłona muszki; 4 — zatrzask nakrętki lufy; 5 — nakrętka lufy

Komora gazowa służy do skierowania gazów prochowych z przewodu lufy na tłok gazowy suwadła; ma ona gniazdo do tłoka gazowego, otwory do odprowadzania gazów prochowych, skośny przewód gazowy oraz oporę do rękojeści bagnetu i ucho do zamocowania wycioru.

Pierścień oporowy łoża służy do połączenia łoża z karabinkiem. Składa się z łącznika, strzemięcia do pasa i otworu na wycior. Lufa jest połączona na stałe z komorą zamkową za pomocą kołka.

6. Komora zamkowa (rys. 5) służy do połączenia części i mechanizmów karabinka oraz do zaryglowania lufy zamkiem. W komorze zamkowej jest zamocowany mechanizm spustowy. Z góry komora zamkowa jest zamykana pokrywą.

Komora zamkowa ma:

— wewnątrz — wycięcia do ryglowania zamka, których tylne ścianki są oporami ryglowymi, zagięcia i wodzidła do nadania kierunku ruchu suwadła i zamkowi, wyrzutnik do wyrzucania łusek, rurkę usztywniającą ścianki boczne, występ do zaczepu magazynka i po jednym owalnym występie do kierowania magazynka;

— z tyłu z góry — wycięcia: podłużne do pięty prowadnika tylnego mechanizmu powrotnego i poprzeczne do pokrywy komory zamkowej, ogon z otworem do połączenia kolby z komorą zamkową;

— na ściankach bocznych — po cztery otwory — trzy z nich do osi mechanizmu spustowego, a czwarty do czołów przełącznika, na prawej ściance — dwa wyżłobienia ustalające do ustawiania ramienia przełącznika na ogień ciągły (C) i pojedynczy (P);

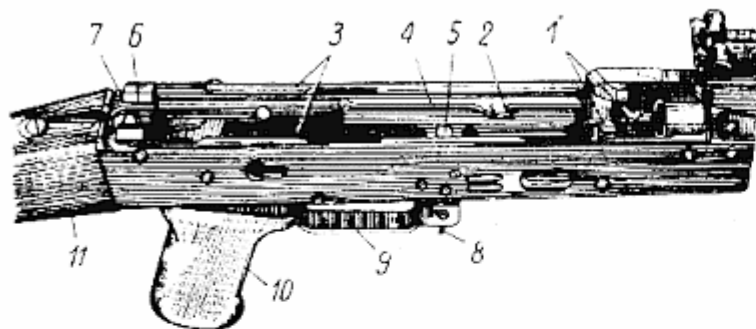
— u dołu gniazdo na magazynek i otwór do spustu.

Do komory zamkowej są przymocowane: kolba ze strzemięciem, rękojeść karabinka i kablak z zatrzaskiem magazynka.

7. Przyrządy celownicze służą do wycelowania karabinka podczas strzelania do celów położonych na różnych

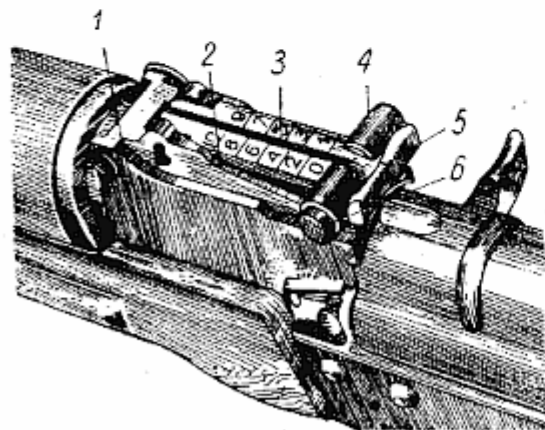
odległościach. Przyrządy celownicze składają się z celownika i muszki.

Celownik (rys. 6) składa się z podstawy celownika, sprężyny ramienia celownika, ramienia celownika i suwaka.

Rys. 5. Komora zamkowa:

1 — wycięcia; 2 — wyrzutnik; 3 — wodzidła suwadła; 4 — listwa prowadząca; 5 — rurka usztywniająca; 6 — wycięcie do mocowania stopy prowadzącej; 7 — wycięcie do tylnej krawędzi pokrywy komory zamkowej; 8 — zatrzask magazynka; 9 — kabiak; 10 — rękojeść; 11 — kolba

Rys. 6. Celownik:

1 — podstawa celownika; 2 — krzywka; 3 — ramię celownika; 4 — suwak; 5 — krawędź ze szczyrbką; 6 — zatrzask suwaka

Podstawa celownika ma dwie krzywki do nadawania ramieniu celownika odpowiedniej wysokości, ucha do zamocowania ramienia celownika, otwory do kołka i skrzydełka łącznika rury gazowej, wewnątrz — gniazdo do sprężyny płaskiej i otwór do przejścia suwadła. Na ścianie tylnej jest wycięcie półpierścieniowe do pokrywy komory gazowej. Podstawa celownika jest nałożona na lufę i zakołkowana.

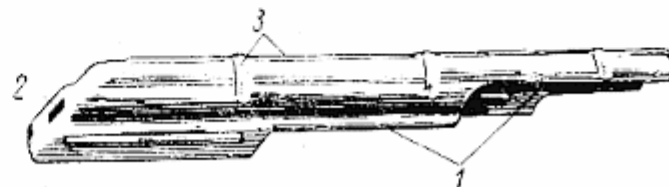
Sprężyna ramienia celownika jest umocowana w gnieździe podstawy celownika i utrzymuje ramię celownika w wymaganym położeniu.

Ramię celownika ma krawędź ze szczyrbką do celowania i nacięcia do utrzymania suwaka w żądanym położeniu za pomocą zatrzasku ze sprężyną. Na ramieniu celownika znajduje się podziałka z działkami od 1 do 10 i literą „S”; cyfry podziałki oznaczają odległości strzelania w setkach metrów, litera „S” — stałą nastawę celownika, odpowiadającą celownikowi „3”.

Suwak jest nałożony na ramię celownika i utrzymywany w wymaganym położeniu za pomocą zatrzasku. Zatrzask ma ząb, którym pod działaniem sprężyny zaskakuje w wycięcie ramienia celownika.

Muszka jest wkręcona w osadę muszki zamocowaną w podstawie muszki. Na osadzie i na podstawie muszki są ryski ustawcze określające położenie muszki.

8. Pokrywa komory zamkowej (rys. 7) chroni części i mechanizmy znajdujące się w komorze zamkowej przed zanieczyszczeniem. Z prawej strony pokrywa ma wycięcie

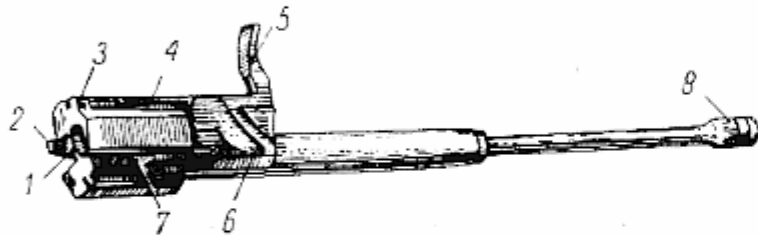

Rys. 7. Pokrywa komory zamkowej:

1 — wycięcie stopniowane; 2 — otwór do występu stopy prowadzącej; 3 — żebr'a wzmacniające

stopniowane, które służą do wyrzucania łusek i do przepuszczania ręczki suwadła, z tyłu — otwór do przepuszczenia występu prowadnika tylnego mechanizmu powrotnego. Pokrywa jest zamocowana na komorze zamkowej w półprścieniowym wycięciu podstawy celownika, w wycięciu poprzecznym komory zamkowej i w występie prowadnika tylnego mechanizmu powrotnego.

9. Kolba i rękojeść karabinka ułatwiają posługiwanie się karabinkiem. Kolba ma strzemię do pasa, gniazdo do pomieszczenia przybornika i metalowy trzewik z pokrywą gniazda. W gnieździe kolby jest zamocowana sprężyna, która ułatwia wyjmowanie przybornika.

Rys. 8. Suwadło z tłokiem gazowym:

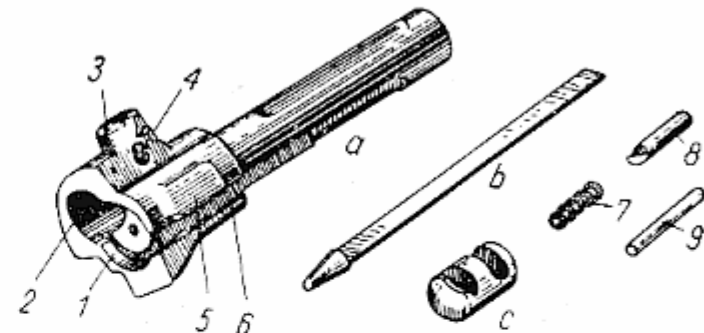
1 — otwór do zamka; 2 — napinacz kurka; 3 — występ zwalniający dźwignię spustu samoczynnego; 4 — wycięcie do wodzidła komory zamkowej; 5 — rękojeść; 6 — wycięcie do występu zamka; 7 — rowek do przejścia wvrzutnika; 8 — tłok gazowy

10. Suwadło z tłokiem gazowym (rys. 8) służy do uruchomienia zamka i mechanizmu spustowego. Suwadło ma: wewnątrz — przewody do mechanizmu powrotnego i zamka, z tyłu — napinacz kurka, na bokach ma rowki do prowadzenia suwadła po zagięciach komory zamkowej, z prawej strony — występ do opuszczania (obrotu) dźwigni spustu samoczynnego i rękojeść do ponownego ładowania karabinka, w środkowej części u dołu — wycięcie kształtowe, w którym mieści się występ prowadzący zamka i wycięcie do przepuszczania występu wyrzutnika komory

zamkowej. W części przedniej suwadła jest zamocowany tłok gazowy.

11. Zamek (rys. 9) służy do dosyłania naboju do komory nabożowej, zaryglowania przewodu lufy, nakłucia spłonki i wyciągnięcia łuski (naboju) z komory nabożowej.

Składa się z trzona zamkowego, iglicy, wyciągu ze sprężyną i osią oraz kołka.

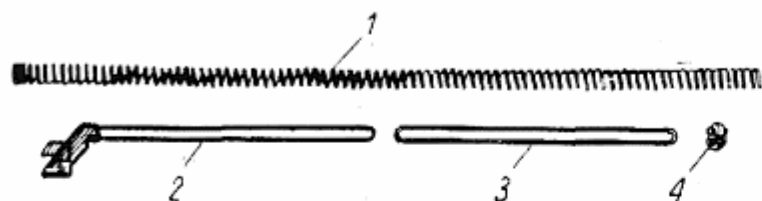

Rys. 9. Zamek:

a — trzon zamkowy; b — iglica; c — wyciąg; 1 — wycięcie do kryzy; 2 — gniazdo do wyciągu; 3 — występ prowadzący; 4 — otwór do osi wyciągu; 5 — lewy rygiel; 6 — wycięcie wzdłużne do wyrzutnika; 7 — sprężyna wyciągu; 8 — oś wyciągu; 9 — kołek iglicy

Trzon zamkowy ma: na ścięciu przednim — wycięcie cylindryczne do kryzy łuski i gniazdo do wyciągu oraz dwa rygle, które podczas zamykania zamka wchodzą w wycięcia komory zamkowej, u góry — występ prowadzący do obracania zamka podczas ryglowania i odryglowania, po lewej stronie — podłużne wycięcie do przepuszczenia wyrzutnika komory zamkowej (koniec wycięcia jest rozszerzony w celu umożliwienia obrotu zamka podczas zaryglowania). W zgrubionej części trzon zamkowy ma otwór do osi wyciągu i otwór do kołka iglicy. Wewnątrz trzon zamkowy ma przewód do pomieszczenia iglicy. Iglica ma grot i wyżłobienie do kołka.

Wyciąg ze sprężyną służy do wyciągania łuski z komory naboju i utrzymania jej w czółku zamka do chwili zetknięcia się z wyrzutnikiem. Wyciąg ma zaczep do uchwycenia łuski, gniazdo do sprężyny i wyżłobienie do osi wyciągu.

Rys. 10. Mechanizm powrotny:

1 — sprężyna powrotna; 2 — prowadnik tylny; 3 — prowadnik przedni; 4 — opora sprężyny powrotnej

Kółek służy do umocowania iglicy i osi wyciągu.

12. Mechanizm powrotny (rys. 10) służy do przesuwania suwadła z zamkiem do przedniego położenia. Składa się ze sprężyny powrotnej prowadnika tylnego, prowadnika przedniego i opory sprężyny powrotnej.

Prowadnik tylny ma w tylnej części opory sprężyny, stopę z występami do połączenia z komorą zamkową i występ do mocowania pokrywy komory zamkowej.

Zakończenie prowadnika przedniego ma zagięcia do zamocowania opory sprężyny powrotnej.

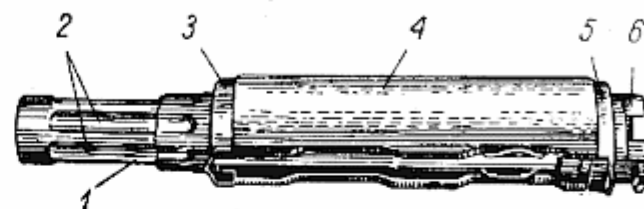
13. Rura gazowa z nakładką (rys. 11) składa się z rury gazowej, przedniej i tylnej obsady nakładki, nakładki i półpierścienia.

Rura gazowa służy do skierowania ruchu tłoka gazowego za pomocą żeber prowadzących. Przednim końcem rura gazowa jest nałożona na króciec komory gazowej.

Nakładka służy do ochrony rąk przed oparzeniem podczas strzelania. Ma ona wyżłobienie mocujące półpier-

ścień metalowy, który odpycha nakładkę od rury gazowej (usuwa się w ten sposób luz nakładki w wypadku jej wyschnięcia).

Nakładka jest zamocowana na rurze gazowej za pomocą przedniej i tylnej obsady nakładki. Tylna obsada nakładki ma występ, o który opiera się łącznik komory gazowej.

Rys. 11. Rura gazowa z nakładką:

1 — rura gazowa; 2 — żebra prowadzące; 3 — przednia obsada nakładki; 4 — nakładka; 5 — tylna obsada nakładki; 6 — występ

14. Mechanizm spustowy (rys. 12) służy do zwalniania kurka z zaczepu kurkowego lub z zaczepu spustu samoczynnego, spowodowania strzału za pośrednictwem iglicy, prowadzenia ognia ciągłego lub pojedynczego, przzerwania ognia, do zapobieżenia daniu strzału, gdy zamek jest otwarty oraz do zabezpieczenia karabinka.

Mechanizm spustowy jest zamocowany w komorze zamkowej za pomocą trzech wzajemnie zamiennych osi. Składa się z kurka, sprężyny kurka, opóźniacza kurka ze sprężyną, spustu, zaczepu pojedynczego ognia ze sprężyną, spustu samoczynnego ze sprężyną i przełącznika.

Kurek ze sprężyną służy do uderzania w iglicę. Ma on ząb kurka, ząb spustu samoczynnego, czopy kurka i otwór do osi. Sprężyna kurka jest założona na czopy kurka; swoją pętlą naciska na kurek, a zaokrąglonymi końcami na prostokątne występy spustu.

Opóźniacz kurka opóźnia ruch kurka do przodu w celu polepszenia skupienia przy strzelaniu ogniem ciąg-

łym. Ma on przedni i tylny występ, otwór do osi i sprężynę; do tylnego występu jest przymocowana zapadka za pomocą kolka.

Spust służy do utrzymywania kurka w stanie napiętym i do zwalniania go. Składa się z zaczepu kurka, otworu do osi, ramion tylnych i spustu (język spustowy). Zaczep kurka utrzymuje kurek w stanie napiętym.

Zaczep pojedynczego ognia służy do utrzymania kurka po strzale w skrajnym tylnym położeniu, gdy po daniu strzału ogniem pojedynczym spust nie zostaje

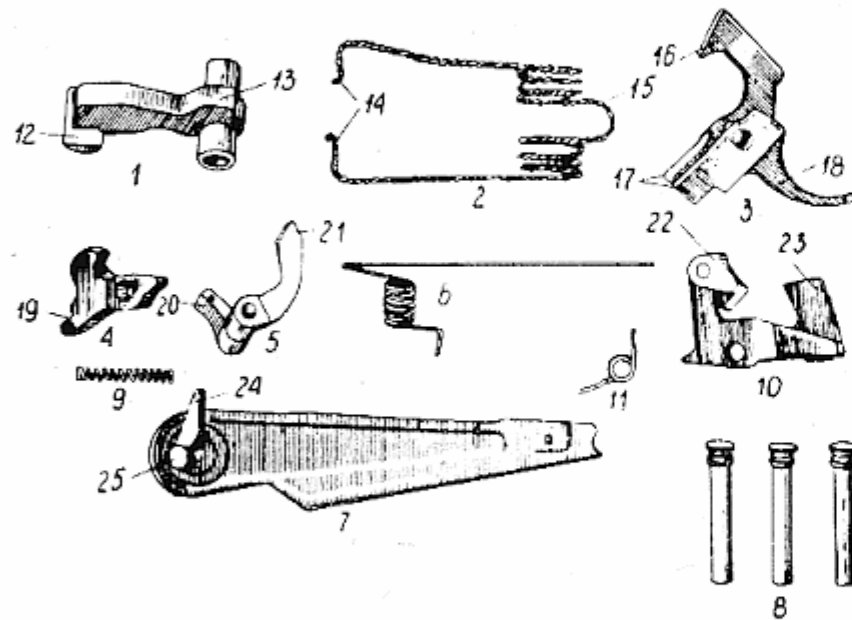
zwolniony. Zaczep jest umocowany na wspólnej osi ze spustem. Zaczep pojedynczego ognia ma: sprężynę, otwór do osi i wycięcie, w które wchodzi dźwignia przełącznika i rygluje zaczep pojedynczego ognia podczas strzelania ogniem ciągłym. Oprócz tego wycięcie to ogranicza obrót dźwigni przełącznika po ustawieniu przełącznika w położeniu zabezpieczonym.

Spust samoczynny ze sprężyną służy do samoczynnego zwalniania kurka z zęba podczas strzelania seriami, jak również zapobiega zwolnieniu kurka, gdy przewód lufy nie jest zamknięty, a zamek nie jest zaryglowany. Spust samoczynny ma zaczep do utrzymywania kurka na zębie spustu samoczynnego, dźwignię do obracania spustu samoczynnego występem suwadła podczas ruchu suwadła do przodu i sprężynę. Spust samoczynny i jego sprężyna znajdują się na wspólnej osi. Sprężyna jest połączona krótszym końcem ze spustem samoczynnym, a jej dłuższy koniec biegnie wzdłuż lewej ścianki komory zamkowej i opiera się o pierścieniowe wycięcia znajdujące się na osiach spustu samoczynnego, kurka i spustu, zabezpieczając osie przed wypadaniem.

Przełącznik służy do ustawiania mechanizmu spustowego karabinka na ogień ciągły i pojedynczy oraz do zabezpieczenia karabinka.

Składa się z dźwigni przełącznika z czopami, które mieszczą się w otworach ścianek komory zamkowej. Dolne położenie ramienia przełącznika odpowiada nastawie karabinka na ogień pojedynczy (P), środkowe — na ogień ciągły (C), a górne — zabezpieczeniu karabinka.

15. Łoże (rys. 13) ułatwia posługiwanie się karabinkiem i chroni ręce strzelca przed oparzeniem. Jest ono przymocowane do lufy od spodu za pomocą obsady, a do komory zamkowej za pomocą występu, który wchodzi do gniazda komory zamkowej. W wyźlobieniu łoża znajduje się wkładka owalna do oparcia łoża, a na bokach występy, które służą do oparcia palców rąk. Wycięcia w łożu i w na-

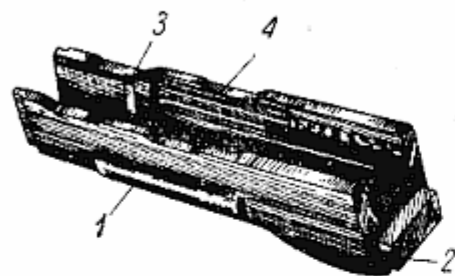

Rys. 12. Części mechanizmu spustowego:

1 — kurek; 2 — sprężyna kurka; 3 — spust; 4 — zaczep do prowadzenia ognia pojedynczego; 5 — spust samoczynny; 6 — sprężyna spustu samoczynnego; 7 — przełącznik; 8 — osie mechanizmu spustowego; 9 — sprężyna zaczepu pojedynczego ognia; 10 — opóźniacz kurka; 11 — sprężyna opóźniacza kurka; 12 — ząb kurka; 13 — ząb spustu samoczynnego; 14 — zagięte końce sprężyny kurka; 15 — pętla sprężyny; 16 — zaczep kurkowy; 17 — ramiona tylne; 18 — spust; 19 — ogon; 20 — zaczep spustu samoczynnego; 21 — dźwignia; 22 — zatrzask opóźniacza; 23 — występ przedni; 24 — dźwignia przełącznika; 25 — lewy czop

kładce służą do chłodzenia lufy i rury gazowej podczas strzelania.

16. Magazynek (rys. 14) służy do umieszczenia nabojów i podawania ich do komory zamkowej. Składa się z kadłuba magazynka, dna, płytki oporowej, sprężyny i donośnika.

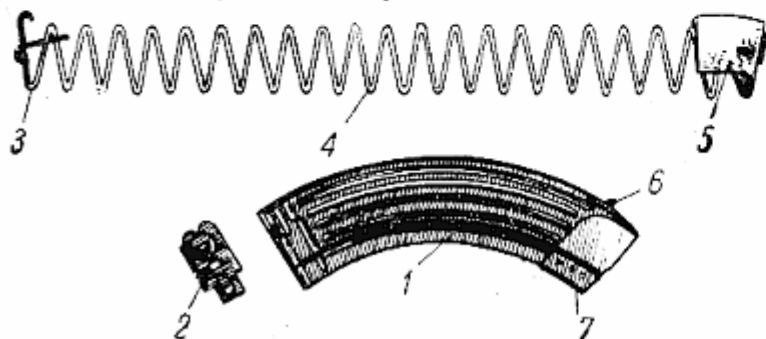

Rys. 13. Łoże:

1 — opory do palców; 2 — występ do mocowania łoża w komorze zamkowej; 3 — wkładka metalowa; 4 — wycięcia

Kadłub magazynka łączy wszystkie części. Jego ścianki boczne mają zagięcia do utrzymywania nabojów przed wypadaniem i występy ograniczające wystawanie donośnika. Na ścianie przedniej jest zaczep, a na tylnej ząb magazynka, za pomocą których magazzynek przyłącza się do komory zamkowej. Na ścianie tylnej kadłuba

jest u dołu otwór kontrolny do określania stopnia załadowania magazynka nabojami. Ścianki magazynka są żebrowane w celu zwiększenia sztywności.

Rys. 14. Magazynek:

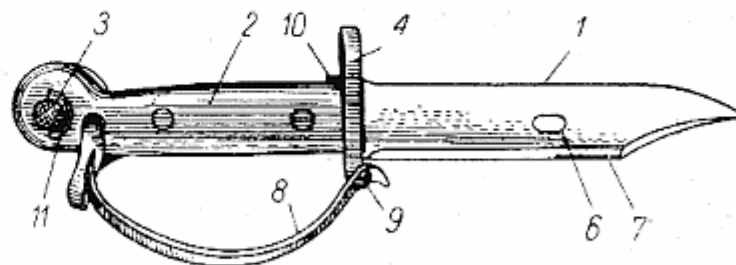
1 — kadłub magazynka; 2 — dno magazynka; 3 — płytka oporowa; 4 — sprężyna; 5 — donośnik; 6 — ząb magazynka; 7 — zaczep

Od dołu kadłub magazynka zamyka się dnem. Dno ma otwór do występu płytki oporowej.

Wewnątrz kadłub ma donośnik i sprężynę z płytką oporową. Donośnik jest przymocowany do górnego końca sprężyny za pomocą wewnętrznego zagięcia prawej ścianki donośnika; ma on występ zapewniający szachownicowe ułożenie nabojów w magazynku. Płytkę oporową jest przymocowana na stałe do dolnego końca sprężyny i swoim występem oporowym utrzymuje dno magazynka przed przesunięciem.

17. Bagnet (rys. 15) nakłada się na karabinek przed atakiem; służy on do niszczenia przeciwnika w walce wręcz. Poza tym służy za nóż lub nożyce (do cięcia drutu). Przewód sieci oświetleniowej należy przecinać pojedynczo, zdjawszy z bagnetu pochwę i karabińczyk z paskiem. Podczas przecinania przewodu należy zwracać uwagę, aby nie dotykać rękami części metalowej bagnetu i pochwy. **Zabrania się** wykonywania za pomocą bagnetu przejść w będących pod napięciem zasiękach z drutu.

Bagnet składa się z brzeszczota i rękojeści.

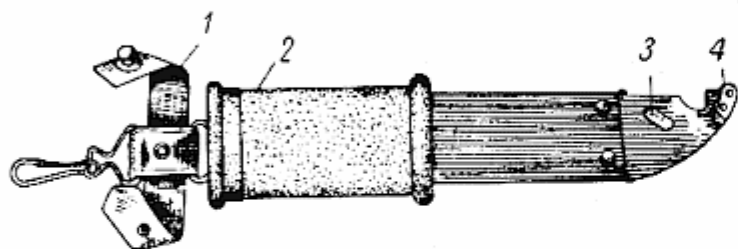
Rys. 15. Bagnet:

1 — brzeszczot; 2 — rękojeść; 3 — zatrzask; 4 — nasada przednia; 6 — otwór; 7 — krawędź tnąca; 8 — pasek; 9 — zaczep; 10 — występ; 11 — występ zabezpieczający

Na brzeszczocie znajdują się: ostrze i krawędź tnąca, która w połączeniu z pochwą stanowi nożyce, oraz otwór, w który wkłada się występ-os pochwy.

Rękojeść ułatwia posługiwanie się bagnetem i służy do przyłączania bagnetu do karabinka. Rękojeść ma: z przodu — nasadkę przednią do nakładania rękojeści na nakrętkę lufy, występ, którym bagnet wchodzi w odpowiednie wycięcie podstawy muszki, zaczep na pasek; z tyłu — podłużne rowki, którymi bagnet nakłada się na odpowiednie występy opory komory gazowej, zatrask, występ zabezpieczający, otwór do paska, okładki z masy plastycznej i pasek do ułatwienia posługiwania się bagnetem.

18. Pochwa (rys. 16) służy do noszenia bagnetu na pasie. Oprócz tego używa się jej wspólnie z bagnetem do cięcia drutu.

Rys. 16. Pochwa:

1 — zawieszka pochwy z karabińczykami; 2 — nakładka izolacyjna; 3 — występ; 4 — opora

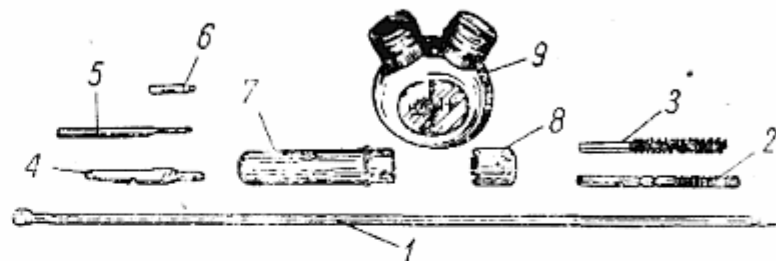
Pochwa ma: zawieszkę z dwoma karabińczykami i zapinką, występ-oś, oporę do ograniczenia obrotu bagnetu podczas używania go jako nożyc oraz nakładkę izolacyjną. Wewnątrz znajduje się sprężyna płytkowa zabezpieczająca bagnet przed wypadaniem.

Przybory do karabinka

19. Przybory (rys. 17) służą do rozkładania, składania, czyszczenia i konserwowania karabinka. Do kompletu przyborów wchodzi: wycior, przecieracz, szczoteczka z ob-

sadą, klucz-wkrętak, wybijak, przetyczka, kadłub przybornika, olejarka.

Wycioru używa się do czyszczenia i smarowania przewodu lufy oraz innych przewodów i otworów części karabinka. Wycior ma główkę z otworem do wkładania wybijaka, gwint do nakręcania przecieracza lub szczoteczki z obsadą i wycięcie do wkładania szmatki lub pakuł.

Rys. 17. Przybory:

1 — wycior; 2 — przecieracz; 3 — szczoteczka z obsadą; 4 — klucz-wkrętak; 5 — wybijak; 6 — przetyczka; 7 — kadłub przybornika; 8 — pokrywa przybornika; 9 — olejarka

Wycior przyłącza się do karabinka pod lufą.

Przecieracz stosuje się do czyszczenia i smarowania przewodu lufy oraz przewodów i innych powierzchni karabinka.

Szczoteczka z obsadą służy do smarowania przewodu lufy.

Klucz-wkrętak, wybijak i przetyczka służą do składania i rozkładania karabinka; wycięcie na końcu klucza-wkrętaka jest przeznaczone do wkręcania i wykręcania muszki, a wycięcie boczne — do nakręcania przecieracza na wycior. W celu ułatwienia posługiwania się kluczem-wkrętakiem wkłada się go w wycięcie boczne kadłuba przybornika. Podczas czyszczenia przewodu lufy klucz-wkrętak wkłada się do kadłuba przybornika ponad główką wycioru. Przetyczkę używa się podczas składania

mechanizmu spustowego. Utrzymuje ona zaczep pojedynczego ognia i opóźniacz kurka ze sprężyną na spuście.

Kadłub przybornika służy do pomieszczenia przecieracza, szczoteczki z obsadą, klucza-wkrętaka, wybijaka i przetyczki. Zamyka się go pokrywą.

Kadłub przybornika używa się jako obsady wycioru podczas czyszczenia i smarowania przewodu lufy, jako rękojeść do klucza-wkrętaka podczas wkręcania i wykręcania muszki i do obracania łącznika rury gazowej.

Kadłub przybornika ma otwory przelotowe do przepuszczenia wycioru podczas czyszczenia karabinka, owalne otwory do klucza-wkrętaka i otwory prostokątne służące do obracania łącznika rury gazowej podczas rozkładania i składania karabinka.

Pokrywa kadłuba przybornika służy za ochraniacz wylotu lufy podczas czyszczenia przewodu lufy; ma ona otwór do przepuszczania wycioru, występy wewnętrzne i wycięcia do mocowania na nakrętce lufy.

Otwory w ściankach bocznych pokrywy kadłuba przybornika są przeznaczone do wybijaka używanego do zdejmowania pokrywy przybornika z lufy lub z kadłuba przybornika.

Olejarka służy do przechowywania smaru karabinowego i roztworu zasadowego. Olejarkę przechowuje się w kieszeni torby na magazynki.

7,62 mm naboje wz. 1943

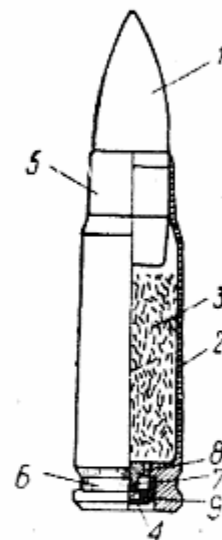
20. Nabój bojowy (rys. 18) składa się z pocisku, łuski, ładunku prochowego i spłonki.

21. Naboje wz. 1943 są produkowane z pociskami zwykłymi i pociskami specjalnego przeznaczenia: smugowymi i przeciwpancerno-zapalającymi. Części przednie pocisków specjalnych są pomalowane na kolorowo.

Pocisk zwykły (rys. 19a) jest przeznaczony do rażenia odkrytej siły żywej nieprzyjaciela oraz siły żywej znajdującej się za przeszkodą przebijalną pociskami.

Pocisk zwykły składa się ze stalowego płaszcz pokrytego tombakiem i ze stalowego rdzenia. Między płaszczem a rdzeniem jest koszulka ołowiana.

Pocisk smugowy (rys. 19b) jest przeznaczony do rażenia siły żywej nieprzyjaciela. Oprócz tego podczas lotu pocisku w powietrzu w odległościach strzelania do 800 m pozostawia on świecący ślad, co pozwala na przeprowadzenie korekty ognia i wskazywanie celów. W części przedniej płaszcz pocisku smugowego znajduje się rdzeń, a w części tylnej kielich z wprasowaną masą smugową i zapłonową. W czasie strzału płomień ładunku prochowego zapala masę smugową, która podczas lotu pocisku pozostawia jasny świecący ślad dobrze

Rys. 18. Nabój bojowy:

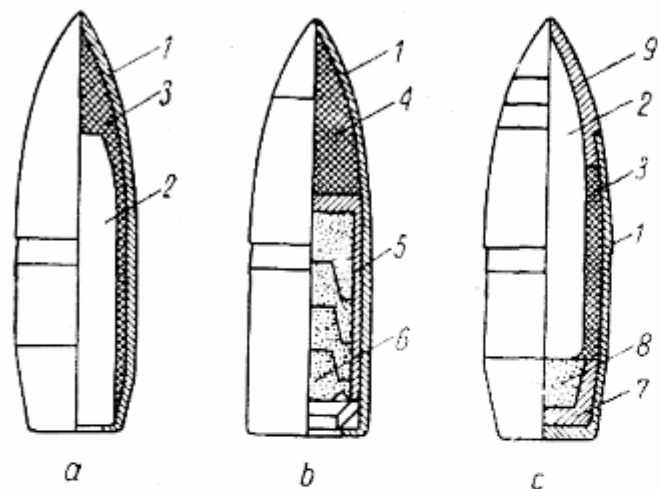
1 — pocisk; 2 — łuska; 3 — ładunek prochowy; 4 — spłonka; 5 — szyjka łuski; 6 — kryza; 7 — kowadełko; 8 — otwór zapalowy; 9 — masa zapłonowa

widoczny w dzień i w nocy. Część przednia pocisku jest pomalowana na kolor zielony.

Pocisk przeciwpancerno-zapalający (rys. 19c) jest przeznaczony do zapalania materiałów pędnych i rażenia siły żywej nieprzyjaciela znajdującego się za cienkimi zasłonami przeciwpancernymi na odległości do 300 m.

Pocisk przeciwpancerno-zapalający składa się z płaszcz z tombakową końcówką, rdzenia stalowego z koszulką ołowianą, ołowianego dna i masy zapalającej.

W momencie uderzenia pocisku o pancerz masa zapalająca zapala się, płomień przedostaje się otworem przebitym przez rdzeń pocisku w pancerzu i zapala paliwo. Przednia część pocisku jest pomalowana na kolor czarny z czerwonym paskiem.

Rys. 19. Pociski:

a — pocisk zwykły z rdzeniem stalowym; b — pocisk smugowy; c — pocisk przeciwpancerno-zapalający; 1 — płaszcz; 2 — rdzeń stalowy; 3 — koszulka ołowiana; 4 — rdzeń (ołowiany); 5 — tulejka; 6 — masa świetlna; 7 — dno (ołowiane); 8 — masa zapalająca; 9 — kaptur

22. **Łuska** służy do połączenia wszystkich części naboju, ochrony ładunku prochowego przed wpływami zewnętrznymi i przepływem gazów prochowych w kierunku zamka. Składa się z kadłuba, wewnątrz którego jest umieszczony ładunek prochowy, szyjki do umocowania pocisku i dna. Z zewnątrz — w części dennej — łuska ma kryzę do zaczepu wyciągu. W dnie łuski znajduje się gniazdo do spłonki, kowadełko i dwa otwory zapłonowe.

23. **Ładunek prochowy** służy do nadania pociskowi ruchu postępowego; jest to ładunek z piroksyliny.

24. **Spłonka** służy do zapalenia ładunku prochowego; składa się z miseczki mosiężnej z wprasowaną w nią masą zapłonową i krążka z cynfolii, który przykrywa masę zapłonową.

25. Naboje wzoru 1943 są pakowane do skrzynek drewnianych. W skrzynce mieszczą się dwa hermetycznie zamknięte pudełka metalowe po 660 nabojów w każdym; naboje znajdujące się w pudełkach metalowych są opakowane w pudełkach kartonowych po 20 nabojów. W skrzynce znajduje się 1320 nabojów. Na bocznych ściankach skrzynek, w których są zapakowane naboje z pociskami specjalnymi, są namalowane kolorowe pasy odpowiadające kolorowi przedniej części pocisków.

DZIAŁANIE CZĘŚCI I MECHANIZMÓW KARABINKA**Położenie części i mechanizmów przed załadowaniem**

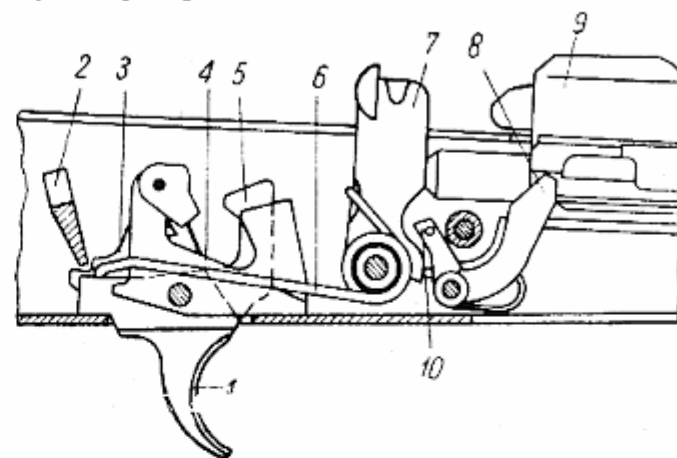
26. Suwadło z tłokiem gazowym i zamkiem znajduje się pod działaniem mechanizmu powrotnego w skrajnym przednim położeniu, tłok gazowy w gnieździe komory gazowej; przewód lufy jest zaryglowany zamkiem. Zamek jest w stosunku do osi podłużnej obrócony w prawo, a jego rygle zachodzą za opory ryglowe komory zamkowej; zamek jest zaryglowany. Sprężyna powrotna jest w. najmniejszym napięciu.

Dźwignia spustu samoczynnego jest obrócona do przodu i do dołu (rys. 20) pod działaniem występu suwadła.

Kurek jest zwolniony i opiera się o zamek. Iglica jest przesunięta pod działaniem kurka do przodu. Sprężyna kurka znajduje się w najmniejszym napięciu; sprężyna dociska swoją pętlą kurek do zamka, a zagiętymi końcami prostokątne występy spustu do dna komory zamkowej. Spust znajduje się przy tym w przednim położeniu. Pod działaniem sprężyny opóźniacz kurka jest dociśnięty przednim występem do dna komory zamkowej.

Ramię przełącznika znajduje się w skrajnym górnym położeniu i zamyka stopniowane wycięcie pokrywy komory zamkowej (przełącznik jest zabezpieczony); dźwignia

przełącznika weszła w wycięcie zaczepu pojedynczego ognia i znajduje się nad prawym prostokątnym występem spustu (blokuje spust).

Rys. 20. Położenie części mechanizmu spustowego przed załadowaniem, gdy karabinek jest zabezpieczony, a kurek zwolniony:

1 — spust; 2 — dźwignia przełącznika; 3 — zaczep do prowadzenia pojedynczego ognia; 4 — opóźniacz kurka; 5 — zaczep kurkowy; 6 — sprężyna kurka; 7 — kurek; 8 — dźwignia spustu samoczynnego; 9 — suwadło; 10 — zaczep spustu samoczynnego

Działanie części i mechanizmów podczas ładowania

27. W celu załadowania karabinka należy przyłączyć naładowany magazynek, ustawić przełącznik na ogień ciągły (C), odciągnąć suwadło do tyłu do oporu i zwolnić je. Po wykonaniu tych czynności karabinek jest załadowany. Jeżeli nie jest przewidziane natychmiastowe prowadzenie ognia, należy zabezpieczyć karabinek.

Podczas przyłączania magazynka jego zaczep zachodzi za występ komory zamkowej, a ząb magazynka zaskakuje za zatrask i magazynek zostaje zamocowany w gnieździe

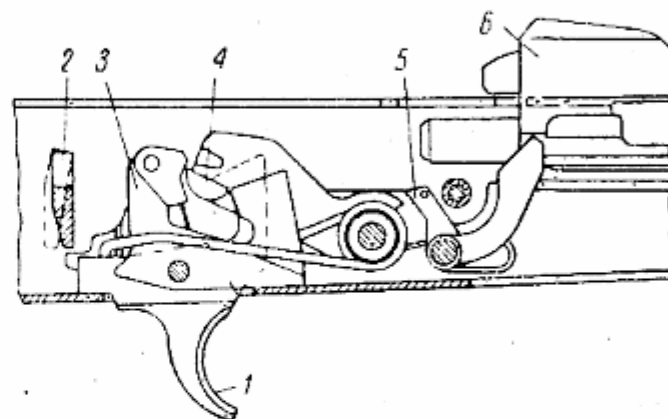
komory zamkowej. Pierwszy nabój, opierający się o dolną część suwadła, wciska pozostałe naboje do magazynka, a tym samym ściska sprężynę magazynka. Po ustawieniu przełącznika na ogień ciągły stopniowane wycięcie pokrywy komory zamkowej (do rękojeści suwadła) zostaje zwolnione, występ dźwigni przełącznika pozostaje w wycięciu zaczepu pojedynczego ognia, lecz nie przeszkadza w obracaniu spustu.

Podczas odciągania suwadła do tyłu skos odryglowujący wycięcia suwadła działa na występ prowadzący zamka, obraca zamek w lewo, rygle zamka wychodzą z opór ryglowych komory zamkowej — następuje odryglowanie zamka; występ suwadła zwalnia dźwignię spustu samoczynnego, zaczep spustu samoczynnego jest dociskany pod działaniem sprężyny do przedniej płaszczyzny kurka. Podczas dalszego odciągania suwadła przesuwa się do tyłu razem z nim zamek, który otwiera przewód lufy; sprężyna powrotna napina się. Kurek pod działaniem suwadła obraca się na osi, a sprężyna kurka nawija się; ząb kurka zaskakuje za występ spustu pod zatrask opóźniacza kurka i kurek zatrzymuje się na zaczepie spustu samoczynnego; dźwignia spustu samoczynnego podnosi się do góry i staje na drodze ruchu występu suwadła.

Gdy tylko dolna płaszczyzna suwadła minie gniazdo do magazynka, naboje pod działaniem sprężyny magazynka zostaną podane do góry aż do oparcia się naboju górnego o zagłębienie ścianki magazynka.

Po zwolnieniu suwadła przesuwa się ono do przodu wraz z zamkiem pod działaniem mechanizmu powrotnego; zamek wysuwa z magazynka górny nabój, dosyła go do komory naboju i zaryglowuje przewód lufy. W momencie dojścia zamka do tylnego ścięcia lufy zaczep wyciągu zaskakuje za kryzę łuski; zamek pod działaniem skosu ślizgacza komory zamkowej na skos lewego rygla zamka, a zatem pod działaniem wycięcia suwadła na występ prowadzący zamka obraca się względem osi podłużnej w pra-

wo; rygle zamka zachodzą za opory ryglowe komory zamkowej — zamek jest zaryglowany. Podczas dalszego przesuwania się suwadła do przedniego skrajnego położenia obraca ono swoim występem dźwignię spustu samoczynnego do przodu i w dół i zwalnia zaczep spustu samoczynnego spod napinacza spustu samoczynnego kurka; kurek pod działaniem sprężyny obraca się, wychodzi spod zatrasku opóźniacza i zostaje napięty (rys. 21).

Rys. 21. Położenie części mechanizmu spustowego przed strzałem:

1 — spust; 2 — dźwignia przełącznika; 3 — opóźniacz kurka; 4 — kurek; 5 — zaczep spustu samoczynnego; 6 — suwadło

Naboje w magazynku podnoszą się pod działaniem sprężyny do góry, do oparcia górnego naboju o suwadło. Po ustawieniu ramienia przełącznika w położeniu zabezpieczonym zamyka on wycięcie stopniowane pokrywy zamkowej i staje na drodze cofającej się rękojeści suwadła. Dźwignia przełącznika obraca się do przodu i ustawia nad prawym prostokątnym występem spustu (rygluje spust).

Działanie części i mechanizmów podczas strzelania

Działanie części i mechanizmów podczas strzelania ogniem ciągłym

28. Chcąc strzelać ogniem ciągłym, należy ustawić przełącznik na ogień ciągły (C), jeżeli nie był ustawiony w czasie ładowania, i nacisnąć spust.

Po ustawieniu przełącznika na ogień ciągły dźwignia przełącznika zwalnia tylne ramiona spustu (odryglowuje spust) i zatrzymuje się w wycięciu zaczepu pojedynczego ognia. Spust ma możliwość obracania się wokół własnej osi. Dźwignia przełącznika uniemożliwia obrót zaczepu pojedynczego ognia i spustu.

Po naciśnięciu końca spustu jego zaczep kurkowy wychodzi z ząbienia z zębem kurka. Kurek pod działaniem sprężyny obraca się na swojej osi i energicznie uderza w iglicę. Iglica uderza grotem w spłonkę. Masa zapłonowa zapala się, płomień zapala przez otwory ogniowe w dnie łuski ładunek prochowy. Następuje strzał.

Pod działaniem gazów prochowych pocisk przesuwają się w przewodzie lufy do przodu. Gdy pocisk minie przewód gazowy, część gazów przedostanie się do komory gazowej, naciśnie tłok gazowy i przesunie suwadło do tyłu. Suwadło przesuwając się do tyłu (podobnie jak przy odciąganiu za rękojeść suwadła do tyłu), obraca przednim skosem wycięcia zamek wokół osi wzdłużnej i wyprowadza rygle zamka z za opór ryglowych komory zamkowej — następuje odryglowanie zamka i przewodu lufy; występ suwadła zwalnia dźwignię spustu samoczynnego, która pod działaniem sprężyny podnosi się lekko do góry, a zaczep spustu samoczynnego przylega do przedniej płaszczyzny kurka. W tym czasie pocisk wylatuje z lufy.

Pod działaniem siły bezwładności suwadło z zamkiem przesuwają się do tyłu; łuska utrzymywana przez zaczep

wyciągu napotyka na wyrzutnik i zostaje wyrzucona na zewnątrz.

Dalsze działanie części i mechanizmów — z wyjątkiem kurka i opóźniacza — jest takie samo jak przy ładowaniu. Podczas ruchu suwadła z zamkiem do przodu kurek jest utrzymywany tylko przez zaczep spustu samoczynnego. Gdy zamek dośle kolejny nabój z magazynka do komory nabożowej, nastąpi zaryglowanie przewodu lufy i ryglowanie zamka, a suwadło posuwając się do przodu zwolni zaczep spustu samoczynnego z ząbienia z zębem spustu samoczynnego kurka. Kurek pod działaniem sprężyny kurka obraca się i uderza w zatrask opóźniacza kurka; opóźniacz obraca się do tyłu i podstawia swój występ przedni pod uderzenie kurka; w wyniku uderzeń w opóźniacz ruch kurka do przodu jest nieco zwolniony, co pozwala lufie po uderzeniu w nią suwadła z zamkiem przyjąć położenie zbliżone do początkowego i w ten sposób zmniejszyć rozrzut. Po uderzeniu w przedni występ opróżniacza kurek uderza w iglicę. Następuje strzał. Działanie części i mechanizmów powtarza się. Ogień ciągły można prowadzić tak długo, jak długo jest naciśnięty spust i w magazynku są naboje.

W celu przerwania ognia należy zwolnić spust. Spust wtedy obraca się pod działaniem sprężyny, a jego zaczep kurkowy staje na drodze ruchu zęba kurka. Kurek zatrzymuje się na zębie (jest napięty). Ogień zostaje przerwany, lecz karabinek jest załadowany i w dalszym ciągu można strzelać ogniem ciągłym.

Działanie części i mechanizmów podczas strzelania ogniem pojedynczym

29. W celu dania pojedynczego strzału należy ustawić przełącznik na ogień pojedynczy (P) i nacisnąć spust.

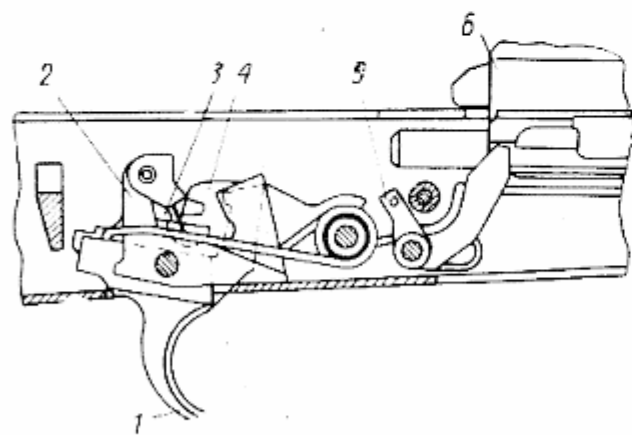
Podczas przedstawiania przełącznika z położenia „zabezpieczone” do położenia „ogień pojedynczy” (P) dźwignia

przełącznika zwalnia ramiona tylne spustu (odryglowuje spust), wychodzi z wycięcia zaczepu pojedynczego ognia i nie bierze udziału w pracy mechanizmu spustowego podczas strzelania.

Po naciśnięciu spustu zaczep kurkowy zwalnia ząb kurka. Pod działaniem sprężyny kurka kurek obraca się na swojej osi i uderza w iglicę. Następuje strzał. Po pierwszym strzale części i mechanizmy wykonują te same czynności co przy strzelaniu ogniem ciągłym, lecz następny strzał nie nastąpi, ponieważ równocześnie ze spustem obrócił się do przodu zaczep pojedynczego ognia i jego ząb stanął na drodze zęba kurka.

Ząb kurka zaczepia za zaczep pojedynczego ognia; kurek zatrzymuje się w tylnym położeniu (rys. 22).

W celu dania następnego strzału należy zwolnić spust i ponownie nacisnąć go. Gdy spust zostanie zwolniony, obróci się pod działaniem sprężyny razem z zaczepem po-

Rys. 22. Położenie części mechanizmu spustowego po strzale, gdy przełącznik jest ustawiony na ogień pojedynczy:

1 — spust; 2 — opóźniacz kurka; 3 — zaczep do prowadzenia pojedynczego ognia; 4 — kurek; 5 — zaczep spustu samoczynnego; 6 — suwadło

jedynczego ognia; zaczep pojedynczego ognia rozłączy się z zębem kurka i zwolni kurek. Pod działaniem sprężyny kurek obraca się, uderza najpierw w zatrząsk opóźniacza, a potem w przedni jego występ i napina się.

Po ponownym naciśnięciu spustu działanie części i mechanizmów powtarza się. Nastąpi kolejny strzał.

Zacięcia podczas strzelania i sposoby ich usuwania

30. Części i mechanizmy karabinka pracują pewnie i niezawodnie pod warunkiem prawidłowego obchodzenia się i starannego ich utrzymania.

Jednak wskutek zanieczyszczenia mechanizmów, zużycia części i niedbałego obchodzenia się z karabinkiem oraz w wypadku niesprawności nabojów mogą występować zacięcia podczas strzelania.

31. Jeżeli w czasie strzelania nastąpi zacięcie, należy próbować usunąć je przez przeładowanie. W tym celu należy szybko odciągnąć suwadło do tyłu, zwolnić je i dać strzał. Jeżeli zacięcia nie można w ten sposób usunąć, należy ustalić przyczynę jego powstania i usunąć je według poniższej tabeli.

Zacięcia i ich charakterystyka	Przyczyny zacięć	Sposoby usuwania
Niedosyłanie naboju. Zamek w przednim położeniu, strzał nie nastąpił — w komorze nabojej nie ma naboju	1. Zanieczyszczenie lub niesprawność magazynka 2. Niesprawność zatrząsku magazynka	Przeładować magazynek i kontynuować strzelanie. Wymienić magazynek. Jeżeli zatrząsk jest niesprawny, przekazać karabinek do warsztatu

Zacięcia i ich charakterystyka	Przyczyny zacięć	Sposoby usuwania
<p>Opieranie się naboju o tylne ścięcie lufy. Nabój oparł się po-ciskiem o tylne ścięcie lufy, su-wadło zatrzymało się w położeniu środkowym</p> <p>Niewypał. Za-mek w przednim położeniu, nabój w komorze nabo-jowej, kurek zwolniony, a strzał nie nastą-pił</p> <p>Niewyciągnięcie łuski z komory nabo-jowej. Łuska pozostała w komo-rze nabo-jowej, ko-lejny nabój oparł się o dno łuski, su-wadło zatrzymało się w środkowym położeniu</p>	<p>Pogięte opory wyiązu nabo-jowe-go magazynka</p> <p>1. Niesprawny nabój 2. Niesprawna iglica lub mecha-nizm spustowy; zanieczyszczenie lub zastygnięcie smaru</p> <p>1. Zanieczysz-czony nabój lub komora nabo-jowa 2. Zanieczysz-czony albo nie-sprawny wyciąg lub jego sprężyna</p>	<p>Przytrzymując rę-kojeść suwadła, wy-jąć nabój i kontynuować strzelanie.</p> <p>W razie powtórne-go zacięcia wymie-nić magazynek</p> <p>Przeładować kara-binek i kontynuować strzelanie. Jeżeli zacięcie powtórzy się, przegładnąć i wyczyścić iglicę i mechanizm spusto-wy. W wypadku zła-mania albo zużycia iglicy lub mecha-nizmu spustowego ode-słać karabinek do warsztatu uzbrojenia</p> <p>Odciągnąć suwadło do tyłu i przytrzy-mując je w tylnym położeniu, odłączyć magazynek i wyjąć tkwiący nabój; wy-ciągnąć za pomocą zamka lub wycioru łuskę z komory nabo-jowej. Kontynuować</p>

Zacięcia i ich charakterystyka	Przyczyny zacięć	Sposoby usuwania
<p>Przytrzymywanie lub niewyrzucenie łuski. Nie wyrzucona z komory zamkowej łuska zosta-ła w niej między zamkiem a lufą, lub została ponownie wprowadzona do komory nabo-jowej</p>	<p>1. Zanieczysz-czenie części ru-chomych, przewo-dów gazowych lub komory nabo-jowej 2. Zanieczysz-czenie lub uszko-dzenie wyciągu</p>	<p>wać strzelanie. W wypadku powtórze-nia się zacięcia wy-czyścić naboje i ko-morę nabo-jową. Sprawdzić, oczyścić z brudu wyciąg i kontynuować strze-lanie. Jeżeli karabi-niek jest niesprawny, odesłać go do war-sztatu uzbrojenia</p> <p>Odciągnąć suwad-ło do tyłu, wyrzucić łuskę i strzelać w dalszym ciągu. Jeżeli zacięcie się po-wtórzy wyczyścić przewody gazowe, części ruchome i ko-morę nabo-jową; na-smarować części ru-chome. W wypadku uszkodzenia wyciągu odesłać karabinek do warsztatu uzbro-jenia</p>

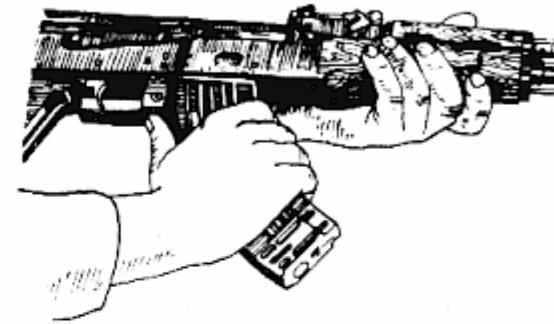
ROZKŁADANIE I SKŁADANIE KARABINKA

32. Karabinek rozkłada się całkowicie lub częściowo. Częściowo — do czyszczenia, smarowania i do przeglądu, całkowicie — w wypadku silnego zanieczyszczenia, gdy karabinek znajdował się długo na deszczu lub na śniegu, do wymiany smaru i naprawy. Częste rozkładanie karabinka nie jest wskazane, ponieważ powoduje szybsze zużycie części i mechanizmów.

Karabinek rozkładać i składać na stole lub czystej podściółce; części i zespoły układać w kolejności ich rozkładania, obchodzić się z nimi ostrożnie, nie kłaść jednej części na drugiej, nie używać nadmiernej siły i nie stosować gwałtownych uderzeń. Podczas składania karabinka należy sprawdzać numery jego części. W każdym karabinie numery znajdujące się na komorze zamkowej powinny zgadzać się z numerami znajdującymi się na rurze gazowej, suwadle, zamku, pokrywie komory zamkowej, kurku, spuście, spuście samoczynnym, opóźniaczu kurka i zaczepie pojedynczego ognia. Rozkładać i składać bojowe karabinki w celu nauczania zezwala się w wyjątkowych wypadkach pod warunkiem zachowania szczególnych środków ostrożności w obchodzeniu się z częściami i mechanizmami.

33. Częściowe rozkładanie karabinka:

1) **Odlączyć magazynek.** Trzymając karabinek lewą ręką za szyjkę kolby lub łożo, prawą uchwycić magazynek (rys. 23) i naciskając kciukiem zatrzask magazynka podać

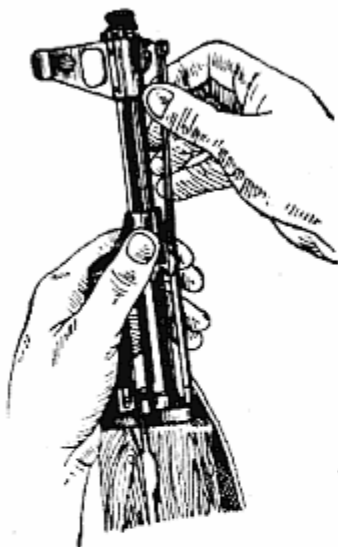
Rys. 23. Odlączanie magazynka

magazynek do przodu i odlączyć go. **Sprawdzić, czy w komorze naboju nie ma naboju.** W tym celu przesunąć ramię bezpiecznika do dołu, odciągnąć suwadło do tyłu i sprawdzić komorę naboju; puścić suwadło i zwolnić spust.

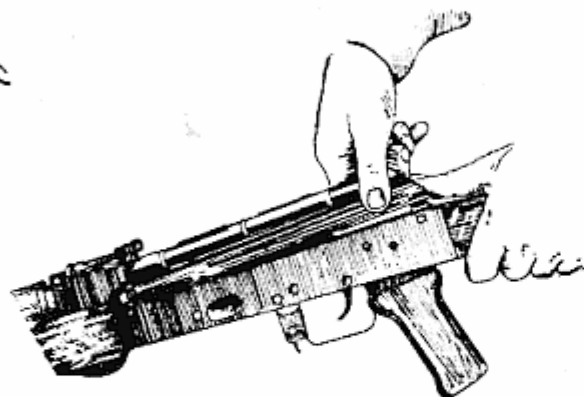
2) **Wyjąć przybornik z przyborami.** Nacisnąć palcem prawej ręki pokrywę gniazda kolby tak, aby przybornik wysunął się z gniazda pod działaniem sprężyny. Otworzyć przybornik i wyjąć z niego przecieracz, szczoteczkę z obсадą, klucz-wkrętak, wybijak i pokrętkę.

3) **Odlączyć wycior.** Odgiąć koniec wycioru tak, aby jego główka wyszła z wyżłobienia podstawy muszki (rys. 24) i wyciągnąć wycior do góry. Do wyciągania wycioru zezwala się użyć wybijaka.

4) **Odłączyć pokrywę komory zamkowej.** Chwycić lewą ręką za szyjkę kolby, nacisnąć kciukiem tejże ręki występ stopy prowadnika tylnego mechanizmu powrotnego, podnieść prawą ręką do góry tylną część pokrywy komory zamkowej (rys. 25) i odłączyć pokrywę.

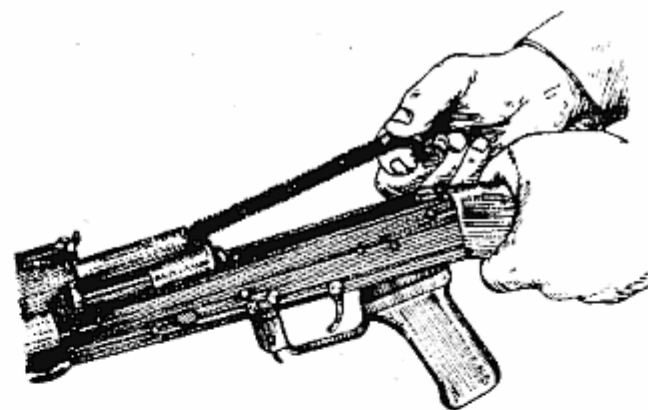
Rys. 24.
Odłączanie wycioru

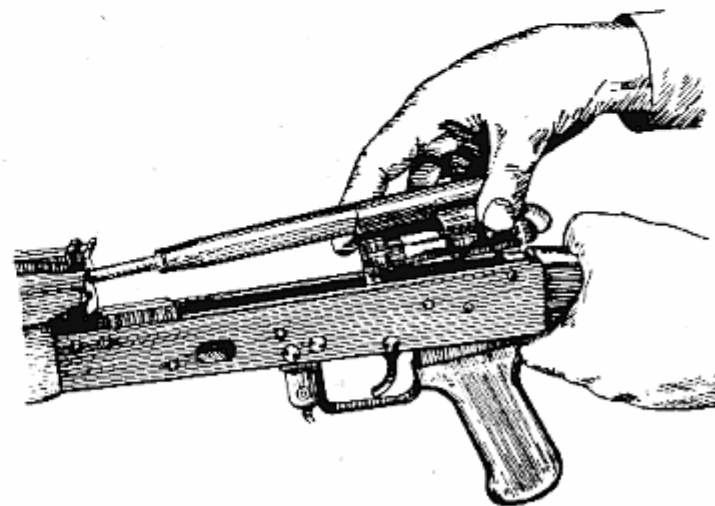
Rys. 25. Odłączanie pokrywy komory zamkowej

5) **Odłączyć mechanizm powrotny.** Trzymając karabinek lewą ręką za szyjkę kolby, przesunąć prawą ręką prowadnik mechanizmu powrotnego do przodu tak, aby stopa prowadnika wyszła z wycięcia wzdłużnego komory zamkowej, unieść do góry tylny koniec prowadnika tylnego (rys. 26) i wyjąć mechanizm powrotny z otworu suwadła.

6) **Odłączyć suwadło z zamkiem.** Trzymając karabinek w lewej ręce, prawą odciągnąć suwadło do tyłu do oporu, unieść je wraz z zamkiem do góry (rys. 27) i odłączyć od komory zamkowej.

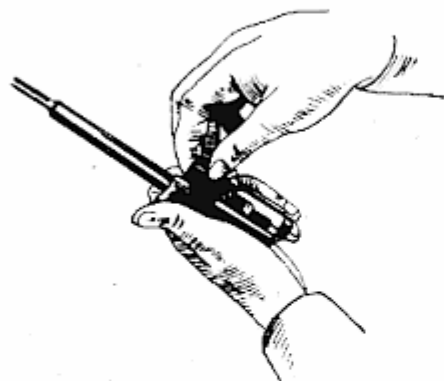
Rys. 26. Odłączanie mechanizmu powrotnego

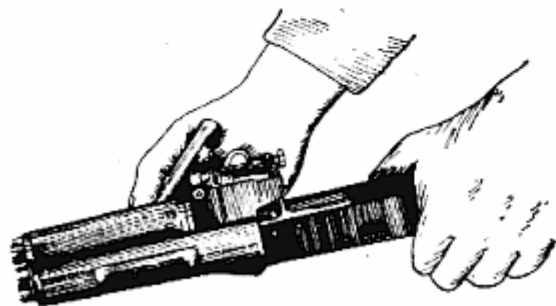
Rys. 27. Odłączanie suwadła z zamkiem

7) **Odlączyć zamek od suwadła.** Ująć suwadło lewą ręką zamkiem do góry (rys. 28); prawą ręką odciągnąć zamek do tyłu, obrócić go tak, aby występ prowadzący zamka wyszedł z wycięcia suwadła i odlączyć zamek od suwadła przesuwając go do przodu.

8) **Odlączyć rurę gazową z nakładką.** Trzymając karabinek lewą ręką, prawą nałożyć prostokątne wycięcie kadłuba przybornika na skrzydełko łącznika rury gazowej, obrócić skrzydełko od góry (rys. 29) i zdjąć rurę gazową z występu pierścieniowego komory gazowej.

Rys. 28. Odlączanie zamka od suwadła

Rys. 29. Obracanie łącznika rury gazowej za pomocą kadłuba przybornika

34. Składanie karabinka po częściowym rozkładaniu:

1) **Przyłączyć rurę gazową z nakładką.** Trzymając karabinek lewą ręką, prawą nałożyć rurę gazową przednią częścią na występ pierścieniowy komory gazowej, a tylny koniec nakładki docisnąć do lufy. Obrócić skrzydełko łącznika w dół za pomocą kadłuba przybornika tak, aby występ łącznika wszedł w wyżłobienie podstawy celownika.

2) **Połączyć zamek z suwadłem.** Chwycić suwadło lewą, a zamek prawą ręką i włożyć zamek częścią cylindryczną w przewód zgrubienia suwadła; obrócić zamek tak, aby występ prowadzący zamka wszedł w wycięcie suwadła, po czym przesunąć zamek do przodu.

3) **Przyłączyć suwadło z zamkiem do komory zamkowej.** Ująć suwadło prawą ręką, przytrzymując kciukiem zamek w przednim położeniu. Lewą ręką chwycić za szyjkę kolby, prawą wsunąć tłok gazowy w otwór podstawy celownika i przesunąć suwadło do przodu tak, aby wodzidła komory zamkowej weszły w wycięcie suwadła, przycisnąć lekko suwadło do komory zamkowej i przesunąć do przodu.

4) **Przyłączyć mechanizm powrotny.** Prawą ręką włożyć mechanizm powrotny w przewód suwadła; ściskając sprężynę powrotną, przesunąć prowadnik tylny do przodu i opuszczając do dołu, wsunąć jego stopę w podłużne wycięcie komory zamkowej.

5) **Przyłączyć pokrywę komory zamkowej.** Włożyć przedni koniec pokrywy w wycięcie półpierścieniowe podstawy celownika. Docisnąć pokrywę dłonią prawej ręki do komory zamkowej do przodu i w dół tak, aby występ prowadnika tylnego mechanizmu powrotnego wszedł w otwór pokrywy komory zamkowej.

6) **Zwolnić kurek z zęba do prowadzenia pojedynczego ognia i zabezpieczyć karabinek.** Nacisnąć spust i przesunąć ramię przełącznika w górę do oporu.

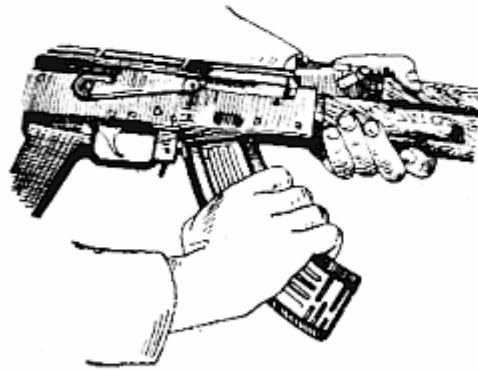
7) **Przyłączyć wycior.**

8) **Włożyć przybornik do gniazda kolby.** Włożyć przybory do przybornika i zamknąć go. Włożyć przybornik dnem w gniazdo kolby (rys. 30) i wsunąć go tak, aby pokrywa zamknęła gniazdo.

9) **Przyłączyć magazynek do karabinka.** Trzymając karabinek lewą ręką za szyjkę kolby lub łożo, prawą włożyć zaczep magazynka do gniazda komory zamkowej (rys. 31) i obrócić magazynek do tyłu tak, aby zatrzask magazynka zaskoczył za ząb magazynka.

Rys. 30. Wkładanie przybornika do gniazda kolby

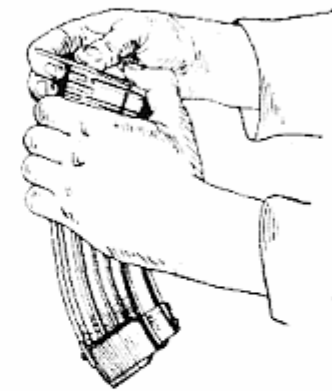

Rys. 31. Przyłączanie magazynka

35. Całkowite rozkładanie karabinka:

1) **Przeprowadzić częściowe rozkładanie karabinka w sposób podany w punkcie 33.**

2) **Rozłożyć magazynek.** Ująć magazynek lewą ręką dnem do góry, częścią wypukłą do siebie. Prawą ręką wsunąć za pomocą klucza-wkrętaka występ płytki oporowej w otwór dna magazynka, przesunąć dno magazynka kciukiem lewej ręki nieco do przodu (rys. 32), zdjąć prawą ręką dno magazynka, przytrzymując przy tym kciukiem lewej ręki płytkę oporową. Stopniowo zwalniając sprężynę wyjąć ją z kadłuba magazynka razem z płytką oporową i donośnikiem. Odłączyć donośnik od sprężyny.

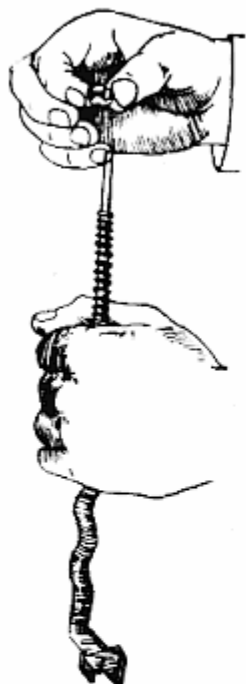

Rys. 32. Odłączanie dna magazynka

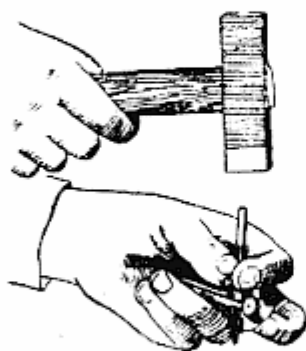
3) **Rozłożyć mechanizm powrotny.** Ująć mechanizm powrotny lewą ręką, ustawić prowadnik tylny pionowo, oprzeć stopą o stół lub o podkładkę, ścisnąć sprężynę powrotną do dołu prawą ręką, rozchylić końce prowadnika przedniego i zdjąć oporę sprężyny powrotnej (rys. 33). Zdjąć sprężynę z prowadnika tylnego; odłączyć prowadnik przedni od prowadnika tylnego.

4) **Rozłożyć zamek.** Wybić wybijakiem kołek utrzymujący iglicę i oś wyciągu (rys. 34) i wyjąć iglicę z otworu zamka. Wybić wybijakiem oś wyciągu i wyjąć wyciąg razem ze sprężyną z zamka.

5) **Rozłożyć mechanizm spustowy** (rozkładania dokonywać pod nadzorem oficera lub mechanika rusznikarskiego):
 — odłączyć zaczep pojedynczego ognia, opóźniacz kurka i spust.

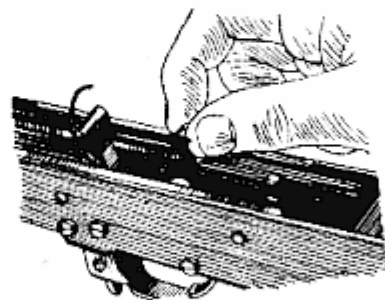
Rys. 33. Odłączanie opory sprężyny powrotnej

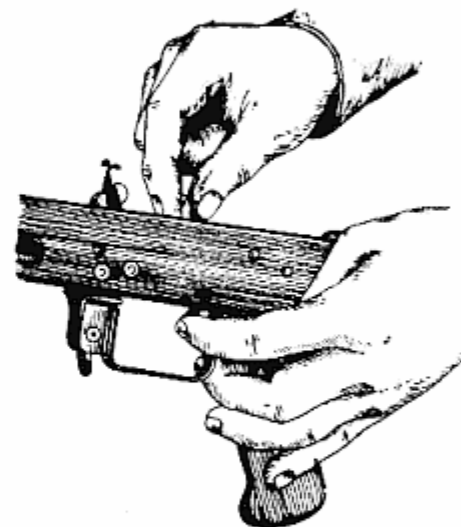
Rys. 34. Wybijanie kołka podczas wyjmowania z zamka wyciągu i iglicy

Trzymając karabinek lewą ręką za komorę zamkową, prawą nacisnąć za pomocą wybijaka dźwignię spustu samoczynnego i rozłączyć zaczep ognia pojedynczego z kurkiem; zwolnić kurek; podnieść cienkim końcem wybijaka lewy koniec sprężyny i zaczepić go palcami za napinacz kurka.

Wysunąć kluczem-wkrętakiem z pierścieniowego podtoczenia osi spustu dłuższy koniec sprężyny spustu samoczynnego; wypychając wybijakiem w lewo oś spustu, wyjąć ją. Stopniowo wyjmując wybijak, wyjąć z komory zamkowej palcami lewej ręki zaczep pojedynczego ognia ze sprężyną i sprężynę opóźniacza z opóźniaczem kurka. Podnieść wybijakiem do góry prawy koniec sprężyny i zaczepić go palcami o napinacz kurka (rys. 35). Naciskając palcem wskazującym lewej ręki z dołu spust, przesunąć go do góry i wyjąć prawą ręką z komory zamkowej (rys. 36).

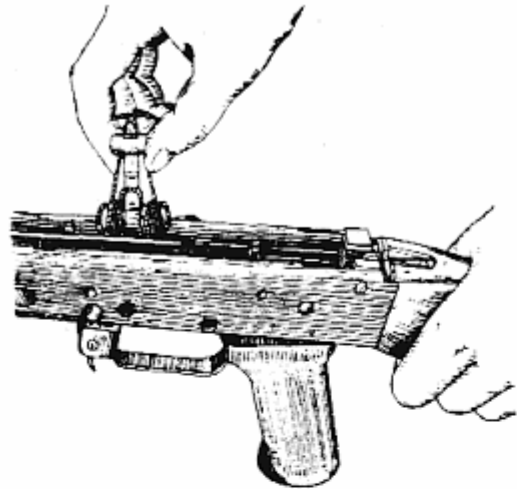

Rys. 35. Zaczepianie prawego końca sprężyny za ząb kurka

Rys. 36. Wyjmowanie spustu z komory zamkowej

— odłączyć kurek. Naciskając kluczem-wkrętakiem dłuższy koniec sprężyny spustu samoczynnego, wysunąć go z podtoczenia pierścieniowego osi kurka i przesunąć wybijakiem oś kurka w lewo; przytrzymując kurek prawą ręką, lewą wyjąć oś kurka; obrócić kurek tak, aby

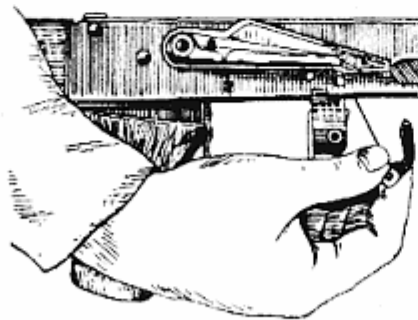
Rys. 37. Wyjmowanie kurka z komory zamkowej

lewy czop był skierowany w kierunku komory naboջowej i wyjąć go z komory zamkowej (rys. 37); odłączyć sprężynę od kurka;

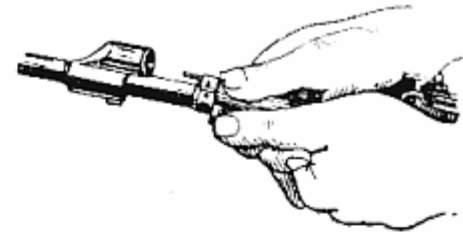
— odłączyć spust samoczynny. Wybić wybijaćkiem w lewo oś spustu samoczynnego i wyjąć go; wyjąć spust samoczynny ze sprężyną przez otwór do magazynka (rys. 38); odłączyć sprężynę od spustu samoczynnego;

— odłączyć przełącznik. Obrócić ramię przełącznika do góry do położenia pionowego, obrócić go w prawo i odłączyć od komory zamkowej.

6) **Odłączyć łoże** (łoże odłącza się w wyjątkowych wypadkach: podczas wymiany smaru konserwacyjnego, po wpadnięciu karabinka do wody itp.). Ująć karabinek lewą ręką za łożę, a prawą obrócić za pomocą klucza-wkrętaka lub kadłuba przybornika skrzydełko łącznika o pół obrotu do przodu; zsunąć z łoża kciukami rąk (rys. 39) pierścien oporowy w kierunku

Rys. 38. Wyjmowanie spustu samoczynnego ze sprężyną z komory zamkowej

Rys. 39. Zsuwanie pierścienia oporowego łoża

komory gazowej, przesunąć łożę do przodu i odłączyć je od lufy.

36. Składanie karabinka po całkowitym rozkładaniu:

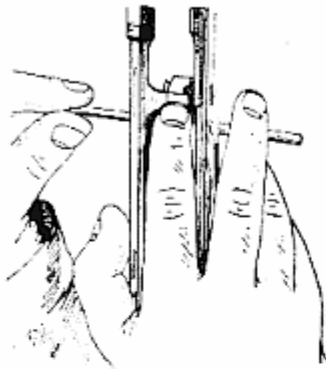
1) **Przyłączyć łożę.** Trzymając karabinek lewą ręką za komorę zamkową, prawą nałożyć łożę z dołu na lufę i przesunąć je w kierunku komory zamkowej tak, aby występ łoża wszedł do gniazda komory zamkowej; nasunąć na łożę pierścien oporowy i obrócić skrzydełko łącznika o pół obrotu do tyłu.

2) **Złożyć mechanizm spustowy** (aby nie pozamieniać części mechanizmów spustowych różnych karabinków należy sprawdzić przed złożeniem, czy zaczep pojedynczego ognia, spust, opóźniacz, kurek i spust samoczynny mają te same numery):

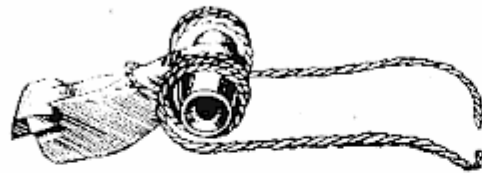
— przyłączyć przełącznik. Trzymając karabinek lewą ręką, prawą włożyć dźwignię przełącznika w otwór kształtowy prawej ścianki komory zamkowej tak, aby czopy weszły w otwory w ściankach komory zamkowej; ustawić przełącznik na ogień ciągły (C);

— przyłączyć spust samoczynny. Wprowadzić krótszy koniec sprężyny w otwór występu spustu samoczynnego i włożyć przez otwór do magazynka spust samoczynny ze sprężyną do komory zamkowej; wstawić

dźwignię spustu samoczynnego na jej miejsce i włożyć wybijak z prawej strony komory w otwór do osi spustu samoczynnego i sprężyny; przytrzymując prawą ręką spust samoczynny, lewą wstawić oś (rys. 40);

Rys. 40. Wstawianie osi spustu samoczynnego

Rys. 41. Sposób założenia sprężyny na kurek

— założyć kurek. Nałożyć sprężynę na czopy kurka, pętlą od strony główki kurka (rys. 41) i zaczepić jej końce za napinacz kurka; przytrzymując kurek i końce sprężyny palcami prawej ręki, włożyć kurek do komory zamkowej lewym czopem w kierunku komory nabożowej; wskazującym palcem lewej ręki docisnąć dłuższy koniec sprężyny spustu samoczynnego do dna komory zamkowej, obrócić kurek i pokryć jego otwór z odpowiednimi otworami komory zamkowej. Włożyć z lewej strony oś kurka, przesuwając ją w prawo do oporu (powinno być słychać trzask); palcami prawej ręki zdjąć prawy koniec sprężyny z napinacza kurka i opuścić go na dno komory zamkowej;

— przyłączyć do spustu zaczep pojedynczego ognia i opóźniacz kurka. Włożyć sprężynę w otwór zaczepu pojedynczego ognia; przytrzymując spust lewą ręką, prawą nałożyć na niego zaczep pojedynczego

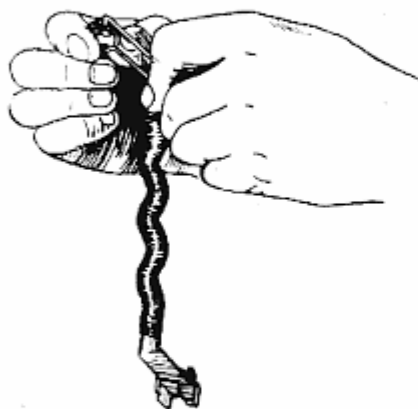
ognia tak, aby dolny koniec sprężyny zaczepu pojedynczego ognia wszedł w gniazdo spustu; następnie zamocować sprężynę opóźniacza kurka dłuższym końcem do góry i do przodu między zaczepem pojedynczego ognia a prawą ścianką spustu; pokryć palcami prawej ręki otwory na oś w spuście, zaczepie pojedynczego ognia i sprężynie opóźniacza kurka, po czym włożyć w nie z lewej strony zaostrzonym końcem przetyczkę (znajduje się w przyborniku). Nałożyć z prawej strony na przetyczkę opóźniacz kurka i przesunąć ją w prawo do oporu; włożyć za pomocą wybijaka dłuższy koniec sprężyny w wycięcie zatrasku opóźniacza;

— przyłączyć spust. Włożyć spust do komory zamkowej (na jego miejsce); unieść prawy koniec sprężyny wybijakiem i przesunąć go na prostokątny występ spustu; lewą ręką włożyć oś spustu, wypychając stopniowo przetyczkę w prawą stronę; dłuższy koniec sprężyny spustu samoczynnego powinien przy tym znajdować się nad osią. Wsunąć dłuższy koniec sprężyny spustu samoczynnego za pomocą wybijaka w pierścieniowe wytoczenie osi spustu; palcami prawej ręki zdjąć lewy koniec sprężyny z napinacza kurka i założyć go na prostokątny występ spustu.

Naciskając wybijakiem końce osi spustu samoczynnego, kurka i spustu, sprawdzić, czy dłuższy koniec sprężyny spustu samoczynnego przytrzymuje te osie; zaczepić kurek o zaczep spustu samoczynnego.

3) **Złożyć zamek.** Włożyć wyciąg ze sprężyną w gniazdo zamka; naciskając wyciąg, włożyć oś wyciągu w otwór znajdujący się pod występem wiodącym zamka tak, aby wyżłobienie osi było zwrócone w stronę części cylindrycznej zamka. Ująć zamek lewą ręką występem wiodącym do góry, a częścią cylindryczną do siebie i włożyć do otworu zamka iglicę dużym wycięciem do góry; włożyć kołek od strony występu wiodącego w otwór zamka i wsunąć go do końca.

4) **Złożyć mechanizm powrotny.** Oprzeć piętę prowadnicy o stół (lub oporę); nałożyć sprężynę na prowadnik tylny i ścisnąć ją tak, aby koniec prowadnika wyszedł ze sprężyny; przytrzymując sprężynę lewą ręką, prawą rozciąć końce prowadnika przedniego; przełożyć jeden koniec przez utworzoną pętlę, po czym zwolnić sprężynę do oparcia się jej o prowadnik przedni (rys. 42); włożyć oporę sprężyny powrotnej pomiędzy końce prowadnika przedniego; lewą ręką napiąć sprężynę, prawą obrócić prowadnik przedni do położenia pionowego, po czym powoli zwolnić sprężynę do oparcia się jej o oporę.

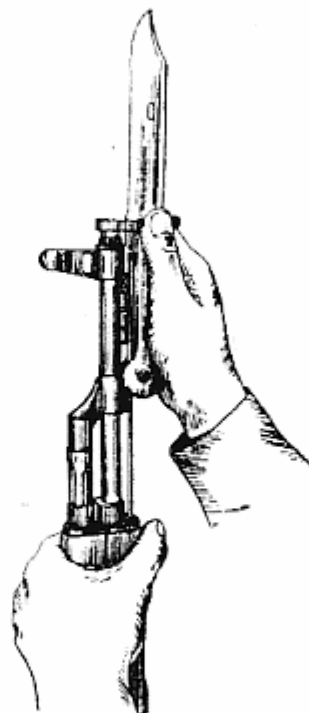
Rys. 42. Składanie mechanizmu powrotnego

5) **Złożyć magazynek.** Połączyć kadłub donośnika ze sprężyną magazynka przez włożenie zakończenia pierwszego zwoju wolnego końca sprężyny pod wygięcie donośnika, włożyć sprężynę z donośnikiem do kadłuba magazynka; wepchnąć płytkę oporową w magazynek i przytrzymując ją w tym położeniu, założyć dno magazynka w taki sposób, aby występy dna weszły w zagięte krawędzie kadłuba magazynka, a występ płytki oporowej wszedł w otwór dna magazynka (powinno się usłyszeć trzask)

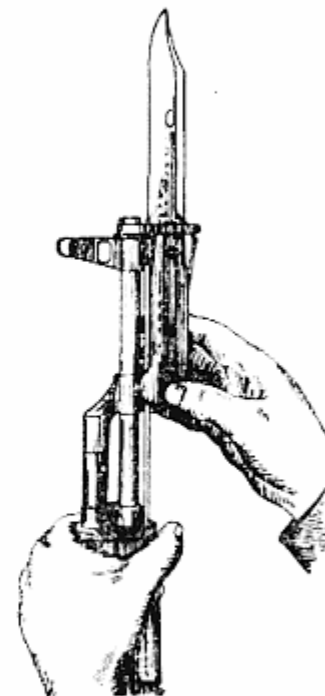
6) Dalej składać zgodnie z punktem 34.

37. Nakładanie i zdejmowanie bagnetu:

1) **Nakładanie bagnetu.** Wyjąć bagnet z pochwy; ująć karabinek lewą ręką za nakładkę i łożę; muszka powinna być wtedy po lewej stronie. Trzymając bagnet prawą ręką za rękojeść nałożyć go rowkami na oporę komory gazowej (rys. 43), a nasadką przednią na nakrętkę lufy.

Rys. 43. Zakładanie bagnetu

Rys. 44. Zdejmowanie bagnetu

2) **Zdejmowanie bagnetu.** Ująć karabinek lewą ręką i ustawić w położeniu pionowym; podtrzymując palcami wskazującym i środkowym prawej ręki rękojeść bagnetu, nacisnąć kciukiem tejże ręki zatrząsk (rys. 44) i odłączyć bagnet od karabinka. Włożyć bagnet do pochwy.

Rozdział V

PRZEGLĄD KARABINKA I PRZYGOTOWANIE GO DO STRZELANIA

Wskazówki ogólne

38. W celu sprawdzenia sprawności karabinka, jego czystości, stanu konserwacji i przygotowania do strzelania dokonuje się przeglądu karabinka, przyborów i magazynków.

39. Szeregowcy i podoficerowie dokonują przeglądów karabinków:

- codziennie;
- przed służbą wartowniczą, przed wyjściem na zajęcia, w warunkach bojowych — okresowo w ciągu dnia i przed przystąpieniem do wykonania zadania bojowego;
- w czasie czyszczenia.

40. Oficerowie dokonują przeglądu karabinków w okresach określonych w regulaminie służby wewnętrznej, a wszystkie karabinki lub ich część przed strzelaniem, przed służbą wartowniczą i przed przystąpieniem do wykonania zadania bojowego.

41. Niesprawności karabinka, magazynków i przyborów należy usuwać natychmiast. Jeżeli nie można usunąć ich w pododdziale, karabinek, magazynki i przybory przekazać do warsztatu uzbrojenia.

42. Charakterystyczne, wpływające na celność strzelania niesprawności karabinka są następujące:

— zbita lub zgięta, przesunięta w bok, do góry lub do dołu muszka — pociski będą odchyłać się w kierunku przeciwnym do przesunięcia górnego końca muszki;

— zgięte lub zukosowane ramię celownika — pociski będą odchyłać się w kierunku przesunięcia szczyrbiny ramienia celownika;

— pogięta lufa — pociski będą się odchyłać w kierunku wygięcia części wylotowej lufy;

— zbita na części wylotowej lufy, rozkalibrowanie lufy (szczególnie w części wylotowej), zużycie i zaokrąglenie kątów pół, wżery, boczny luz ramienia celownika, muszki, kolby — wszystko to powoduje zwiększenie rozrzutu.

Przeгляд karabinka dokonywany przez szeregowców i podoficerów

43. Podczas przeglądu codziennego należy sprawdzić, czy w karabinku nie brak części i oprócz tego sprawdzić:

— czy na częściach zewnętrznych nie ma rdzy, brudu, wgnieceń, zadrapań i zadziórów lub innych uszkodzeń, które mogą uniemożliwiać normalne działanie mechanizmów;

— czy na częściach drewnianych nie ma pęknięć, odprysków i wgnieceń;

— czy dobrze jest zamocowany wycior;

— stan warstwy smaru na widocznych częściach karabinka — bez rozkładania go;

— czy są: pas, przybory, magazynki, torby na magazynki i bagnet.

44. Podczas przeglądu karabinka przed objęciem służby wartowniczej, przed wyjściem na zajęcia i w warunkach bojowych sprawdzać to samo, co podczas przeglądu codziennego. Oprócz tego sprawdzać, czy jest sprawny ce-

lownik i muszka, czy w przewodzie lufy nie ma jakichś przedmiotów, czy części i mechanizmy działają prawidłowo.

Podczas sprawdzania sprawności celownika i muszki sprawdzić, czy szczybina krawędzi ramienia celownika nie jest uszkodzona, czy suwak ramienia celownika przesuwa się płynnie po ramieniu celownika i czy pewnie się zatrzaskuje w każdym położeniu, czy sprężyna pewnie utrzymuje ramię celownika, czy muszka nie jest zgięta, i czy jest pewnie zamocowana w obsadzie muszki, czy ryska na obsadzie muszki pokrywa się z ryską na podstawie muszki, czy obsada jest pewnie zamocowana w podstawie muszki.

Podczas sprawdzania prawidłowości działania części i mechanizmów należy:

— ustawić przełącznik na ogień ciągły (C); odciągnąć suwadło za rękojeść do tyłu do oporu i zwolnić je; suwadło powinno przy tym natychmiast powrócić do przedniego położenia. Ponownie odciągnąć suwadło do tyłu, nacisnąć spust i przytrzymując suwadło za rękojeść, zwolnić powoli. Po dojściu suwadła do skrajnego przedniego położenia powinno się usłyszeć trzask — uderzenie kurka w iglicę;

— przestawić przełącznik na ogień pojedynczy, nacisnąć spust, odciągnąć suwadło do tyłu do oporu i nie zwalniając spustu puścić suwadło, zwolnić spust — powinno się wtedy usłyszeć trzask — kurek wyszedłszy z zazębienia z zaczepem pojedynczego ognia, zostaje napięty. Zabezpieczyć karabinek i nacisnąć spust. Koniec spustu nie powinien odchyłać się do tyłu, a kurek powinien zostać napięty; odbezpieczyć karabinek i nacisnąć spust — powinno przy tym nastąpić słyszalne uderzenie kurka w iglicę.

Podczas przestawienia przełącznika sprawdzić pewność mocowania go w ustalonych położeniach.

45. Podczas przeglądu karabinka w czasie czyszczenia przeglądnąć każdą część i mechanizm z osobna i spraw-

dzić, czy na częściach metalowych nie ma wykruszeń, wgnieceń, pogięć, rdzy i brudu, a na częściach drewnianych — pęknięć i wgnieceń. Szczególną uwagę należy zwracać na stan przewodu lufy.

46. Podczas przeglądu przyborów sprawdzić stan i sprawność wszystkich części. Wycior, przecieracz i szczoteczkę z obsadą sprawdzać wzrokowo, czy nie są pogięte, nakręcając je kolejno na wycior. Przecieracz i szczoteczka powinny pewnie utrzymywać się na wyciorze, a część górna przecieracza swobodnie się obracać; szczoteczka z obsadą powinna być czysta, a szczecina nie powinna wypadać.

Kadłub przybornika nie powinien mieć pęknięć, wgnieceń i zagięć. Główką wycioru nie powinna przechodzić przez mniejsze otwory boczne kadłuba przybornika. Pokrywa przybornika powinna pewnie się utrzymywać na lufie i nie mieć dłuższego bocznego luzu, aby w czasie czyszczenia wycior nie tarł o część wylotową lufy. Przecieracz nie powinien przechodzić przez otwór pokrywy kadłuba przybornika. Olejarka nie powinna mieć pęknięć i wgnieceń. Pokrywa olejarki powinna mieć podkładkę i powinna być szczelnie zakręcona na olejarence. Z olejarki nie może wyciekać smar, ani płyn alkaliczny.

Klucz-wkrętak nie powinien mieć wykruszeń i wgnieceń na brzeszczocie i na ściankach wycięć. Wybijak i przetyczka powinny być proste.

47. O wszystkich niesprawnościach zauważonych podczas przeglądu karabinka i przyborów należy meldować natychmiast swemu dowódcy.

Przegląd karabinka dokonywany przez oficerów

48. Oficerowie dokonują przeglądu karabinka w stanie rozłożonym.

49. Przeglądu karabinka w stanie rozłożonym dokonywać zgodnie z punktem 43 i 44; oprócz tego sprawdzić:

1) Dosyłanie nabojów do komory nabojowej, wyciąganie i wyrzucanie łusek. Załadować magazynek nabojami szkolnymi, przyłączyć go do karabinka i nie naciskając zatrzasku magazynka, próbować odłączyć go od karabinka — magazynek powinien swobodnie wchodzić w gniazdo do magazynka i być pewnie mocowany przez zatrzask magazynka. Przeładować karabinek kilka razy. Naboje szkolne powinny być przy tym bez przeszkód dosyłane z magazynka do komory nabojowej i energicznie wyrzucane z komory zamkowej na zewnątrz.

2) Sprawność kolby. Wkręty trzewika powinny być wkręcone do końca, rowki wkrętów oczyszczone. Po naciśnięciu palcem pokrywy trzewika przybornik powinien pod działaniem sprężyny wysunąć się z gniazda kolby tak, aby można było wyjąć go ręką.

3) Sprawność magazynków. Magazynki nie powinny mieć w kadłubie i zagięciach wgnieceń i zadziórów, które mogą utrudniać podawanie nabojów; płytka oporowa powinna pewnie utrzymywać dno magazynka; donośnik powinien pod działaniem sprężyny energicznie powracać do położenia górnego.

4) Sprawność bagnetu. Bagnet powinien być pewnie zamocowany na karabinku, swobodnie zdejmować się i pewnie być zamocowany w pochwie.

Brzeszczot nie powinien mieć skałeczeń, pochwa wgnieceń, a rękojeść odprysków i pęknięć. Izolacja pochwy i bagnetu nie powinna mieć uszkodzeń.

50. Przed przeglądem karabinka w stanie rozłożonym należy dokonać częściowego lub całkowitego rozłożenia karabinka i przetrzeć części do sucha.

Podczas przeglądu karabinka w stanie rozłożonym należy sprawdzić, czy numery na jego częściach są jednokowe (pkt 32) i dokładnie przeglądnąć każdą część i mechanizm, czy nie ma na częściach metalowych wykruszeń,

zbić, wgnieceń, zagięć, zerwanych gwintów, odprysków, śladów rdzy i brudu, a na częściach drewnianych — pęknięć i wgnieceń.

1) Podczas przeglądu lufy szczególną uwagę zwrócić na stan przewodu lufy. Przewód lufy oglądać od strony wylotowej. W tym celu włożyć do komory zamkowej kawałek białego papieru i nadać lufie takie położenie, aby światło odbijało się od papieru i oświetlało przewód lufy. Komorę nabojową oglądać od strony komory zamkowej.

Podczas przeglądu przewodu lufy mogą być wykryte:

— siatka nieznacznych pęknięć w postaci przecinających się cienkich linii zaczynających się od komory nabojowej. W miarę zwiększenia liczby strzałów w miejscach tych powstają pęknięcia i zaczyna się wykruszać chrom początkowo w kształcie oddzielnych punktów; następnie wykruszenia zwiększają się i występują w postaci odprysków; wskutek niezbyt dokładnego czyszczenia może pojawić się rdza w miejscach odprysku chromu;

— wżery — wgłębienia w metalu powstające w wyniku dużej liczby danych strzałów lub w wyniku dłuższego działania rdzy w miejscach odprysku chromu; lufę, w której powstały odpryski chromu lub wżery, należy czyścić po strzelaniu szczególnie dokładnie;

— starcie lub zaokrąglenie krawędzi pół gwintu, szczególnie lewej krawędzi, które jest widoczne nie uzbrojonym okiem;

— rozdęcie lufy widoczne w przewodzie lufy w postaci poprzecznego ciemnego (cieniowanego) ciągłego pierścienia (półpierścienia), lub w postaci wypukłości metalu na zewnętrznej stronie lufy; o przydatności takiej lufy do strzelania decyduje oficer. Karabinek z lufą o niedużym pierścieniowym rozdęciu bez wypukłości metalu na zewnętrznej powierzchni lufy można używać do dalszego strzelania, jeżeli spełnia warunki strzelania.

Stwierdzone uszkodzenia przewodu lufy należy wpisać do karty stanu technicznego karabinka.

Podczas przeglądu lufy z zewnątrz sprawdzić, czy nie ma zbić na ścięciu złącza komory gazowej i sprawdzić działanie zatrzasku; po naciśnięciu palcem zatrzask powinien lekko obniżyć się, a po zwolnieniu palca — wychodzić ze swojego gniazda i zajmować położenie początkowe.

2) Podczas przeglądu komory zamkowej należy sprawdzić: czy nie jest złamany wyrzutnik, czy nie ma wgnieceń i zbić na wodzidłach, czy kolba i rękojeść nie mają luzu czy jest sprawna sprężyna zatrzasku magazynka.

3) Podczas przeglądu suwadła sprawdzić zamocowanie tłoka gazowego, który powinien mieć nieznaczny luz.

4) Podczas przeglądu zamka sprawdzić, czy iglica i wyciąg są sprawne.

W celu sprawdzenia iglicy należy nadać zamkowi położenie pionowe, a następnie obrócić go o 180° — iglica powinna przesuwać się w zamku pod działaniem ciężaru własnego. Przesunąć iglicę do przodu do oporu — grot iglicy powinien wystawać z otworu czółka zamka. Grot nie może mieć wykruszeń lub silnych nadżerek.

W celu sprawdzenia wyciągu należy odgiąć go palcem w bok i zwolnić — wyciąg pod działaniem sprężyny powinien natychmiast powrócić do położenia poprzedniego. Włożyć nabój szkolny w czółko zamka i próbować wyjąć go do przodu — nabój powinien być mocno utrzymywany przez zaczep (pazur) wyciągu w czółku zamka. Zaczep wyciągu nie może mieć wykruszeń.

5) W czasie przeglądu części mechanizmu powrotnego i spustowego sprawdzić, czy sprężyny nie mają złamań i pocięć, i czy nie ma złamań i pęknięć na występach części ruchomych.

Przegląd nabojów bojowych

51. Naboje przeglądać przed strzelaniem, przed objęciem służby wartowniczej i na rozkaz dowódców.

Podczas przeglądu należy sprawdzić:

— czy na łuskach nie ma rdzy i wgnieceń, czy pocisk nie rusza się w szyjce łuski;

— czy na spłonce nie ma zielonego osadu, czy spłonka nie wystaje powyżej płaszczyzny dna łuski;

— czy wśród nabojów bojowych nie ma nabojów szkolnych.

Naboje niesprawne przekazać do magazynu.

Jeśli naboje są zakurzone lub zabrudzone, albo lekko pokryte zielonym nalotem i rdzą, należy wytrzeć je suchą czystą szmatką. Zabrania się wycierania nabojów szmatkami naoliwionymi i ładowania do magazynków obficie wewnątrz smarowanych.

Przygotowanie karabinka do strzelania

52. Przygotowania karabinka do strzelania dokonuje się w celu zapewnienia niezawodnego działania podczas strzelania.

Karabinek przygotowywać do strzelania w obecności dowódcy drużyny.

53. W celu przygotowania karabinka do strzelania należy:

— wyczyścić karabinek, dokonać przeglądu w stanie rozłożonym i nasmarować go;

— przejrzeć karabinek w stanie złożonym;

— przejrzeć magazynki.

Bezpośrednio przed strzelaniem wyczyścić na sucho przewód lufy (część gwintowaną i komorę nabojową), przejrzeć naboje i załadować nimi magazynek.

Jeżeli karabinek przez dłuższy czas znajdował się na mrozie, to przed jego załadowaniem należy energicznie odciągnąć kilka razy suwadło do tyłu i zwolnić.

PRYZSTRZELIWANIE KARABINKA

Wskazówki ogólne

54. Karabinek znajdujący się w pododdziale powinien być zawsze przystrzelany.

Karabinek przystrzeliwuje się:

- po przyjęciu karabinka do pododdziału;
- po naprawie, wymianie części, które mogą zmienić jego celność;
- po wykryciu w czasie strzelania nienormalnych odchyień pocisków.

W warunkach bojowych należy wykorzystać wszystkie możliwości do okresowego przystrzeliwania karabinka i doprowadzenia go do normalnej celności.

55. Przed przystrzeliwaniem karabinka należy szczegółowo przejrzeć i usunąć wykryte niesprawności.

56. Przystrzeliwać karabinek i doprowadzać do normalnej celności pod nadzorem dowódcy kompanii (baterii, plutonu) na strzelnicy w czasie bezwietrznej pogody, w zakrytej strzelnicy lub w osłoniętej przed wiatrem części strzelnicy, przy normalnym oświetleniu.

Wszyscy przełożeni — włącznie z dowódcą jednostki — są zobowiązani do dokładnego przestrzegania zasad przystrzeliwania i doprowadzenia do normalnej celności karabinka.

57. Karabinki przystrzeliwują najlepsi strzelcy wyznaczeni przez dowódcę pododdziału.

Podczas przystrzeliwania powinni być obecni żołnierze, którym przydzielono karabinki, ich dowódcy drużyn i mechanik rusznikarski lub technik z niezbędnymi narzędziami (przyrządami).

58. Karabinek przystrzeliwuje się nabojami z pociskami zwykłymi. Naboje powinny być z jednej partii. Odległość strzelania — 100 m, celownik — 3. Postawa — leżąca z podpórką. Karabinek — bez bagnetu.

59. Strzela się ogniem pojedynczym do czarnego prostokąta o wysokości 35 cm i szerokości 25 cm, umocowanego na białej tarczy o wysokości 1 m i szerokości 0,5 m. Punktem celowania jest środek dolnego skraju czarnego prostokąta; punkt ten powinien się znajdować mniej więcej na poziomie oka strzelającego. Na linii pionowej w odległości 25 cm nad punktem celowania zaznaczyć kredą lub kolorowym ołówkiem punkt określający normalne położenie średniego punktu trafienia. Punkt ten jest punktem kontrolnym.

Przystrzeliwanie

60. W celu przystrzelania karabinka samoczynnego strzelec daje 4 pojedyncze strzały, celując dokładnie i jednolicie pod środek skraju czarnego prostokąta. Po zakończeniu strzelania dowódca kierujący przystrzeliwaniem ogląda tarczę i stosownie do rozmieszczenia przestrzelin określa skupienie i położenie średniego punktu trafienia. Szeregowcom i podoficerom przystrzeliwującym karabinki zabrania się oglądania tarczy.

61. Skupienie uważa się za normalne, jeżeli wszystkie cztery lub trzy przestrzeliny (jeśli czwarta znacznie się odchyliła od pozostałych) mieszczą się w kręgu o średnicy 15 cm. Jeżeli rozmieszczenie przestrzelin nie spełnia wyżej wymienionego warunku, strzelanie należy powtórzyć.

Jeżeli wynik następnego strzelania jest również niezadowalający, karabinek odesłać do warsztatu uzbrojenia w celu usunięcia przyczyn rozrzutu.

Jeżeli skupienie zostanie uznane za zadowalające, dowódca określa średni punkt trafienia i jego położenie względem punktu kontrolnego.

62. W celu określenia średniego punktu trafienia z czterech przestrzelin należy:

— połączyć linią prostą dwie najbliższe przestrzeliny i odległość między nimi podzielić na połowę;

— połączyć otrzymany punkt linią z trzecią przestrzeliną i odległość między nimi podzielić na trzy równe części;

— połączyć linią punkt najbliższy dwóm pierwszym przestrzelinom z czwartą przestrzeliną i podzielić na cztery równe części odległość między nimi.

Punkt podziału najbliższy pierwszym trzem przestrzelinom będzie średnim punktem trafienia czterech przestrzelin (rys. 45a).

Średni punkt trafienia można również określić innym sposobem: połączyć przestrzeliny parami, następnie połączyć środki obu prostych i otrzymaną prostą podzielić na połowę. Punkt podziału będzie średnim punktem trafienia (rys. 45b).

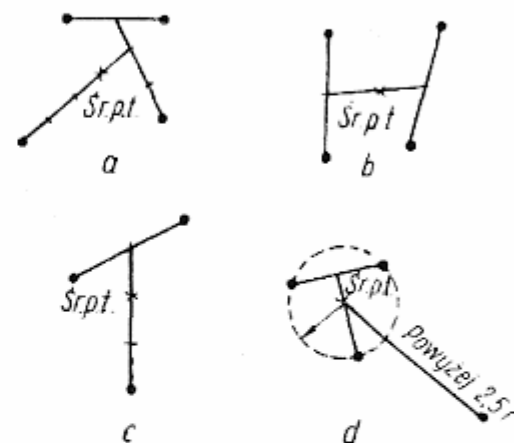
63. Jeżeli wszystkie cztery przestrzeliny nie mieszczą się w kręgu o średnicy 15 cm, to średni punkt trafienia można określić według trzech przestrzelin o najlepszym skupieniu pod warunkiem, że czwarta przestrzelina nie jest oddalona od średniego punktu trafienia trzech przestrzelin więcej niż 2,5 promienia okręgu mieszczącego te trzy przestrzeliny (rys. 45d).

64. W celu określenia średniego punktu trafienia z trzech przestrzelin należy:

— połączyć linią prostą dwie bliższe przestrzeliny i podzielić na połowę odległość między nimi;

— otrzymany punkt połączyć z trzecią przestrzeliną i podzielić na trzy równe części odległość między nimi. Punkt podziału bliższy pierwszym dwóm przestrzelinom jest średnim punktem trafienia (rys. 45c).

65. W normalnym skupieniu karabinka średni punkt trafienia powinien się pokrywać z punktem kontrolnym lub odchyłać od niego w dowolnym kierunku nie więcej niż 5 cm.

Rys. 45. Określanie średniego punktu trafienia:

a, b — z czterech przestrzelin; c — z trzech przestrzelin; d — określenie przestrzeliny, która wyraźnie się odchyliła

66. Karabinek, którego średni punkt trafienia odchylił się podczas przystrzeliwania więcej niż 5 cm od punktu kontrolnego, należy doprowadzić do normalnego skupienia w sposób podany w pkt. 67.

67. Jeżeli podczas strzelania ogniem pojedynczym średni punkt trafienia odchylił się od punktu kontrolnego w dowolną stronę więcej niż 5 cm, to odpowiednio do tego na-

leży zmienić położenie muszki: jeżeli średni punkt trafienia znajduje się poniżej punktu kontrolnego, muszkę należy wkręcić, jeżeli powyżej — wykręcić; jeżeli średni punkt trafienia znajduje się po lewej stronie punktu kontrolnego, obsadę muszki przesunąć w lewo, jeżeli po prawej stronie — przesunąć w prawo.

Po przesunięciu muszki w prawo lub w lewo o 1 mm średni punkt trafienia przy strzelaniu na 100 m przesuwa się o 26 cm, a jeden pełny obrót muszki powoduje przesunięcie średniego punktu trafienia na wysokość 20 cm.

Prawidłowość przesunięcia muszki sprawdza się przez powtórne strzelanie.

68. Po przystrzeleniu karabinka należy starą ryskę ustawczą na obsadzie muszki zaklepać i wykonać nową.

Rozdział VII

CZYSZCZENIE, SMAROWANIE I PRZECHOWYWANIE KARABINKÓW

Wskazówki ogólne

69. Karabinek powinien być zawsze sprawny i gotowy do użycia. Osiąga się to przez regularne czyszczenie i smarowanie, właściwe przechowywanie, ostrożne obchodzenie się, usuwanie na czas złamań i uszkodzeń części i mechanizmów karabinka.

70. Karabinek należy czyścić:

— po strzelaniu nabojami bojowymi lub ślepymi — natychmiast po zakończeniu strzelania;

— po służbie wartowniczej i po zajęciach bez strzelania — po powrocie ze służby lub zajęć;

— w warunkach bojowych i na dłuższych ćwiczeniach (manewrach) — codziennie w czasie przerw w walce i w szkoleniu;

— jeżeli karabinek nie jest używany — nie rzadziej niż raz w tygodniu.

Po strzelaniu nabojami bojowymi lub ślepymi na strzelnicy lub w polu wyczyścić i nasmarować przewód lufy, zamek i suwadło z tłokiem gazowym; po powrocie ze strzelania lub szkolenia należy dokładnie wyczyścić karabinek; w ciągu następnych trzech—czterech dni codziennie prze-

cierać przewód lufy czystą szmatką, a jeżeli na szmatce będzie widoczny osad prochowy (nagar) lub rdza, wyczyścić lufę.

71. Po wyczyszczeniu karabinek nasmarować. Smarować tylko dobrze wyczyszczone i suche powierzchnie metalowe natychmiast po czyszczeniu, aby nie dopuścić do działania wilgoci na metal.

72. Czyszczenia i smarowania karabinka dokonywać pod bezpośrednim nadzorem dowódcy drużyny, który jest obowiązany:

- określić stopień niezbędnego rozkładania karabinka;
- sprawdzić stan przyrządów (pkt 46), jakość materiałów do czyszczenia;
- sprawdzić prawidłowość i jakość czyszczenia karabinka, po czym zezwolić nasmarować i złożyć go, a następnie sprawdzić jakość smarowania i prawidłowość złożenia karabinka.

Oficerowie są obowiązani okresowo sprawdzać czyszczenie broni.

73. Czyszczenia karabinków w warunkach koszarowych lub obozowych dokonywać w specjalnie wydzielonych miejscach, a w warunkach bojowych lub marszowych — na podściółkach, deskach, dykcie itp. uprzednio oczyszczonych z brudu i pyłu.

74. Do czyszczenia i smarowania karabinka stosuje się:

- **płyn alkaliczny** (płyn do czyszczenia luf) — do usuwania osadu prochowego z powierzchni lufy i innych części narażonych na działanie gazów prochowych;

- **smar karabinowy** — do smarowania przewodu lufy, części i mechanizmów karabinka po ich wyczyszczeniu; smar ten używa się w temperaturze otoczenia powyżej $+5^{\circ}\text{C}$;

- **olej wrzecionowy** — do smarowania części i mechanizmów karabinka w temperaturze otoczenia od $+5$ do -50°C i do czyszczenia karabinka w zimie, zamiast płynu alkalicznego;

- **mieszanicę smaru działowego ze smarem karabinowym** w stosunku 1:1 — do smarowania przewodu lufy, części i mechanizmów oraz przyborów karabinka przed oddaniem do magazynu na dłuższe przechowywanie;

- szmaty lub papier KW-22 do wycierania, czyszczenia i smarowania wszystkich części i mechanizmów karabinka;

- pakuły oczyszczone z paździerzy — do czyszczenia przewodu lufy.

Czyszczenia rowków, wycięć i otworów można dokonywać za pomocą drewnianych pałeczek.

Rozcieńczania i zmywania smaru po otrzymaniu karabinków z magazynu oraz podczas zmiany konserwacji okresowej można dokonywać za pomocą nafty.

Części i mechanizmy karabinka czyszczone płynem alkalicznym lub naftą należy dokładnie przetrzeć szmatką i nasmarować.

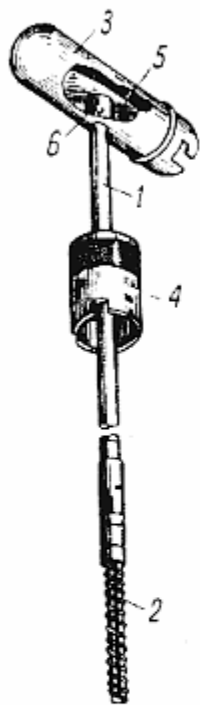
Czyszczenie i smarowanie

75. Czyszczenia karabinka należy dokonywać w następującej kolejności:

- 1) przygotować materiał niezbędny do czyszczenia i smarowania;
- 2) rozłożyć karabinek;
- 3) dokonać przeglądu przybornika w sposób podany w pkt. 46 i przygotować go do czyszczenia karabinka (rys. 46);
- 4) przeczyścić przewód lufy.

Ułożyć karabinek w wycięciach stołu do czyszczenia broni lub na zwykłym stole, a w razie braku stołu oprzeć karabinek kolbą o ziemię lub podłogę. Złożyć pakuły, nadając im kształt cyfry 8. Nałożyć „ósemkę” skrzyżowaniem na koniec przecieracza i ułożyć pakuły wzdłuż przecieracza. Końce pakul powinny przy tym być krótsze od przecieracza, a grubość ich powinna być taka, aby przecieracz z pa-

kułami wszedł do przewodu lufy pod naciskiem nieznacznej siły. Nalać na pakuły trochę płynu alkalicznego i lekko zgnieść pakuły palcami. Wprowadzić wycior z przecieraczem do przewodu lufy i nałożyć ochraniacz wylotu (pokrywę przybornika) na część wylotową lufy. Trzymając jedną ręką karabinek, drugą chwycić za kadłub przybornika, płynnie przesunąć kilka razy przecieracz z pakułami na całej długości przewodu lufy. Wyjąć wycior, wymienić pakuły, nasycić je płynem alkalicznym, ponownie wprowadzić do lufy i przetrzeć kilka razy przewód lufy na całej długości. W ten sposób przeczyszczyć przewód lufy kilka razy. Następnie zdjąć ochraniacz wylotu lufy z lufy i wyczyścić część wylotową przewodu lufy na długości przecieracza. Dokładnie wytrzeć wycior i przecieracz. Przewód lufy dokładnie wytrzeć suchymi

Rys. 46. Przybory karabinka przygotowane do czyszczenia lufy:

1 — wycior; 2 — przecieracz; 3 — kadłub przybornika; 4 — pokrywa przybornika (nakładka lufy); 5 — klucz-wkrętak; 6 — główka wycioru

pakułami, a następnie suchą czystą szmatką. Obejrzeć szmatkę i jeżeli będą na niej widoczne ślady osadu prochowego, rdzy lub brudu, należy lufę czyścić w dalszym ciągu, a następnie ponownie przetrzeć suchymi pakułami i szmatką.

Po zakończeniu czyszczenia części gwintowanej przewodu lufy wyczyścić w podobny sposób komorę nabożową od strony komory zamkowej.

Po zakończeniu czyszczenia obejrzeć dokładnie gwintowaną część przewodu lufy pod światło od strony wyloto-

wej, obracając wolno lufę, a komorę nabożową od strony nasady zamkowej; sprawdzić, czy nie ma śladów osadu w zagłębieniach gwintu, resztek pakuł lub szmatki w przewodzie lufy.

U w a g a. Jeżeli podczas czyszczenia przecieracz z wyciorem ugrzęźnie w przewodzie lufy, należy do lufy nalać ciekłego smaru karabinowego i po pewnym czasie próbować wyciągnąć wycior. Jeżeli nie można wyciągnąć wycioru z przecieraczem, należy oddać karabinek do warsztatu.

5) Komorę gazową karabinka czyścić za pomocą wycioru lub drewnianej pałeczki owiniętej szmatą nasyoną płynem alkalicznym.

Po wyczyszczeniu przetrzeć na sucho komorę gazową, następnie przetrzeć przewód lufy szmatką i sprawdzić, czy nie pozostały w nim resztki pakuł, szmatki lub inne przedmioty.

6) Wyczyścić rurę gazową za pomocą wycioru z przecieraczem z naoliwioną szmatką lub pakułami. Jeżeli rura gazowa jest silnie zanieczyszczona, należy przeczyszczyć ją płynem alkalicznym i wytrzeć do sucha.

7) Komorę zamkową, zamek i tłok gazowy czyścić szmatką, nasyoną płynem alkalicznym, a następnie wytrzeć do sucha. Jeżeli czyszczenie odbywa się po strzelaniu, to tłok gazowy i przednią część zamka nasmarować płynem alkalicznym, albo zawinąć na 3—5 minut w szmatkę nasyoną płynem alkalicznym. Po upływie tego czasu usunąć stwardniały osad prochowy, a wszystkie powierzchnie tłoka gazowego i zamka wytrzeć do sucha.

8) Pozostałe części metalowe wytrzeć do sucha szmatką lub pakułami. Jeżeli są zabrudzone, wyczyścić je płynem alkalicznym i wytrzeć do sucha.

9) Części drewniane wytrzeć suchą szmatką.

Czyszczenia karabinka w zimie olejem wrzecionowym dokonywać w ten sam sposób, co i czyszczenia płynem alkalicznym.

76. O zakończeniu czyszczenia karabinka żołnierz melduje dowódcy drużyny. Żołnierz smaruje i składa karabinek na rozkaz dowódcy.

77. Smarować karabinek w następującej kolejności:

1) Nasmarować przewód lufy. W tym celu nakręcić na wycior szczoteczkę z obsadą i nalać na nią trochę smaru z olejarki. Wprowadzić szczoteczkę do przewodu lufy od strony wylotowej i płynnie przetrzeć dwa—trzy razy cały przewód lufy tak, aby równomiernie pokryć jego powierzchnię cienką warstwą smaru. Komorę nabożową nasmarować w ten sam sposób od strony ścięcia nasady zamkowej. W razie braku lub uszkodzenia szczoteczki z obsadą przewód lufy smarować za pomocą przecieracza i czystej szmatki. W tym celu nasycić smarem kawałek szmatki, nałożyć go na otwór wylotowy lufy, wprowadzić go za pomocą wycioru do przewodu lufy i dwa—trzy razy przetrzeć przewód lufy na całej długości.

2) Wszystkie części metalowe i mechanizmy pokryć cienką warstwą smaru za pomocą naoliwionej szmatki. Nadmierne smarowanie sprzyja zabrudzeniu części i może być powodem zacięcia podczas strzelania.

Części drewnianych nie smarować.

Po zakończeniu smarowania złożyć karabinek, sprawdzić działanie części i mechanizmów i zanieść go do sprawdzenia przez dowódcę drużyny.

78. Po wyczyszczeniu karabinka wyczyścić i nasmarować magazynki i przybory.

79. Przed zmianą smaru letniego na zimowy należy dokładnie usunąć z części karabinka letni smar. Jeżeli stary (letni) smar nie zostanie całkowicie usunięty, może to być powodem zacięcia podczas strzelania. W celu usunięcia smaru letniego lub smaru używanego do konserwacji w warunkach magazynowych należy całkowicie rozłożyć karabinek i przemyć szmatką lub pakułami wszystkie części metalowe w oleju wrzecionowym lub w nafcie. Należy przy tym zwrócić uwagę na to, aby smar nie pozostał

w załamaniach rowków i w innych trudno dostępnych miejscach; następnie powtórnie przemyć wszystkie części świeżym olejem wrzecionowym i wytrzeć czystą szmatką.

U w a g a. Stosowanie smaru karabinowego w temperaturze otoczenia niższej od $+5^{\circ}\text{C}$ zamiast oleju wrzecionowego jest kategorięcznie zabronione.

80. Karabinek wniesiony z mrozu do ciepłego pomieszczenia czyścić po 10—20 minutach.

Zaleca się przed wejściem do ciepłego pomieszczenia wytrzeć szmatką nasyconą olejem wrzecionowym zewnętrzne powierzchnie metalowe karabinka.

81. Karabinek przekazywany do magazynu na dłuższe przechowywanie zakonserwować na gorąco mieszaniną składającą się ze smaru działowego i karabinowego w stosunku 1:1. W celu zakonserwowania karabinka należy wyczyszczone części metalowe zanurzyć na 3—4 minuty do wanny z mieszaniną nagrzaną do $105\div 115^{\circ}\text{C}$. Po ostygnięciu części i mechanizmów karabinka należy powtórnie go zanurzyć na 1—2 minuty do wanny z mieszaniną nagrzaną do $60\div 80^{\circ}\text{C}$.

Części drewnianych karabinka nie zanurzać do wanny.

82. Odkazania, dezaktywowania i dezynfekowania karabinka dokonywać zgodnie ze wskazówkami podanymi przez dowódcę pododdziału.

Przechowywanie karabinków i nabożów

83. Za przechowywanie karabinków i nabożów w pododdziale jest odpowiedzialny dowódca pododdziału.

Karabinek przechowuje się w stanie rozładowanym, z odłączonym magazynkiem, zwolnionym kurkiem, bezpiecznikiem ustawionym w położeniu „zabezpieczone”.

z suwakiem ramienia celownika ustawionym na działce „S”; karabinek odbezpiecza się tylko w czasie prowadzenia ognia.

Żołnierz jest obowiązany utrzymywać karabinek w czystości i w całkowitej sprawności, obchodzić się z nim ostrożnie i dokonywać jego przeglądów w wypadkach podanych w pkt. 39. Podczas sprawdzania działania mechanizmu spustowego nie należy zwalniać niepotrzebnie kurka.

84. W warunkach koszarowych lub obozowych karabinek ustawiać na stojaku. Magazynek, torbę na magazynki, bagnet z pochwą i olejarkę przechowywać w specjalnych przegródkach stojaka. Torbę na magazynki i pas należy przechowywać suche i czyste.

85. Podczas czasowego przechowywania w budynku karabinek umieścić w suchym miejscu z dala od drzwi, pieców i innych urządzeń ogrzewczych. W warunkach bojowych karabinek trzymać zawsze przy sobie.

86. Podczas przemarszu na plac ćwiczeń i w czasie marszu karabinek należy nosić na pasie w położeniu „na pas”, „przez szyję” albo „przez plecy”. Pas powinien być tak dopasowany, aby karabinek nie uderzał o twarde przedmioty wyposażenia. Karabinek przenosi się z przyłączonym magazynkiem. Pozostałe magazynki znajdują się w torbie do magazynków.

W czasie przerw między zajęciami, jak również w czasie postojów i odpoczynków karabinek trzyma się na pasie lub w rękach.

87. W czasie przejazdów na samochodach lub transporterach opancerzonych trzymać karabinek pionowo między kolanami. W czasie jazdy na czołgach trzymać karabinek w ręku chroniąc go przed uderzeniem o pancerz.

88. W czasie przejazdu pociągiem lub statkiem karabinki ustawia się w specjalnych stojakach. Jeżeli wagon lub statek nie są wyposażone w takie stojaki, karabinek można trzymać w rękach lub położyć na półce tak, aby nie mógł spaść lub ulec uszkodzeniu.

89. W celu zabezpieczenia lufy przed rozděciem lub zerwaniem zabrania się zatykania jej przewodu czymkolwiek.

90. Naboje na strzelniczy należy przechowywać w miejscu suchym i w miarę możliwości osłoniętym przed działaniem promieni słonecznych.

Z nabojami należy obchodzić się ostrożnie, chronić je przed uderzeniami, wilgocią i brudem. Zabrania się smarowania nabołów. Zagubienie nabołów jest niedopuszczalne.

Cz ę ś ć II

SPOSOBY I ZASADY STRZELANIA Z 7,62 mm KARABINKA AKM

Rozdział I

SPOSOBY STRZELANIA Z KARABINKA

Wskazówki ogólne

91. Z karabinka można strzelać z różnych postaw i z dowolnego miejsca, z którego jest widoczny cel lub odcinek spodziewanego działania nieprzyjaciela.

Strzelać w miejscu z karabinka można z postawy stojącej, klęczącej i leżącej w zależności od warunków terenowych i rodzaju ognia nieprzyjaciela. W ruchu można strzelać bez zatrzymywania się i podczas krótkich przystanków.

Podczas jazdy na transporterach opancerzonych, samochodach, czołgach, desantowych środkach przeprawowych i na nartach żołnierze przyjmują taką postawę do strzelania, jaka jest najdogodniejsza w danej chwili, przestrzegając jednak zasad bezpieczeństwa.

92. Żołnierz zajmuje i urządza miejsce do strzelania w warunkach bojowych na komendę dowódcy drużyny lub samodzielnie. W komendzie do zajęcia stanowiska ogniowego dowódca może również podać czas na urządzenie stanowiska, postawę do strzelania, wycinek ostrzału lub kierunek strzelania.

Stanowisko ogniowe do strzelania z karabinka należy wybrać tak, aby zapewniało dobrą widoczność i ostrzał pola walki oraz zabezpieczało żołnierza przed obserwacją

i ogniem nieprzyjaciela i umożliwiało wykonanie zadania bojowego.

W zależności od sytuacji stanowisko ogniowe wybiera się w transzejach, okopach, w lejach po wybuchach pocisków, w rowach, za pniami drzew itp. W osiedlach stanowisko można wybierać w oknach budynków, na strychach, w oknach piwnic itp.

Nie należy wybierać stanowisk ogniowych w sąsiedztwie przedmiotów wyróżniających się w terenie oraz na grzbiecach wzniesień.

93. Jeżeli stanowisko do strzelania jest urządzone przed nawiązaniem styczności z nieprzyjacielem, należy sprawdzić możliwość prowadzenia ognia w nakazanym wycinku lub kierunku; w tym celu należy wycelowywać karabinek kolejno w różne przedmioty położone w terenie. Dla ułatwienia prowadzenia ognia przygotować podpórkę pod łożo karabinka.

94. W celu zajęcia stanowiska ogniowego dowódca podaje komendę: „**Szeregowiec Staniszewski. Stanowisko ogniowe (wskazuje w terenie) -- do boju**”. Po otrzymaniu tej komendy żołnierz, przestrzegając zasady maskowania, szybko zajmuje wskazane stanowisko, przygotowuje się do strzelania i otwiera ogień.

95. W celu dokonania zmiany stanowiska ogniowego dowódca podaje komendę: „**Szeregowiec Staniszewski, skokami na wysokość grupy krzaków (lub inny punkt) — naprzód**”. Po otrzymaniu tej komendy żołnierz wybiera drogę przejścia na nowe stanowisko, miejsca ukryte do zatrzymania się po wykonaniu skoku i sposób poruszania się, jeżeli nie był podany w komendzie.

Żołnierz porusza się na polu walki, w zależności od sytuacji i charakteru terenu, biegiem, przyspieszonym krokiem, skokami lub czołgając się. Przed zmianą miejsca karabinek należy zabezpieczyć.

96. Podczas poruszania się biegiem, przyspieszonym krokiem i skokami karabinek należy trzymać w jednej ręce

lub obu rękoma (jak wygodniej), a podczas czołgania się — prawą ręką ująć pas przy przednim strzemieniu lub chwycić karabinek za łożo (rys. 47).

Rys. 47. Sposób trzymania karabinka podczas czołgania się

97. Aby móc należycie wykonać zadanie bojowe, żołnierz powinien dobrze opanować sposoby i zasady strzelania z karabinka.

Każdy żołnierz, kierując się ogólnymi zasadami dotyczącymi sposobów strzelania i uwzględniając swoje indywidualne właściwości, powinien wyrobić sobie jak najbardziej dogodną i pewną postawę do strzelania, starając się przy tym osiągnąć jednakowy układ głowy, tułowia, rąk i nóg.

W zależności od właściwości fizycznych żołnierza zezwala się na strzelanie z oparciem karabinka o lewe ramię, na celowanie z otwartymi oczami itp.

98. Strzelanie z karabinka składa się z przygotowania się do strzelania, strzelania i przerwania ognia.

Przygotowanie do strzelania

99. Żołnierz przygotowuje się do strzelania na komendę dowódcy lub samodzielnie. W czasie zajęć komenda, dotycząca przygotowania do strzelania, może być podawana grupami na przykład: „**Na linię ognia, krokiem —**

marsz”, a następnie „ładuj”. Jeśli zachodzi potrzeba, to przed komendą „ładuj” może być podana postawa strzelecka.

100. Przygotowanie do strzelania obejmuje przyjęcie postawy strzeleckiej i załadowanie karabinka.

101. W celu przyjęcia postawy **leżącej** należy:

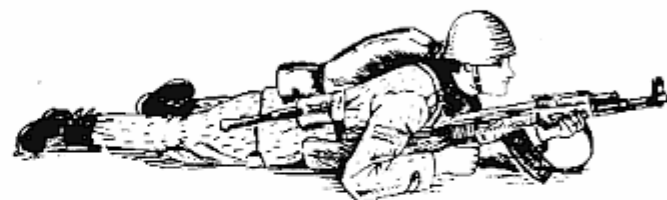
1) Karabinek w położeniu „**Na pas**”. Przesunąć prawą rękę wzdłuż pasa nieco do góry i zdejmując karabinek z ramienia, chwycić go lewą ręką za kabłąk i komorę zamkową, następnie chwycić karabinek prawą ręką skierowaną do przodu. Jednocześnie z wykonaniem wymienionych czynności wykonać prawą nogą pełny krok w przód na skos w prawo. Pochylając się do przodu, opuścić się na lewe kolano, oprzeć się lewą ręką o ziemię przed sobą, skierowując palce dłoni w prawo (rys. 48a) po czym opierając się kolejno udem lewej nogi i łokciem lewej ręki położyć się na lewy bok, a następnie energicznie obrócić na brzuch, rozrzuciwszy nogi lekko na boki noskami butów na zewnątrz. Karabinek oprzeć przy tym łozem o dłoń lewej ręki (rys. 48b).

2) Karabinek w położeniu „**Przez szyję**”. Chwycić karabinek lewą ręką za łożę od dołu i nakładkę, po czym unosząc go nieco do przodu i do góry, wyciągnąć prawą rękę spod pasa, a następnie przerzuciwszy pas przez głowę, chwycić karabinek prawą ręką za nakładkę i łożę tak, aby karabinek był skierowany lufą do przodu. Pozostałe czynności związane z przyjmowaniem postawy leżącej wykonuje się, jak z położenia „Na pas”.

102. W celu przyjęcia postawy **kłęczącej** należy: chwycić karabinek prawą ręką (pkt 101) za nakładkę i łożę lufą do przodu, cofając przy tym prawą nogę do tyłu, opuścić się na prawe kolano i usiąść na obcasie; podudzie lewej nogi powinno przy tym być w położeniu pionowym, a biodra powinny tworzyć prawie kąt prosty. Przełożyć karabinek trzymany za łożę do lewej ręki skierowując go wylotem lufy w kierunku celu (rys. 49).

a

b

Rys. 48. Sposób przyjmowania postawy leżącej: a — oparcie się na lewym kolanie i lewej ręce; b — uchwycenie karabinka lewą ręką za łożę

Rys. 49. Złożenie się do strzału z postawy kłęczącej

103. W celu przyjęcia postawy stojącej należy:

1) Karabinek w położeniu „Na pas”. Obrócić się o pół obrotu w prawo względem położenia celu i nie dostawiając lewej nogi, wysunąć ją w lewo na szerokość ramion tak, aby było wygodnie stać rozłożywszy ciężar ciała równomiernie na obie nogi. Jednocześnie przesunąć prawą rękę wzdłuż pasa nieco do góry, zdjąć karabinek z ramienia i chwyciwszy go lewą ręką za łożo i nakładkę od dołu, energicznie wysunąć wylotem lufy do przodu w kierunku celu (rys. 50).

Rys. 50. Złożenie się do strzału z postawy stojącej

2) Karabinek w położeniu „Przez szyję”. Chwycić karabinek lewą ręką za łożo i nakładkę od dołu i unosząc go nieco do góry i w przód wyciągnąć prawą rękę spod pasa, a następnie przerzucić pas przez głowę. Jednocześnie obrócić się przy tym o pół obrotu w prawo i nie dostawiając lewej nogi, wysunąć ją w lewo na szerokość ramion tak, aby było wygodnie stać, następnie energicznie wysunąć karabinek wylotem lufy w kierunku celu (rys. 50).

104. Podczas przyjmowania postawy strzeleckiej z karabinkiem „Przez szyję” można nie zdejmować pasa z szyi, a wykorzystać go

do lepszego umocowania karabinka podczas strzelania (rys. 51).

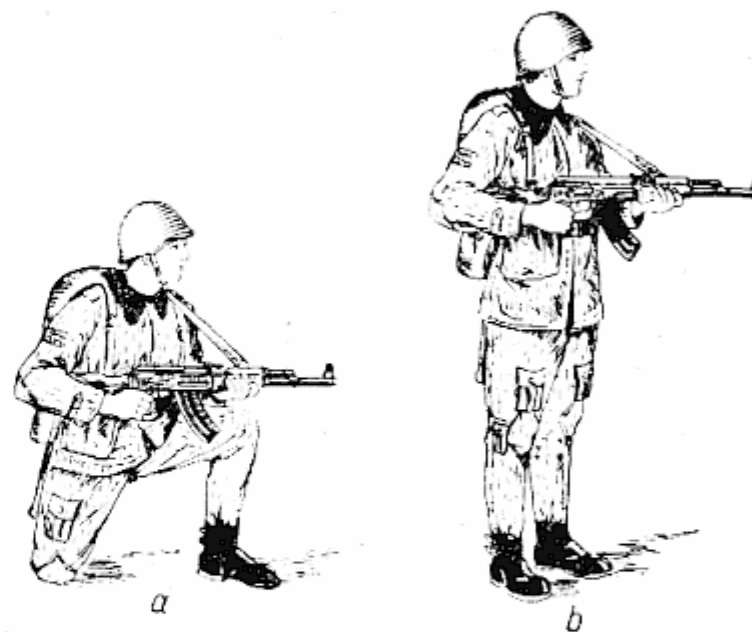
105. W celu załadowania karabinka należy:

— trzymając karabinek lewą ręką za łożo, prawą przyłączyć załadowany magazynek (pkt 34 i 36 oraz rys. 31), jeśli nie był przyłączony uprzednio;

— ustawić przełącznik na ogień ciągły (C) lub pojedynczy, jeżeli karabinek był zabezpieczony;

— odciągnąć suwadło prawą ręką do tyłu do oporu i zwolnić je;

— zabezpieczyć karabinek (rys. 52), jeśli nie jest przewidziane natychmiastowe otwarcie ognia lub nie było ko-

Rys. 51. Sposób złożenia się do strzału z wykorzystaniem pasa:

a — z postawy kłęczącej; b — z postawy stojącej

mendy „Ognia”, po czym uchwycić prawą ręką rękojeść karabinka (rys. 48b).

106. Jeżeli przed przygotowaniem karabinka do strzelania magazynek nie jest naładowany, należy go naładować.

Strzelanie

Ładować magazynek w następujący sposób: ująć magazynek lewą ręką donośnikiem do góry i zewnętrzną częścią łuku w lewo, a prawą trzymać naboje pociskami zwróconymi w stronę magazynka tak, aby kryza naboju wystawała nad kciukiem i palcem wskazującym. Trzymając magazynek nieco pochylony w lewo, prawą ręką wkładać naboje pojedynczo do włazu naboju magazynka, naciskając z góry kciukiem (rys. 53) lewej ręki i wciskając je do wnętrza magazynka.

Rys. 52. Karabinek w położeniu zabezpieczonym

Rys. 53. Ładowanie magazynka nabojami

107. Żołnierz strzela z karabinka na komendę lub samodzielnie w zależności od otrzymanego zadania ogniowego i sytuacji.

W komendzie do otwarcia ognia podaje się: kto ma strzelać, cel, celownik i punkt celowania (jeżeli potrzeba). Na przykład: „**Strzelec Kowalski, dozór 3 — suche drzewo, w prawo na dwa palce w krzakach — obserwator, do obserwatora, 4, pod cel — OGNIĄ**”, „**Drużyna, do maszerującej kolumny, — 5, w pas — OGNIĄ**”.

Podczas strzelania do celów znajdujących się w odległości do 300 m nastawy celownika i punktu celowania można nie podawać. Na przykład: „**Do atakującej piechoty, długimi seriami — OGNIĄ**”. Na tę komendę żołnierze prowadzą ogień na celowniku 3 lub „S”, a punkt celowania wybierają samodzielnie.

108. Strzelanie (danie pojedynczego strzału) obejmuje nastawienie celownika, ustawienie przełącznika na wymagany rodzaj ognia, złożenie się do strzału, wycelowanie, zwolnienie kurka (strzał) i utrzymywanie karabinka w czasie strzelania.

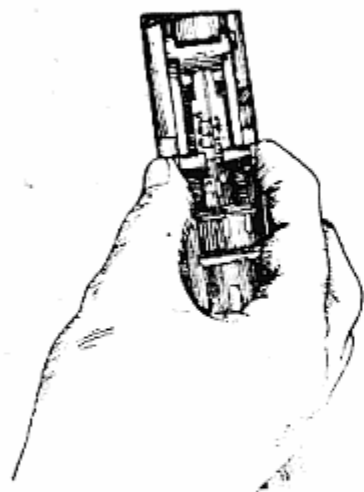
109. W celu nastawienia podanego w komendzie celownika należy przyciągnąć karabinek do siebie, ścisnąć zatrzask suwaka ramienia celownika kciukiem i palcem wskazującym prawej ręki (rys. 54), przesunąć suwak i pokryć jego przednią krawędź z odpowiednią działką ramienia celownika.

110. W celu ustawienia przełącznika na wymagany rodzaj ognia (rys. 55) należy nacisnąć kciukiem prawej ręki chwyt ramienia dźwigni przełącznika i przesunąć dźwignię do dołu: pierwszy trzask oznacza ogień ciągły (C), drugi — ogień pojedynczy (P).

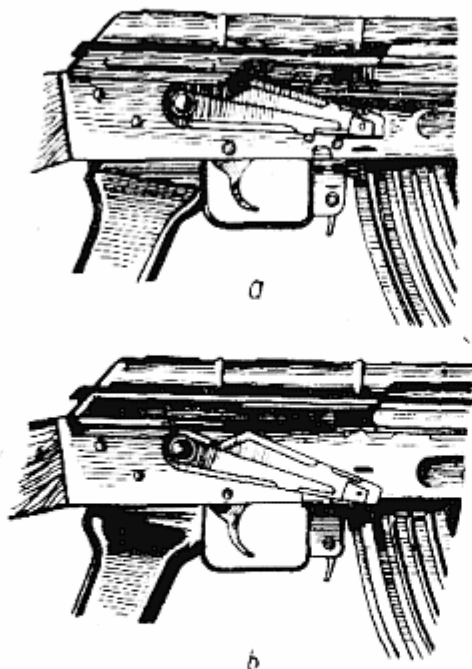
111. W celu złożenia się do strzału należy uchwycić karabinek lewą ręką za łożo lub za magazynek, a prawą za rękojeść; nie przerywając obserwacji celu oprzeć kolbę

o ramię tak, aby trzewik dokładnie oparł się o ramię; palec wskazujący prawej ręki położyć na spust.

Pochylić głowę nieco do przodu i nie naprężając szyi, przyłożyć prawy policzek do kolby.

Rys. 54. Nastawianie celownika

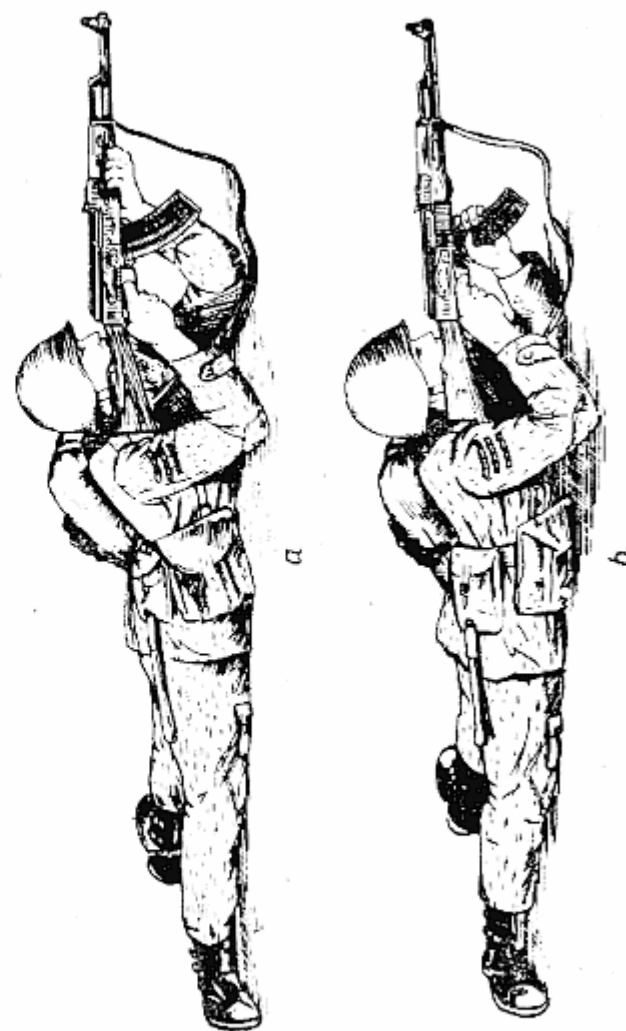

Rys. 55. Nastawianie przełącznika na wymagany rodzaj ognia:
a — na ogień ciągły; b — na ogień pojedynczy

Łokcie powinny być przy tym:

— podczas strzelania z postawy leżącej, stojącej i kłęczącej z okopu oparte o ziemię w najdogodniejszej pozycji, mniej więcej na szerokość ramion (rys. 56);

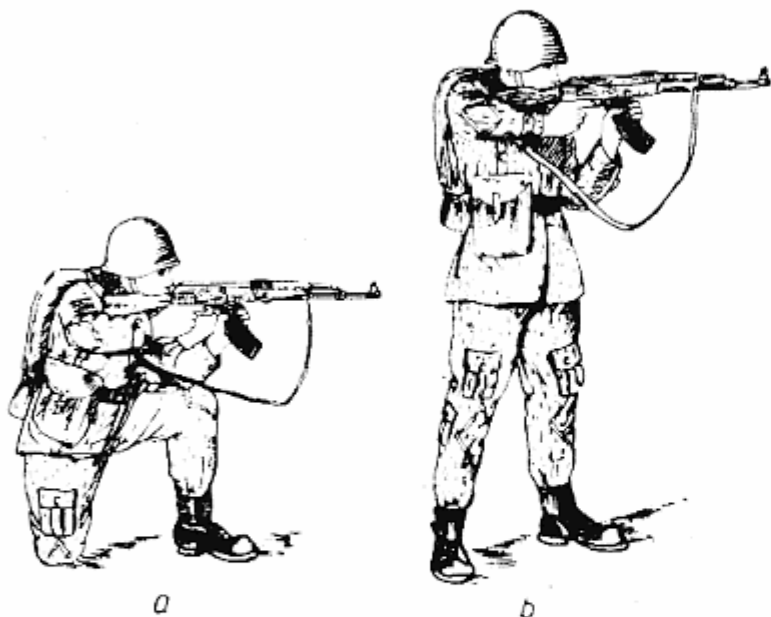
— podczas strzelania z postawy kłęczącej poza okopem łokieć lewej ręki oprzeć na udzie lewej nogi powyżej ko-

Rys. 56. Sposób złożenia się do strzału z postawy leżącej:
a — z uchwyceniem karabinka lewą ręką za łożę; b — z uchwyceniem karabinka lewą ręką za magazynek

lana lub opuścić nieco poniżej kolana; łokieć prawej ręki podnieść prawie na wysokość ramienia (rys. 57a);

— podczas strzelania z postawy stojącej poza okopem łokieć lewej ręki przycisnąć do boku przy torbie do granatów, jeżeli karabinek jest utrzymywany ręką za magazynek, a łokieć prawej ręki podnieść mniej więcej na wysokość ramienia (rys. 57b).

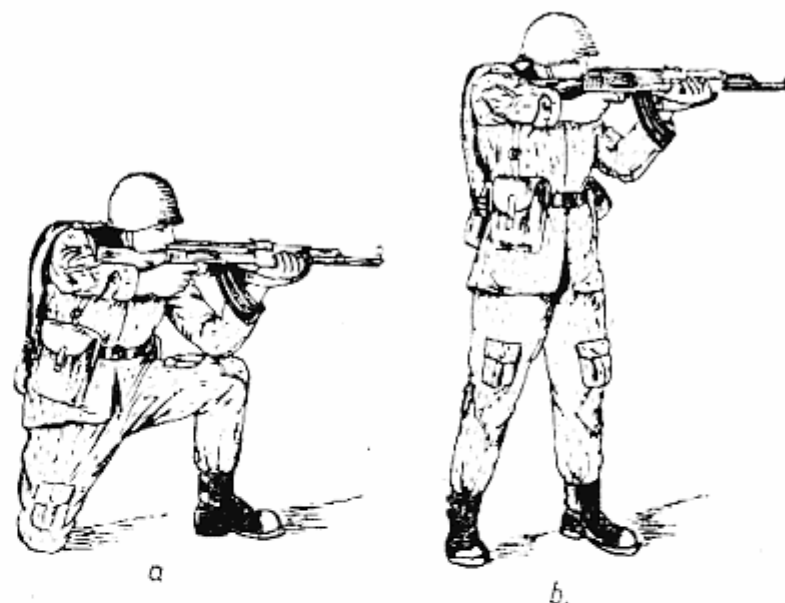

Rys. 57. Sposób uchwycenia karabinka podczas strzelania z postawy:
a — klęczącej; b — stojącej

Jeżeli podczas składania się do strzału zachodzi potrzeba wykorzystania pasa w celu zwiększenia stateczności karabinka podczas strzelania, to pas należy umieścić, tak aby przycisnął dłoń lewej ręki do łoża (rys. 58).

112. W celu wycelowania karabinka należy zamknąć lewe oko, a prawym patrzeć przez szczerbinkę ramienia

celownika na muszkę tak, aby muszkę ustawić na środku szczerbinki, a górną krawędź muszki zgrać z krawędzią ramienia celownika (rys. 59). Następnie wstrzy-

Rys. 58. Sposób uchwycenia karabinka z wykorzystaniem pasa podczas strzelania z postawy:
a — klęczącej; b — stojącej

mując oddech, przesunąć łokcie, a w razie potrzeby tułów i nogi; przyjąwszy takie położenie naprowadzić karabinek

Rys. 59. Prawidłowe ustawienie muszki podczas celowania

na punkt celowania i płynnie naciskać spust pierwszym stawem palca wskazującego prawej ręki.

Podczas celowania krawędź ramienia celownika powinna się znajdować zawsze w położeniu poziomym.

Przerwanie strzelania

113. W celu zwolnienia kurka (dania strzału) należy, trzymając karabinek lewą ręką za łożę lub magazynek, a prawą za rękojeść, mocno przycisnąć kolbę do ramienia; następnie wstrzymując oddech, płynnie naciskać spust, aż zab kurka wyjdzie z zazębienia z zaczepem spustu i nastąpi strzał.

Jeżeli w czasie przygotowania się do dania strzału prawidłowo ustawiona muszka zejdzie z punktu celowania, należy naprowadzić ją ponownie, nie zmniejszając siły nacisku na spust, po czym zwiększyć siłę nacisku, aż nastąpi strzał.

Nie należy przypisywać szczególnego znaczenia lekkiemu wahaniu się muszki względem punktu celowania. Dążenie do tego, aby nacisnąć spust w momencie najlepszego wycelowania w zasadzie powoduje szarpnięcie spustem i danie niecelnego strzału. Jeżeli żołnierz podczas naciskania spustu wyczuwa, że już nie może wytrzymać dłużej bez oddychania, powinien nie przerywając i nie zmieniając siły nacisku na spust — nabrać powietrza, a następnie ponownie wstrzymać oddech, poprawić wycelowanie i dać strzał.

Rys. 60. Sposób złożenia się do strzału w postawie leżącej z oparciem magazynka o ziemię

114. Podczas strzelania seriami karabinek należy mocno przyciskać do ramienia nie zmieniając położenia łokci i wycelowania. Po daniu każdej serii szybko poprawić wycelowanie. Podczas strzelania z postawy leżącej zezwala się opierać karabinek magazynkiem o ziemię (rys. 60).

115. Przerwanie strzelania może być chwilowe i całkowite.

116. W celu chwilowego przerwania strzelania podaje się komendę „Przerwij ogień”.

Po otrzymaniu takiej komendy żołnierz przestaje naciskać spust, zabezpiecza karabinek i — jeśli potrzeba — zamienia magazynek.

117. W celu zamiany magazynka należy:

- odłączyć magazynek od karabinka;
- przyłączyć naładowany magazynek.

Jeżeli z poprzedniego magazynka były wystrzelone wszystkie naboje, to po przyłączeniu naładowanego magazynka do karabinka należy odbezpieczyć karabinek, odciągnąć suwadło do tyłu do oporu, po czym zwolnić je i ponownie zabezpieczyć karabinek.

Rys. 61. Położenie karabinka po przerwaniu ognia

118. W celu całkowitego przerwania strzelania po podaniu komendy „Przerwij ogień” podaje się komendę „Rozładuj”. Po tej komendzie żołnierz zabezpiecza karabinek, odciąga suwak ramienia celownika do tyłu, ustawia celownik na działce „S” i rozładowuje karabinek. Jeżeli strzelał z postawy leżącej, to — trzymając karabinek

prawą ręką za łożę i nakładkę — opuszcza kolbę na ziemię, a wylotową część lufy kładzie na przedramię lewej ręki (rys. 61).

Po strzeleniu z okopu i po rozładowaniu można położyć karabinek rękojeścią suwadła do dołu na przedpiersiu okopu.

Rys. 62. Rozładowywanie magazynka

W celu rozładowania magazynka należy chwycić go lewą ręką włączem naboju do góry, a występem oporowym do siebie i prawą ręką za pomocą naboju wysuwać naboje po jednym od siebie z magazynka (rys. 62).

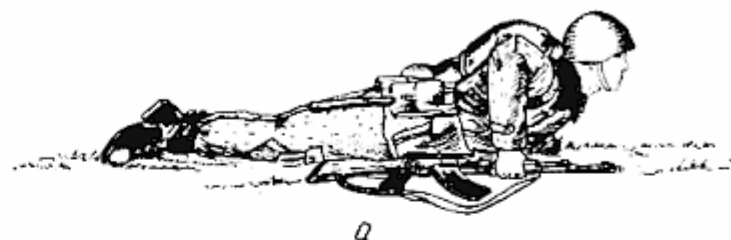
120. W celu wykonania komendy „Powstań”, należy podciągnąć obie ręce do poziomu piersi, utrzymując karabinek prawą ręką za łożę i nakładkę, jednocześnie złączyć nogi (rys. 63a); szybko wyprostować ręce, podnieść piersi

119. W celu rozładowania karabinka należy:

- odłączyć magazynek;
- odbezpieczyć karabinek;
- odciągnąć suwadło do tyłu, wyciągnąć nabój z komory naboju, po czym zwolnić suwadło;
- zwolnić kurek przez naciśnięcie spustu;
- zabezpieczyć karabinek, wziąć go „na pas”, jeżeli strzelano z postawy stojącej lub położyć na ziemię, jeżeli strzelano z postawy leżącej lub kłęczącej;
- rozładować magazynek i przyłączyć go do karabinka;
- podnieść z ziemi nabój wyciągnięty uprzednio z komory naboju.

od ziemi i wysunąć prawą (lewą) nogę do przodu (rys. 63b), szybko wstać i — jeżeli trzeba — rozpocząć marsz.

121. Po rozładowaniu karabinka, jeżeli zajdzie potrzeba, dowódca podaje komendę „Do przejrzania — BROŃ”.

Rys. 63. Wykonywanie komendy „powstań”:

- a — podciągnięcie rąk i trzymanie karabinka przed wstaniem;
- b — uniesienie się na rękach i wysunięcie prawej (lewej) nogi do przodu

Po tej komendzie należy:

- w postawie leżącej: odłączyć magazynek i położyć go obok karabinka włączem naboju do siebie, odbezpie-

czyć karabinek, odciągnąć za rękojeść suwadło do tyłu i obrócić karabinek nieco w lewo; gdy dowódca dokona przejrzania komory naboju i magazynka, zwolnić suwadło do przodu, zwolnić kurek z napinacza (nacisnąć spust), zabezpieczyć karabinek, przyłączyć magazynek i przyjąć postawę wskazaną w pkt. 118;

Rys. 64. Sposób trzymania karabinka do przeglądu w postawie stojącej

zabezpieczyć karabinek, przyłączyć magazynek i wziąć karabinek „na pas”.

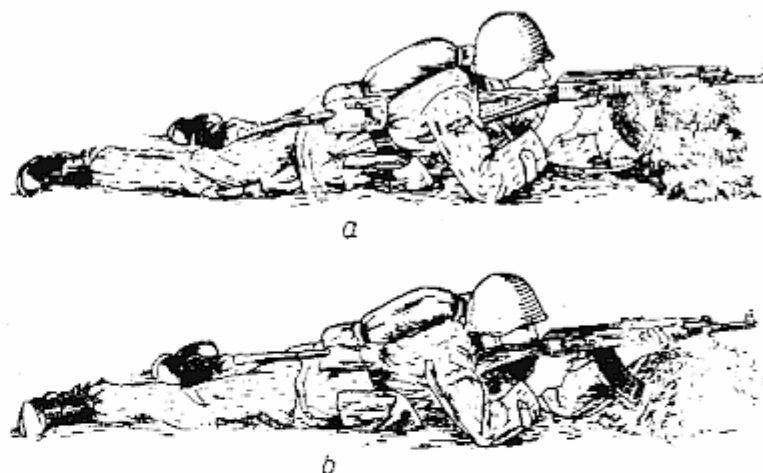
Sposoby strzelania z podpórką i zza ukrycia

122. W zależności od wysokości podpórki lub ukrycia żołnierz przyjmuje postawę strzelecką leżącą, kłęczącą lub stojącą.

— w postawie stojącej — z karabinkiem w położeniu „na pas”: przyjąć postawę stojącą, utrzymując karabinek lewą ręką z dołu za łożę, prawą odłączyć magazynek i przelożyć go do lewej ręki donośnikiem do góry, częścią wypukłą od siebie, palcami lewej ręki przycisnąć magazynek do łoża karabinka; odbezpieczyć karabinek, odciągnąć suwadło do tyłu i obrócić karabinek nieco w lewo (rys. 64).

Po dokonaniu przejrzania komory naboju i magazynka przez dowódcę zwolnić suwadło do przodu, zwolnić kurek z napinacza (nacisnąć spust),

123. W celu złożenia się do strzału w postawie leżącej z podpórką należy ułożyć karabinek łożem na podpórce, utrzymując go lewą ręką za magazynek lub łożę, a prawą za rękojeść (rys. 65). Twardą podpórkę przykrywa się darnią, zwiniętym płaszczem-namiotem, zrolowanym płaszczem itp.

Rys. 65. Sposób złożenia się do strzału z postawy leżącej z podpórką:

a — sposób uchwycenia karabinka za magazynek; b — sposób uchwycenia karabinka za łożę

124. W celu złożenia się do strzału zza drzewa, węgła budynku i innych ukryć należy przyjąć postawę strzelecką, przysuwając się do ukrycia tak, aby chroniło przed ogniem nieprzyjaciela; karabinek trzymać w taki sam sposób, jak podczas strzelania bez ukrycia (rys. 66). W razie strzelania zza niewielkiego ukrycia (okop do strzelania z postawy leżącej, pagórek, kępa) stanowisko zajmować z tyłu ukrycia.

a

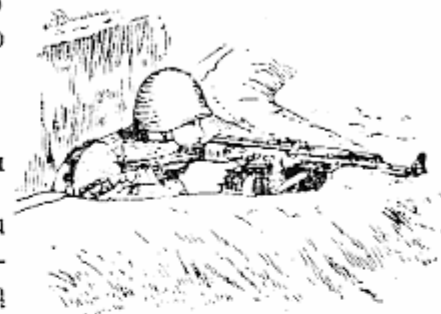

b

Rys. 66. Sposób złożenia się do strzału zza ukrycia:

a — postawa stojąca; b — postawa leżąca

125. W celu złożenia się do strzału z okopu lub tranzei oprzeć się tułowiem o ściankę okopu, łokcie rąk oprzeć o ziemię, a kolbę mocno przycisnąć do ramienia; strzelać przy tym można zarówno z podpórką jak i z ręki lub z oparciem magazynka o ziemię (rys. 67).

Rys. 67. Sposób złożenia się do strzału z okopu

Sposoby strzelania w ruchu

126. Strzelanie w ruchu z karabinka można prowadzić z ręki lub z kolbą przyciśniętą do boku.

127. Z ręki można strzelać z krótkiego przystanku,

lub bez zatrzymywania się (rys. 68).

W celu złożenia się do strzału z ręki z krótkim przystankiem należy zatrzymać się w momencie postawienia lewej nogi na ziemi, oprzeć jednocześnie kolbę o ramię (podnieść karabinek); nie dostawiając prawej nogi, wycelować, dać serię, opuścić karabinek i dalej się poruszać.

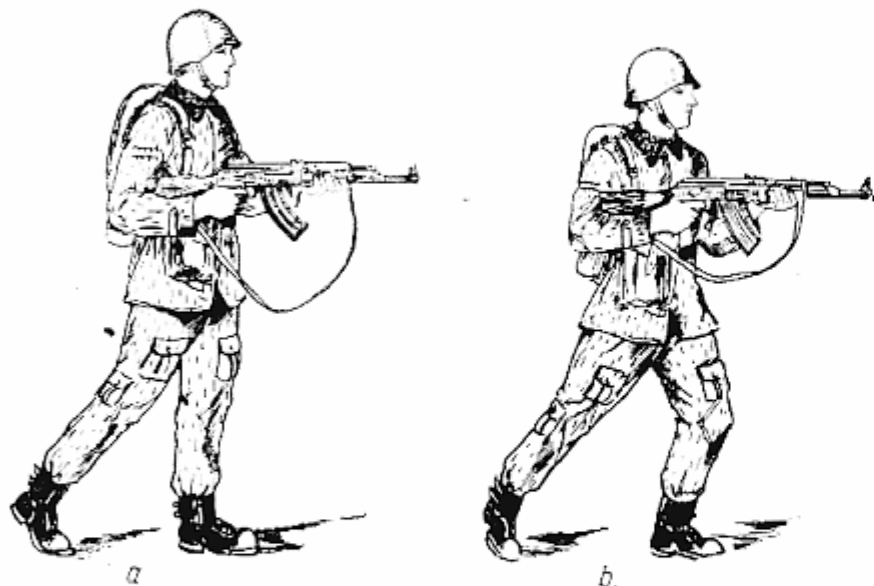
W celu złożenia się do strzału z ręki bez zatrzymywania się podnieść karabinek do ramienia, i poruszając się dalej, skierować go na cel i strzelić.

Rys. 68. Sposób złożenia się do strzału w ruchu z krótkiego przystanku

128. Strzelania z kolbą przyciśniętą do boku dokonuje się bez zatrzymywania. W tym celu należy przycisnąć prawą ręką kolbę do prawego boku bez oparcia lub z oparciem trzewika o przedramię prawej ręki przy stawie łokciowym (rys. 69); lewą ręką trzymać karabinek za łożo. Skierować karabinek na cel i nie przerywając ruchu, rozpocząć ogień.

129. Przeladowywanie karabinka w czasie strzelania w ruchu dokonywać nie przerywając ruchu.

Rys. 69. Sposób złożenia się do strzału w ruchu:
a — z kolbą przyciśniętą do boku; b — z kolbą opartą o przedramię
prawej ręki

Sposoby strzelania na nartach

130. Strzelanie z karabinka na nartach można przeprowadzać z miejsca (z postawy leżącej, klęczącej, stojącej), lub w ruchu.

131. W celu złożenia się do strzału na nartach z postawy leżącej ująć karabinek prawą ręką, a kijki lewą. Pozo-

stawiając piętki nart na miejscu, rozstawić noski nart na boki. Opierając się na kijkach klęknąć. Położywszy się, ułożyć złożone kijki pod łokcie (rys. 70) i trzymać karabinek w ten sam sposób, jak podczas strzelania z postawy leżącej bez nart.

132. W celu złożenia się do strzału na nartach z postawy klęczącej ustawić kijki z lewej strony, ustawić prawą nartę noskiem w prawo, klęknąć prawym kolaniem na prawej nartcie (rys. 71) i przyjąć postawę, jak do strzelania z postawy klęczącej bez nart.

133. W celu złożenia się do strzału na nartach z postawy stojącej ustawić kijki z lewej strony, ustawić prawą nartę noskiem w prawo (rys. 72) i przyjąć postawę, jak do strzelania z postawy stojącej bez nart.

Aby utrzymać równowagę podczas strzelania na nartach z postawy stojącej, wykorzystać kijki jako podpórki; w tym celu połączyć kijki pętlami i położyć karabinek łożem na pętli (rys. 73).

Rys. 70. Sposób złożenia się do strzału z postawy leżącej z przypiętymi nartami

134. W celu złożenia się do strzału na nartach w ruchu nałożyć pętle kijków na kiście rąk, prawą ręką przycisnąć kolbę do prawego boku bez oparcia lub z oparciem trzewika o ramię prawej ręki u stawu łokciowego i trzymając lewą ręką karabinek za łożo, skierować go na cel; nie przerywając ruchu otworzyć ogień (rys. 74).

Strzelać można również z pętlami nałożonymi na kiść prawej lub lewej ręki obu złączonych ze sobą kijków.

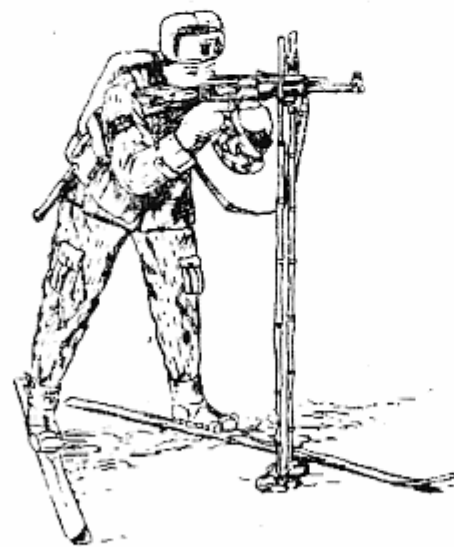
Rys. 71. Sposób złożenia się do strzału z postawy kłęczącej na nartach

a

Rys. 72. Sposób złożenia się do strzału z postawy stojącej na nartach

Rys. 73. Sposób złożenia się do strzału z postawy stojącej z oparciem karabinka o kijki nart

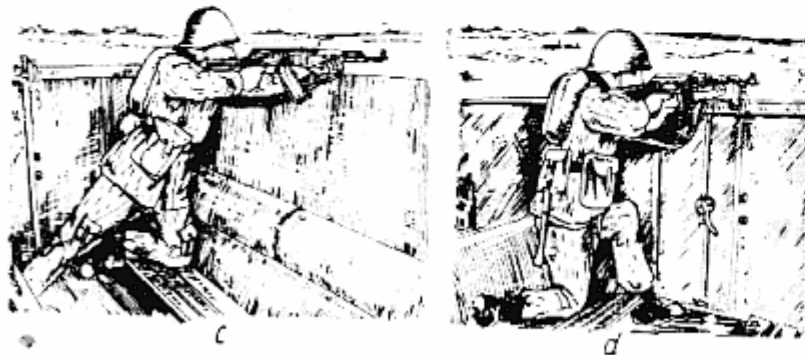
b

Rys. 74. Sposób złożenia się do strzału na nartach w ruchu:

a — bez wykorzystania pasa; b — z wykorzystaniem pasa

Sposoby strzelania podczas jazdy

135. Do strzelania podczas jazdy transporterem opancerzonym, samochodem i desantowymi środkami przeprawowymi przyjmuje się dowolną wygodną postawę, zapewniającą stateczność karabinka i bezpieczeństwo żołnierzy znajdujących się obok strzelającego. Z miejsca — podczas krótkiego przystanku transportera opancerzonego i samochodu — można strzelać z postaw pokazanych na rysunkach 75 i 76.

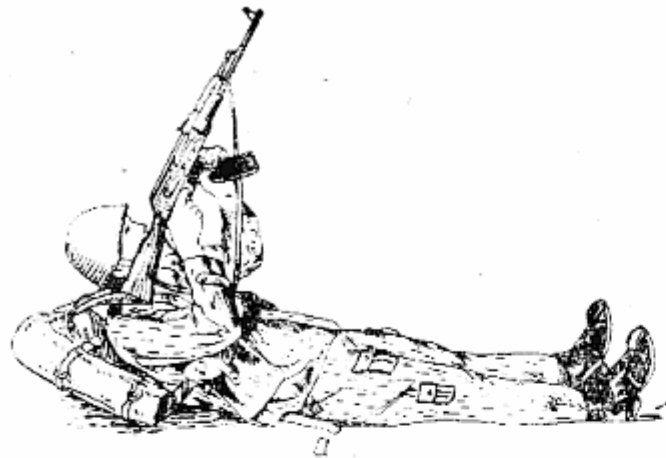

Rys. 75. Sposób złożenia się do strzału z transportera opancerzonego:

a — do przodu; b — przez otwór strzelniczy; c — przez górną krawędź ściany bocznej nadwozia; d — przez górną krawędź ściany tylnej nadwozia

Rys. 76. Sposób złożenia się do strzału z samochodu:
a — do przodu; b — przez górną krawędź ściany bocznej nadwozia;
c — do tyłu

Rys. 77. Sposób złożenia się do strzału do celu powietrznego:

a — z postawy leżącej; b — z postawy klęczącej; c — z postawy stojącej

Sposoby strzelania do celów powietrznych

136. Do celów powietrznych z karabinka strzela się w otwartym terenie z postawy leżącej, klęczącej i stojącej (rys. 77).

Do strzelania spoza przedmiotów znajdujących się w terenie, które służą za podpórki, przyjmuje się jak najwygodniejszą postawę strzelecką (stojącą, zgiętą w pół, klęczącą).

137. Z transzei (rowów łączących) do celów powietrznych strzelać:

— z oparciem przedramienia lewej ręki i magazynka o przednią ściankę transzei (rowów łączących); karabinek trzymać prawą ręką za rękojeść, a lewą za magazynek; kolbę silnie przycisnąć do ramienia; jeżeli kąt podniesienia okaże się niedostateczny, należy przykucnąć (rys. 78a);

Rys. 78. Sposób złożenia się do strzału do celów powietrznych z transzei:

a — z oparciem magazynka karabinka o przednią ściankę transzei; b — bez oparcia

— z oparciem pleców i lewej nogi o ściany transzei; podnieść lewą nogę jak najwyżej; oprzeć stopę o ściankę transzei, a plecami oprzeć się o przeciwległą jej ściankę i nieznacznie przykucnąć. Karabinek trzymać tak, jak do strzelania z postawy stojącej, ale łokieć lewej ręki oprzeć o biodro lewej nogi lub wystawić nieco w przód przed kolano (rys. 78b).

Rozdział II

ZASADY STRZELANIA Z KARABINKA

Wskazówki ogólne

138. W celu skutecznego wykonania zadań bojowych należy:

- nieprzerwanie obserwować pole walki;
- szybko i prawidłowo przygotowywać dane do strzelania;
- umiejętnie prowadzić ogień do wszystkich celów w różnych warunkach bojowych, zarówno dniem jak i nocą; w celu zniszczenia grupowych i najważniejszych celów pojedynczych stosować niespodziewany ogień ześrodkowany;
- obserwować wyniki ognia i umiejętnie go korygować;
- śledzić zużycie naboju i w odpowiednim czasie uzupełniać je.

Obserwacja pola walki i wskazywanie celów

139. Obserwacji dokonuje się w celu wykrycia w odpowiednim czasie rozmieszczenia i działań nieprzyjaciela. Oprócz tego w czasie walki należy obserwować sygnały i znaki przekazywane przez dowódcę oraz wyniki własnego ognia.

Jeżeli nie ma specjalnych wskazówek dowódcy, żołnierze prowadzą obserwację na wskazanym im odcinku ostrzału w zasięgu 1000 m.

140. Obserwuje się gołym okiem. Szczególną uwagę zwracać podczas obserwacji na ukryte podejścia. Obserwować odcinek z prawa na lewo od bliższych przedmiotów do dalszych. Obserwować dokładnie (szczegółowo), ponieważ nieprzyjaciela można wykryć dzięki nieznacznie demaskującym go oznakom, jak: błysk, szum, poruszanie się gałęzi drzew i krzaków, ukazywanie się drobnych dotychczas nie wykrytych przedmiotów, zmieniających położenie i kształt miejscowych przedmiotów itp.

Lornetkę wykorzystywać tylko do najbardziej szczegółowego rozpoznania poszczególnych przedmiotów lub odcinków terenu, przy czym uważać, aby błyskiem szkła lornetki nie zdradzić swego miejsca obserwacji.

Nocą miejsce położenia i działania nieprzyjaciela można ustalać na podstawie dźwięków i źródeł światła. Jeżeli w potrzebnym kierunku teren zostaje oświetlony za pomocą rakiety lub innego źródła oświetlenia, należy szybko przejrzeć oświetlony odcinek.

141. O zauważonych w polu walki celach natychmiast zameldować dowódcy i prawidłowo wskazać ich położenie. Cel wskazywać ustnie (meldunek) lub za pomocą pocisków smugowych.

Meldunek powinien być krótki, jasny i dokładny, na przykład: „**Przed nami — szeroki krzak, w lewo karabin maszynowy**”; „**Dozór 2 w prawo dwa palce, pod krzakiem — obserwator**”.

W razie konieczności wskazania celu pociskami smugowymi dać w kierunku celu jedną, dwie krótkie serie.

Wybór celu

142. Najbardziej odpowiednimi celami dla karabinków są cele żywe — obsługi karabinów maszynowych i dział,

grupy strzelców lub pojedynczy żołnierze prowadzący ogień z różnych postaw, a także żołnierze na samochodach, motocyklach itp. Oprócz tego z karabinków prowadzi się ogień do celów powietrznych. Na polu walki cele mogą być nieruchome, ukazujące się na krótką chwilę i ruchome.

143. Podczas walki żołnierz strzela z karabinka w zasadzie w składzie drużyny lub plutonu i zwalcza cele wskazane mu przez dowódcę. Dlatego musi uważnie słuchać i dokładnie wypełniać wszystkie komendy (rozkazy).

144. Jeżeli cel nie został wskazany do zniszczenia, żołnierz wybiera go sam. W pierwszej kolejności niszczy najniebezpieczniejsze i najważniejsze cele, np. obsługę karabinów maszynowych i dział, dowódców i obserwatorów nieprzyjaciela. Z dwóch równorzędnych pod względem ważności celów wybiera do ostrzału bliższy i bardziej dostępny.

Jeżeli w czasie strzelania pojawi się nowy, ważniejszy cel, należy bezzwłocznie przenieść na niego ogień.

Wybór celownika i punktu celowania

145. Dobierając celownik i punkt celowania, należy określić odległość do celu i uwzględnić warunki atmosferyczne, które mogą mieć wpływ na donośność i kierunek lotu pocisku. Celownik i punkt celowania dobiera się tak, aby średni tor lotu pocisku przechodził przez środek celu.

W wypadku strzelania na odległość do 300 m ogień należy prowadzić w zasadzie na celowniku 3 lub „S”, celując w dolny skraj celu lub w środek, jeżeli cel jest wysoki (biegnący żołnierze itp.).

W wypadku strzelania na odległości większe niż 300 m celownik nastawia się odpowiednio do odległości celu zaokrąglonej do całych setek metrów. Za punkt celowania w zasadzie przyjmuje się środek celu. Jeżeli warunki bojowe nie pozwalają na zmianę nastawy celownika odpowied-

nio do odległości celu, to należy strzelać w granicach odległości strzału bezwzględnego z celownikiem odpowiadającym odległości tego strzału, celując w podstawę celu.

146. Odległość do celów określa się „na oko”. Odległość do celów i przedmiotów terenowych określa się przy tym na podstawie odcinków terenu dobrze utrwalonych w pamięci wzrokowej, według stopnia widoczności i pozornej wielkości celów (przedmiotów), a także przez skojarzenie obu sposobów.

Chcąc określić odległość do celu (przedmiotów) według odcinków terenu należy utrwalone w pamięci wzrokowej odcinki, np. odcinek 100 m, 200 lub 300 m, kolejno odkładać w kierunku od siebie do celu (przedmiotu).

Określając odległość według stopnia widoczności i pozornej wielkości przedmiotów (celów), należy porównać widoczną wielkość celu z utrwalonymi w pamięci widocznymi rozmiarami danego celu na określonych odległościach.

Jeżeli cel został wykryty w pobliżu dozoru lub przedmiotu w terenie, do którego odległość jest znana, to określając odległość do celu, należy uwzględnić na oko jego oddalenie od punktu orientacyjnego.

Nocą odległość do oświetlonych celów określa się tak samo, jak podczas dnia.

147. Podczas określania odległości na oko należy uwzględnić następujące czynniki wpływające na dokładność:

— wielkość jednego i tego samego odcinka terenu w miarę oddalania od strzelca (w perspektywie) ulega stopniowemu pozornemu skróceniu;

— wąwozy, doliny, rzeczki itp. przecinające kierunek na przedmiot w terenie lub na cel, pozornie skracają (zmniejszają) odległość;

— drobne przedmioty (krzaki, kamienie, pojedyncze postacie) wydają się dalsze, niż znajdujące się na tej samej

odległości wielkie przedmioty (las, góra, kolumna wojskowa);

— przedmioty o jaskrawych kolorach (białym, pomarańczowym), wydają się bliższe, niż przedmioty o kolorach ciemnych (niebieskim, czarnym, brązowym);

— jednobarwne, jednolite tło terenu (łąka, śnieg, ziemia orna) wyodrębnia i jak gdyby przybliża znajdujące się na nim przedmioty, jeżeli różnią się one barwą, a pstre, różnorodne tło terenu, odwrotnie — maskuje i jak gdyby oddala znajdujące się na nim przedmioty;

— w dzień pochmurny, podczas deszczu, o zmierzchu, w mgłę odległości wydają się zwiększone, a w dniu jasnym, słonecznym odwrotnie — zmniejszone;

— w miejscowości górzystej widoczne przedmioty jak gdyby przybliżają się.

148. Znaczne odchylenie warunków atmosferycznych od tabelarycznych (normalnych) zmienia odległość lotu pocisku lub odchyła od płaszczyzny strzelania. Za tabelaryczne warunki strzelania przyjmuje się: temperaturę powietrza $+15^{\circ}\text{C}$, brak wiatru i wysokość terenu równą poziomowi morza, kąt położenia celu do 15° .

149. Odchylenie temperatury powietrza od tabelarycznej ($+15^{\circ}\text{C}$) powoduje zmianę donośności pocisku, zwiększając ją w warunkach letnich, a zmniejszając zimą. Donośność pocisku podczas strzelania w warunkach letnich zwiększa się nieznacznie; dlatego nie należy wносить poprawki do celownika lub do położenia punktu celowania. Donośność pocisku podczas strzelania w zimie (w warunkach niskich temperatur) na odległość powyżej 400 m znacznie się zmniejsza (50—100 m); dlatego należy w temperaturze otoczenia powyżej -25°C wybierać punkt celowania na górnej krawędzi celu, a w temperaturze poniżej -25°C — zwiększać celownik o jedną działkę.

150. Poprawki w donośności (w nastawie celownika) na przewyższenie terenu nad poziomem morza i na kąt poło-

żenia celu uwzględnia się tylko podczas strzelania na odległość przekraczającą 400 m.

151. Wiatr boczny wywiera znaczny wpływ na lot pocisku, odchylając go w bok. Poprawkę na wiatr boczny należy wprowadzić przesuając punkt celowania o odpowiednią liczbę sylwetek celu lub odpowiednią liczbę metrów. Wartości przesunięcia punktu celowania określać od środka celu w tę stronę, z której wieje wiatr.

152. Wartość poprawek na wiatr boczny umiarkowany (prędkość 4 m/sek) w metrach lub w sylwetkach człowieka jest podana w tabeli:

Odległość strzelania w metrach	Wiatr boczny umiarkowany (4 m/sek) wiejący pod kątem 90°	
	poprawki (w zaokrągleniu)	
	w metrach	w sylwetkach człowieka
100	—	—
200	0,2	0,5
300	0,4	1
400	0,8	1,5
500	1,4	3
600	2,0	4

W wypadku wprowadzenia poprawek na wiatr wiejący z prędkością 8 m/sek i pod kątem prostym względem kierunku strzelania należy wyżej podane poprawki tabelaryczne dwukrotnie zwiększyć, a jeżeli wiatr wieje z prędkością 2 m/sek lub umiarkowaną pod ostrym kątem — dwukrotnie zmniejszyć.

Wybór momentu otwarcia ognia

153. Momentem otwarcia ognia jest komenda „OGNIA”, a jeżeli żołnierz prowadzi strzelanie samodzielnie — w zależności od sytuacji i od położenia celu. Najbardziej dogodnym momentem do rozpoczęcia strzelania jest sytuacja, w której: cel można zniszczyć niespodziewanie i z bliskiej odległości, gdy cel jest dobrze widoczny oraz gdy następuje zgrupowanie (skupienie celu). Dogodnym momentem rozpoczęcia strzelania jest również manewr nieprzyjaciela, w którego wyniku podstawia on pod ogień swoje skrzydło, lub porusza się pełnym wzrostem.

Niespodziewany atak ogniowy na nieprzyjaciela, a szczególnie na jego skrzydło, powoduje zamieszanie i — w następstwie — duże straty.

Strzelanie, obserwacja wyników strzelania i korygowanie strzelania

154. W czasie strzelania należy dokładnie obserwować wyniki strzelania i jeżeli zajdzie potrzeba — korygować ogień.

Wyniki strzelania obserwować na podstawie odbicia pocisków, toru lotu pocisków i według zachowania się nieprzyjaciela.

Korygowania strzelania dokonywać przez zmianę punktu celowania w wysokości i kierunku lub przez zmianę celownika. Punkt celowania przesuwać o wartość odchylenia odbitego pocisku lub toru lotu w kierunku przeciwnym do ich odchylenia od celu (rys. 79).

Jeżeli odchylenie pocisków od celu w donośności jest większe niż 100 m, należy zmienić nastawę celownika o jedną działkę. W celu dokonania korekty według toru lotu pocisków należy strzelać nabojami zwykłymi i nabojami

smugowymi w stosunku: jeden nabój smugowy na trzy naboje zwykłe.

155. Wskaźnikiem skuteczności ognia mogą być straty nieprzyjaciela, czołganie się zamiast skoków, rozczłonkowanie i rozwijanie kolumn, osłabienie nateżenia ognia nieprzyjaciela, wycofywanie się lub chowanie do ukryć.

Rys. 79. Wyprzedzenie punktu celowania

Strzelanie do celów nieruchomych i ukazujących się

156. Do celów pojedynczych odkrytych należy prowadzić ogień krótkimi lub długimi seriami w zależności od ważności i wymiaru celu oraz odległości do celu. Jeżeli cel jest ważny, lub im dalej jest położony, tym serie powinny być dłuższe. Strzelanie prowadzi do całkowitego zniszczenia lub obezwładnienia nieprzyjaciela.

157. Podczas strzelania do celów ukazujących się czas otwarcia ognia jest zależny od pojawiającego się celu. Aby zwalczyć taki cel, należy po wykryciu go szybko przygotować się do strzelania i otworzyć ogień. Natychmiastowe otwarcie ognia sprzyja najskuteczniejszemu rażeniu celu. Jeżeli w czasie przygotowywania się do strzelania cel się schowa, to po powtórnym ukazaniu się go należy szybko poprawić celowanie i otworzyć ogień. W czasie zwalczania celu ukazującego się kilkakrotnie należy mieć na uwadze,

że cel ten może ukazać się w nowym miejscu; zniszczenie go będzie zależało od dokładnej obserwacji celu, szybkiego przygotowania się do strzelania i otwarcia ognia.

Cele ukazujące się niszczyć seriami szybko następującymi po sobie.

158. Cel grupowy składający się z poszczególnych, dobrze widocznych postaci ostrzeliwać seriami, przenosząc kolejno ogień z jednej postaci na drugą.

159. Szeroki, składający się ze słabo widocznych postaci lub zamaskowany cel oraz pojedynczy zamaskowany cel ostrzeliwać długimi seriami przenosząc kolejno punkt celowania od jednego skraju celu (maski) do drugiego.

160. Strzelanie do atakującej siły żywej nieprzyjaciela na odległości 100 m i bliżej prowadzić przez poszerzanie długimi seriami. Poszerzanie ognia polega na poziomym przesuwaniu lufy karabinka w czasie strzelania. Prędkość przesuwania karabinka w czasie strzelania jest zależna od donośności strzelania i wymaganej gęstości ognia. Gęstość ognia powinna wynosić przy tym co najmniej dwa pociski na metr frontu celu.

Strzelanie do celów ruchomych

161. Strzelanie do celu poruszającego się w kierunku strzelającego lub od niego w odległości nie przekraczającej strzału bezwzględny prowadzić z nastawą celownika odpowiadającą odległości strzału bezwzględny. Strzelanie do celu znajdującego się w odległości przekraczającej odległość strzału bezwzględny prowadzić z nastawą celownika odpowiadającą odległości, na której cel może ukazać się w momencie dania strzału.

162. Strzelając do celu poruszającego się pod kątem do płaszczyzny strzału, punkt celowania należy wybierać przed celem w takiej odległości od niego, aby w czasie lotu pocisku cel zdążył podejść na tę donośność. Odległość,

którą pokona cel w czasie lotu pocisku nazywa się **wyprzedzeniem**. Wyprzedzenie względem ruchu celu przyjmuje się w sylwetkach celu lub w metrach.

163. W celu określenia wyprzedzenia podczas strzelania do celu poruszającego się pod kątem 90° względem płaszczyzny strzelania posługiwać się następującą tabelą:

Odległość strzelania w metrach	Cel biegący z prędkością 3 m/sek (około 10 km/godz)	Cel zmotoryzowany, prędkość poruszania się 6 m/sek (około 20 km/godz).
	Wyprzedzenie (w zaokrągleniu)	
	w sylwetkach człowieka	w metrach
100	1	1
200	2	2
300	3	3
400	4	4
500	6	6
600	8	8

164. Do celu poruszającego się pod kątem do płaszczyzny strzelania strzelać sposobem prowadzenia celu lub sposobem wyczekiwania na cel (atakami ogniowym niespodziewanym).

Strzelając sposobem **prowadzenia celu**, należy przesunąć linię celowania (karabinek) w kierunku ruchu celu, a w momencie najdokładniejszego wycelowania otworzyć ogień i prowadzić go krótkimi lub długimi seriami w zależności od odległości strzelania i prędkości ruchu celu.

Strzelając sposobem **wyczekiwania na cel**, należy wybrać punkt celowania na drodze posuwania się celu, wycelować w ten punkt i w chwili zbliżenia się celu do tego punktu na odległość dwóch wyprzedzeń tabelarycznych

dać długą serię, następnie ponownie wybrać punkt celowania na drodze posuwania się celu, wycelować w ten punkt i w chwili zbliżenia się celu do tego punktu dać drugą serię itd.

165. W wypadku ruchu celu pod ostrym kątem do płaszczyzny strzelania wyprzedzenie powinno wynosić: podczas strzelania sposobem prowadzenia celu — dwukrotnie mniejsze od tabelarycznego, a podczas strzelania sposobem wyczekiwania na cel — tabelaryczne.

166. Strzelanie pociskami smugowymi do celów ruchomych zapewnia lepszą obserwację wyników strzelania i możliwość poprawienia wyprzedzenia.

167. Do siły żywej nieprzyjaciela, znajdującej się na transporterach opancerzonych, samochodach lub motocyklach strzelać nabojami z pociskami zwykłymi i przeciwpancerno-zapalającymi; stosunek nabojów 1:1 lub inny w zależności od stanu posiadania wyżej wymienionej amunicji.

Strzelanie do celów powietrznych

168. Do samolotów i spadochroniarzy strzela się z karabinka w składzie drużyny lub plutonu na odległość do 500 m z nastawą celownika 3 lub „S”:

Otwierać ogień do samolotów tylko na komendę lub samodzielnie.

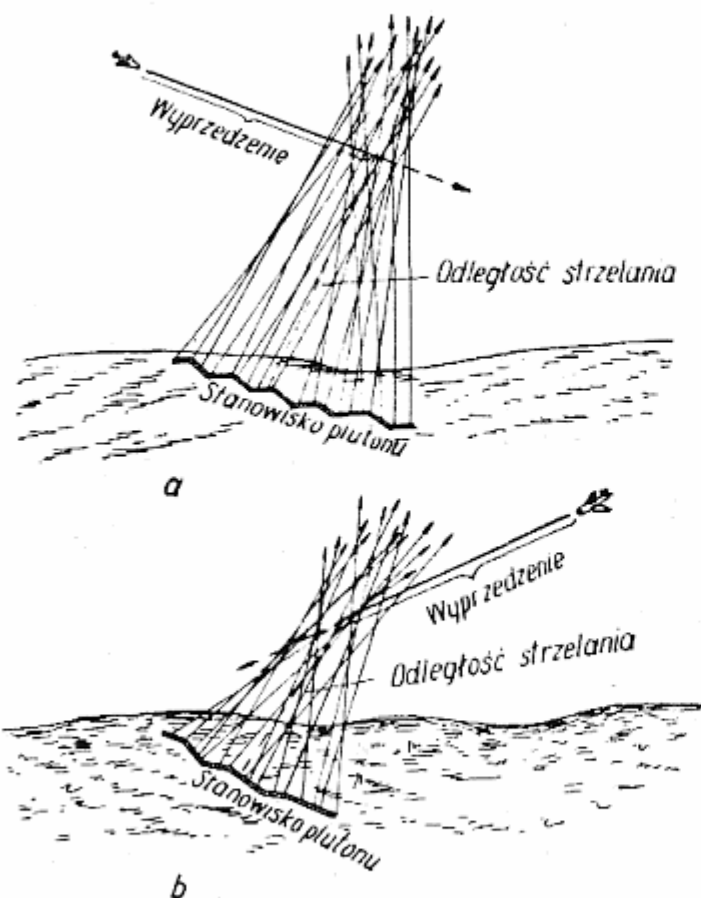
Strzelać do samolotów nabojami z pociskami przeciwpancerno-zapalającymi, a w razie ich braku zwykłymi, do spadochroniarzy — nabojami z pociskami zwykłymi. Do korygowania używać nabojów z pociskami smugowymi.

169. Do samolotu, nurkującego w kierunku strzelającego, strzelać ogniem ciągłym z celownikiem 3, celując w dziób celu lub naprowadzając karabinek lufą na cel. Otwierać ogień z odległości 700—900 m.

170. Do samolotu lecącego w kierunku poprzecznym względem strzelającego z karabinka lub nad nim, strzelać sposobem zaporowym lub sposobem prowadzenia celu.

Ogień zaporowy prowadzi się do samolotów lecących nisko z prędkością powyżej 150 m/sek.

Podczas prowadzenia ognia sposobem zaporowym ogień drużyny lub plutonu ześrodkowuje się na komendę dowódcy na kierunku lotu zbliżającego się samolotu (rys. 80).

Rys. 80. Sposób prowadzenia ognia zaporowego do samolotu:

a — lecącego wzdłuż frontu pozycji plutonu; b — lecącego pod kątem względem frontu pozycji plutonu

Strzelec nadaje wtedy karabinkowi w kierunku podanym w komendzie kąt podniesienia 45° i otwiera ogień trzymając karabinek w nadanym kierunku. Strzela się ogniem ciągłym aż do wyjścia samolotu ze strefy ognia. Jeżeli strzelec widzi wyraźnie w pobliżu celu kierunek lotu pocisku swojego karabinka, to zezwala mu się, nie przerywając ognia, przesunąć nieco karabinek w stronę celu, by mógł osiągnąć pokrycie się kierunku lotu pocisku z celem.

Podczas korygowania ognia według kierunku lotu pocisku smugowego należy mieć na względzie, że strzelcowi wydaje się, iż kierunek lotu pocisku przebiega powyżej samolotu i nieco przed nim. Do powoli lecących celów powietrznych — śmigłowców, samolotów transportowych — ogień prowadzi się **sposobem prowadzenia celu**. Wyprzedzenie określa się i oblicza w widocznych rozmiarach celu (w sylwetkach). Strzelając sposobem prowadzenia celu strzelec utrzymuje linię celowania w przodzie samolotu w odległości wymaganego wyprzedzenia i daje długą serię strzałów.

171. Aby określić wyprzedzenie przy strzelaniu do celów powietrznych należy się stosować do danych poniższej tabeli:

Typ samolotu i prędkość	Odległość strzelania w metrach					
	100		300		500	
	W y p r z e d z e n i e					
	w me- trach	w ka- dłu- bach samo- lotu	w me- trach	w ka- dłu- bach samo- lotu	w me- trach	w ka- dłu- bach samo- lotu
Śmigłowiec — 50 m/sek	8	1	25	3	50	6
Transportowiec — 100 m/sek	15	1	50	3	100	6

172. Do spadochroniarzy prowadzi się ogień długimi seriami. Punkt celowania należy przenosić w kierunku obniżania się spadochroniarza o wielkość podaną w tabeli.

Punkt celowania w wypadku wyprzedzenia o dwie sylwetki

Odległość strzelania w metrach	100	200	300	400	500
Wyprzedzenie punktu celowania w sylwetkach spadochroniarza	Pod nogi	1	2	3	4

Rys. 81. Wyprzedzenie punktu celowania podczas strzelania do spadochroniarza

Wyprzedzenie wprowadza się od środka sylwetki spadochroniarza (rys. 81).

Strzelanie w górach

173. Strzelając w górach na odległość powyżej 400 m, gdy teren znajduje się na wysokości ponad 2000 m nad poziomem morza, należy zmniejszać o jedną działkę celownik odpowiadający odległości do celu — w związku z obniżoną gęstością powietrza; jeżeli teren znajduje się na wysokości poniżej 2000 m nad poziomem morza, celownika nie zmniejszać, a celować w podstawę celu.

Podczas strzelania w górach z dołu do góry lub z góry na dół, gdy kąt położenia celu jest mniejszy niż 30° , punkt celowania należy wybierać na dolnym skraju celu, a gdy kąt położenia celu jest większy niż 30° , zmniejszać o 1 działkę celownik odpowiadający odległości do celu.

Strzelanie w warunkach ograniczonej widoczności

174. Do celów oświetlonych w nocy strzela się tak samo, jak we dnie. W czasie oświetlania terenu żołnierz, wykrywszy cel, szybko nastawia celownik, celuje i daje serię strzałów.

W czasie krótkotrwałego oświetlania celu (gdy na przykład oświetla się teren nabojami oświetlającymi) strzelanie prowadzić z celownikiem „S”, celując w środek celu, jeżeli odległość do celu nie jest większa niż 300 m, i w górną część celu, jeżeli cel znajduje się w odległości większej niż 300 m.

W celu uniknięcia czasowego oślepienia nie należy patrzeć na źródło oświetlenia.

175. Do celu wykrytego na podstawie błysku strzałów strzelać z celownikiem nastawionym na 3 lub „S” długimi seriami. Ogień otwierać w momencie, gdy błyski strzałów są widoczne w środku osłony muszki i w szczybinie krawędzi ramienia celownika (rys. 82). Jeżeli osłona muszki i szczybinka krawędzi ramienia celownika nie są widoczne, karabinek wycelowuje się w cel lufą.

Jeżeli na przyrządy celownicze są nałożone nasadki samoświecące, to w czasie celowania karabinkiem w cel należy świecące punkty nasadek pokryć z błyskami strzałów.

176. Strzelając do celu, którego sylwetka jest widoczna na tle nieba, łuny pożaru, śniegu, należy karabinek wycelować w jasne tło znajdujące się obok celu, pokrywając

muszkę ze szczerbinką jak pokazano na rysunku 83. Następnie przesuwając karabinek naprowadzić linię celowania w środek sylwetki i otworzyć ogień.

Strzelać długimi seriami. W razie strzelania do celów widocznych na ciemnym tle (las, krzaki) karabinek wycelowywać lufą.

Rys. 82. Celowanie do celu zdradzającego się błyskiem strzałów

Rys. 83. Sposób celowania do sylwetki

177. Przygotowując się zawnazu do strzelania w nocy, należy wyciąć rowek do karabinka w przedpiersiu okopu tak, aby ułożony w nim karabinek był skierowany w miejsce, w którym przypuszczalnie może się pojawić nieprzyjaciel.

Do strzelania w nocy w określonym sektorze przesunięcie karabinka w płaszczyźnie poziomej ogranicza się kołkami. Położenie karabinka w płaszczyźnie pionowej ustala się za pomocą warstwy darniny (cegła, deska z wycięciami itd.) podłożonej pod rękojeść.

178. W celu ułatwienia korygowania ognia podczas strzelania nocą zaleca się stosowanie nabojów z pociskami smugowymi.

179. Do celów znajdujących się w pobliżu strzelca i rozpoznanych po dźwięku strzelać długimi seriami celując lufą w stronę dźwięku.

180. Do celu znajdującego się za zasłoną dymną lub zamaskowanego strzelać długimi seriami z poszerzaniem.

Strzelanie w warunkach działania bojowych środków trujących i radioaktywnych

181. W warunkach działania bojowych środków trujących i radioaktywnych strzela się z zastosowaniem indywidualnych środków zabezpieczenia przeciwochemicznego. Strzelanie w masce przeciwgazowej prowadzić długimi seriami. Jeżeli w czasie strzelania szczerbinka ramienia celownika i muszka są niewidoczne, wycelowywać karabinek lufą.

W czasie strzelania w terenie skażonym bojowymi środkami trującymi lub radioaktywnymi należy chronić przed nimi i odkażać w pierwszej kolejności te części karabinka, z którymi strzelec styka się podczas strzelania.

Zasady strzelania są te same, co podczas strzelania w zwykłych warunkach.

Strzelanie w ruchu

182. W czasie ruchu strzelec (idący, jadący w transporterze opancerzonym, samochodem) może strzelać z krótkich przystanków i bez zatrzymania.

Stosując w ruchu krótkie przystanki, należy prowadzić ogień według tych samych zasad, co podczas strzelania z miejsca.

W czasie jazdy transporterem opancerzonym, samochodem bez zatrzymania się, w terenie nierównym lub na desantowych środkach przeprawowych podczas dużej fali, strzelać długimi seriami celując tylko lufą.

Aby ułatwić korygowanie ognia, stosować naboje z pociskami smugowymi.

Zużycie i uzupełnianie amunicji w walce

183. Zapas nabojów strzelcy mają w magazynkach ułożonych w torbie.

W walce uzupełniają naboje amunicyjni wyznaczeni przez dowódcę pododdziału.

Po zużyciu połowy posiadanego zapasu amunicji strzelec melduje dowódcy drużyny.

Jeden magazynek naładowany nabojami strzelec powinien zawsze mieć przy sobie jako nienaruszalny zapas, który zużywa tylko za pozwoleniem dowódcy.

DANE BALISTYCZNE I KONSTRUKCYJNE 7,62 KARABINKA AKM I NABOJU WZORU 1943

1. Odległość celowania	1000 m
2. Odległość strzału bezwzględnego do piersia (wysokość 50 cm)	350 m
3. Szybkostrzelność teoretyczna	~ 600 strzał./min.
4. Szybkostrzelność bojowa (praktyczna): podczas strzelania pojedynczymi strzałami	40 strzał./min.
podczas strzelania seriami	100 strzał./min.
5. Prędkość początkowa pocisku	715 m/sek
6. Odległość, do której jest zachowana skuteczność rażenia pocisku	1500 m
7. Donośność graniczna lotu pocisku	3000 m
8. Ciężar karabinka bez bagnetu:	
z nie załadowanym magazynkiem z lekkiego stopu	3,1 kG
z załadowanym magazynkiem z lekkiego stopu	3,6 kG
9. Pojemność magazynka (liczba nabojów)	30 szt.
10. Ciężar magazynka:	
z lekkiego stopu	0,17 kG
ze stali	0,33 kG

11. Ciężar bagnetu:	
z pochwą	0,45 kG
bez pochwy	0,26 kG
12. Kaliber	7,62 mm
13. Długość karabinka:	
z przyłączonym bagnetem	1020 mm
bez bagnetu	870 mm
14. Długość lufy	415 mm
15. Długość nagwintowanej części lufy	369 mm
16. Liczba gwintów	4
17. Długość skoku gwintu	240 mm
18. Grubość muszki	2 mm
19. Długość linii celowania	378 mm
20. Ciężar naboju	16,2 G
21. Ciężar pocisku (zwykłego ze rdze- niem stalowym)	7,9 G
22. Ciężar ładunku prochowego	1,6 G

ZDOLNOŚĆ PRZEBIJANIA POCISKÓW NABOJU WZ. 1943

Lp.	Nazwa przeszkody (środków ochronnych)	Typ pocisku	Odległość strzelania m	Procent przebić lub głębokość przebicia
1	Pancerz gru- bości 7 mm przy kątzie spotkania 90°	Pocisk przeciw- pancerno-zapala- jący	300	50%
			200	90%
2	Helm stalowy	Pocisk z rdze- niem stalowym	900	80—90%
			powyżej 1100	80—90%
3	Kamizelka opan- cerzona	Pocisk z rdze- niem stalowym	600	80—90%
			1000	80—90%
4	Wał (przedpie- sie) z ugniecio- nego śniegu	Wszystkie typy pocisków	500	70—80 cm

Lp.	Nazwa przeszkody (środków ochronnych)	Typ pocisku	Odległość strzelania m	Procent przebić lub głębokość przebicia
5	Zabezpieczenie ziemne z luźno nasypanego piasku (ziemi)	Wszystkie typy pocisków	500	25—30 cm
6	Suche belki sosnowe 20×20 cm, umocowane w stosy	Pociski z rdze- niem stalowym	500	25 cm
		Pocisk przeciw- pancerno-zapala- jący	150	30—40 cm
7	Mur z cegły	Pociski z rdze- niem stalowym i przeciwpancer- no-zapalające	100	12—15 cm

Załącznik 3

TABELA PODSTAWOWA

Ciężar pocisku 7,9 G

Prędkość początkowa 715 m/sec
Kąt wylotu minus 2 minuty
Energia wylotu pocisku 207 kGm

Odległość	Kąt celownika		Kąt upadku		Wysokość toru pocisku	Odległość pozioma do wierzchołka toru pocisku	Czas lotu pocisku	Prędkość końcowa lotu pocisku	Energia pocisku w punkcie upadku	m
	st. min.	tys.	st. min.	tys.						
100	0 07	1,9	0 04	1,1	0,03	51	0,15	623	157	100
200	0 11	3,1	0 09	2,5	0,13	105	0,32	537	117	200
300	0 16	4,4	0 18	5,0	0,34	162	0,52	459	86	300
400	0 22	6,1	0 31	8,6	0,71	221	0,76	391	63	400
500	0 31	8,6	0 48	13	1,3	282	1,04	334	47	500
600	0 42	12	1 09	19	2,3	344	1,35	304	37	600
700	0 54	15	1 35	26	3,7	406	1,69	284	32	700
800	1 08	19	2 06	35	5,5	468	2,05	256	29	800

PRZEWYŻSZENIE TORU POCISKU NAD LINIA CELOWANIA

Ciężar pocisku 7,9 G

Prędkość początkowa 715 m/sek

Odległość, m	50	100	150	200	250	300	350	400	450	500	550	600	Odległość, m	Celownik
	C e n t y m e t r y													
1	0	0	-7	-20	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1
2	5	10	9	0	-17	-45	--	--	--	--	--	--	2	2
3	13	25	31	30	20	0	-31	-77	--	--	--	--	3	3
4	22	44	60	69	68	57	35	0	-52	-123	--	--	4	4
5	34	68	96	116	127	129	119	95	55	0	-83	-187	5	5

Odległość, m	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	Odległość, m	Celownik
	M e t r y											
6	0,98	1,8	2,2	2,1	1,4	0	-2,7	-6,4	--	--	6	6
7	1,3	2,5	3,3	3,6	3,3	2,1	0	-3,5	-8,4	--	7	7
8	1,8	3,4	4,6	5,4	5,5	4,7	3,0	0	-4,5	-10,5	8	8

Pocisk z rdzeniem stalowym

CHARAKTERYSTYKI ROZRZUTU

Strzelanie krótkimi seriami z postawy leżącej z podpórki lub stojącej z okopu,

Odleg- łość m	Średkowe odchylenia (Uw, Us) i średkowe pasy rdzeniowe (Rw, Rs)													
	Pierwszych pocisków serii						kolejnych pocisków serii							
	pocisków			średnich punktów trafienia			s u m a r y c z n i e							
	wzwyż	wszerz	Us ₁	wzwyż	wszerz	Us	wzwyż	wszerz	Us spt	wzwyż	wszerz	Us sum	wzwyż	wszerz
100	0,04	0,03	0,09	0,06	0,09	0,05	0,07	0,08	0,11	0,24	0,34	0,24	0,34	
200	0,08	0,07	0,18	0,11	0,18	0,10	0,13	0,15	0,22	0,46	0,68	0,22	0,46	
300	0,12	0,11	0,27	0,17	0,27	0,15	0,20	0,23	0,33	0,70	1,01	0,33	0,70	
400	0,17	0,15	0,36	0,23	0,36	0,20	0,27	0,31	0,44	0,95	1,35	0,44	0,95	
500	0,21	0,18	0,45	0,29	0,45	0,26	0,33	0,39	0,56	1,19	1,71	0,56	1,19	
600	0,26	0,22	0,54	0,35	0,54	0,31	0,40	0,47	0,67	1,44	2,05	0,67	1,44	
700	0,32	0,26	0,63	0,42	0,63	0,36	0,46	0,55	0,78	1,69	2,39	0,78	1,69	
800	0,38	0,31	0,72	0,49	0,72	0,41	0,53	0,64	0,90	1,96	2,75	0,90	1,96	

U w a g a. Podczas strzelania ogniem pojedynczym charakterystyki rozrzutu od-
powiadają charakterystykom rozrzutu pierwszych pocisków serii Uw, Us.

**LICZBA NABOJÓW NIEZBĘDNA DO ZNISZCZENIA
POJEDYNCZEGO CELU**

Strzelanie w postawie leżącej z podpórki lub stojącej z okopu

Odległość m	Głowa	Po- piersie	Do pasa	Bieg- nący	Bieg- nący (profil)	Kara- bin maszy- nowy	Pance- rzow- nica	Działo bezod- rzuto- we
100	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$
200	$\frac{4}{2}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$
300	$\frac{6}{3}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{1}$	$\frac{4}{1}$	$\frac{4}{1}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$
400	$\frac{9}{4}$	$\frac{6}{3}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{5}{2}$	$\frac{5}{2}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{3}{1}$
500	$\frac{13}{6}$	$\frac{9}{4}$	$\frac{5}{2}$	$\frac{5}{2}$	$\frac{6}{2}$	$\frac{6}{3}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{3}{1}$
600		$\frac{12}{5}$	$\frac{6}{3}$	$\frac{6}{2}$	$\frac{7}{3}$	$\frac{8}{4}$	$\frac{5}{2}$	$\frac{4}{2}$
700		$\frac{16}{7}$	$\frac{8}{4}$	$\frac{7}{3}$	$\frac{9}{4}$	$\frac{11}{5}$	$\frac{6}{2}$	$\frac{4}{2}$
800			$\frac{11}{5}$	$\frac{9}{4}$	$\frac{11}{5}$	$\frac{15}{7}$	$\frac{7}{3}$	$\frac{5}{2}$

Cyfry ułamka oznaczają liczbę nabojów niezbędnych:
— w liczniku — do strzelania krótkimi seriami;
— w mianowniku — do strzelania ogniem pojedynczym.

Uwagi:

- Podczas strzelania do celu ruchomego liczbę nabojów zwiększa się 1,3 razy.
- Podczas strzelania nocą lub do celu położonego na wodzie liczbę nabojów zwiększa się 1,5 razy.
- Podczas strzelania z desantowych środków przewo-
wych liczbę nabojów zwiększa się 2 razy.
- Podczas strzelania z postawy leżącej z ręki lub kłęczącej
i w ruchu z krótkiego przystanku albo z postawy stojącej liczbę
nabojów zwiększa się odpowiednio:
 - na odległość 100 m — 1,3 i 1,8 razy;
 - na odległość 200 m — 1,6 i 2,3 razy;
 - na odległość ponad 200 m — 2 razy.

ARKUSZ POPRAWEK					
do wydawnictwa: „7,62 mm karabinek AKM. Opis i użytkowanie. Sposoby i zasady strzelania” — Uzbr. 831/66					
Str.	Rub- ryka	Wiersz		Jest	Powinno być
		od góry	od dołu		
13	—	18	—	suwadła	suwadłu
18	—	—	13	opory	oporę
22	—	13	—	dono-	donoś-
25	—	—	13	oraz przewodów i innych powierzchni	oraz innych prze- wodów i po- wierzchni
38	2	3	—	wyłazu	włazu
52	—	—	9	odpowiednim	odpowiednimi
73	—	6	—	ugrzęźnie	utknie
111	—	15	—	bradziej	bardziej

**WYPREDZENIE PUNKTU CELOWANIA PRZED CELEM W ZALEŻNOŚCI
OD PRĘDKOŚCI WIATRU BOCZNEGO I SKRZYDŁOWEGO (BOCZNEGO)
RUCHU CELU**

Odległość m	Wiatr boczny o prędkości			Strzelec biegnący z prędkością			Samochód (motocykl) poruszający się z prędkością										
	4 m/sek			1,5 m/sek			3 m/sek			10 km/godz		20 km/godz		40 km/godz		60 km/godz	
	w m	w tys.	w syl- wet- kach czo- wieka	w m	w syl- wet- kach czo- wieka	w syl- wet- kach czo- wieka	w m	w syl- wet- kach czo- wieka	w m	w tys.	w m	w tys.	w m	w tys.	w m	w tys.	w m
100	—	—	—	0,2	0,5	0,5	0,5	1	0,4	4	0,8	8	1,7	17	2,5	25	
200	0,2	1	0,5	0,5	1	1,0	2	0,9	4,5	4,5	1,8	9	3,6	18	5,3	27	
300	0,4	1	1	0,8	1,5	1,6	3	1,4	4,5	4,5	2,9	10	5,8	19	8,7	29	
400	0,8	2	1,5	1,1	2	2,2	4	2,1	5	4,2	4,2	10	8,4	21	12,6	31	
500	1,4	3	3	1,6	3	3,1	6	2,9	6	5,8	5,8	11	11,6	23	17	34	
600	2,0	3,5	4	2,0	4	4,0	8	3,8	6	7,5	7,5	12	15,0	25	22	37	
700	2,8	4	5,5	2,5	5	5,1	10	4,7	6,5	9,4	9,4	13	18,8	27	28	40	
800	3,7	4,5	7	3,1	6	6,2	12	5,7	7	11	11	14	22,8	29	34	43	

U w a g i:

1. W razie silnego wiatru bocznego należy powiększyć danetabeli 2 razy, a w razie słabego — zmniejszyć 2 razy.

Jeżeli wiatr wieje pod kątem ostrym do płaszczyzny strzelania, dane tabeli należy zmniejszać 2 razy.

2. Jeżeli ruch celu jest skośny, dane tabeli należy zmniejszyć 2 razy.